

Zmeskál Zoltán Tamás

Kékfénnyel vagy anélkül

Trilógia - 3
2014. november 28.

Műszaki, majd egészségügyi tanulmányokat követően a TF-en sportszervezésből is levizsgáztam. A média világába a '80-as évek végén csöppentem. Újságírást, fotó- és videofelvétel-készítést, valamint számítógépes kiadványszerkesztést tanultam. A nyomtatott sajtóban a Reform, a Kurír, az Új Magyarország, majd a Napi Magyarország hozta le cikkeimet, és több bűnügyi magazin – Zsaru, Árnyék, Pandúr, Hekus, Börtönújság – is foglalkoztatott. A Zetapress.hu mellett 2007-08-ban a Mellékhatás.hu orvosi portál főszerkesztője voltam.

Zmeskál Zoltán Tamás író, szerkesztő

Gépészmérnökként jól társalgok angolul és spanyolul, szinkron dramaturgként filmeket fordítok és feliratozok. Az újságíró akadémián laptördelést és képszerkesztést tanultam. Érték a programozáshoz, webfejlesztéshez. Kedvelem a vizuális művészeteket, a természetjárást és a zenehallgatást. A Diverziti Egyesület nevű környezetvédelmi és kulturális szervezet elnöke vagyok.

Zmeskál Zoltán Gábor tervező

Zmeskál Zoltán Tamás

Kékfénnyel vagy anélkül

2014. november 28.

Trilógia – 3.

© Zmeskál Zoltán Tamás, Budapest 2014.

Felelős kiadó: Zmeskál Zoltán Gábor

Szerkesztő: Zmeskál Zoltán Tamás

Tervező: Zmeskál Zoltán Gábor

Nyomda: Robinco Kft.

ISBN 978-963-12-0733-0

Előszó

Képtelen könyveink

Trilógiánk záró kötetét a *Mentősregény* és a *Tárgyalóteremben* című riportkötetek folytatásaként veheti kezébe a kedves olvasó. 1989 és 2001 között ezernél is több írásom jelent meg a nyomtatott sajtóban, s zöme bűnügyi és egészségügyi témában íródott. Mivel az előbbi két kötetbe száznál több történet került, maradt még jócskán a harmadikba is.

Sem ebben, sem az előző kettőben nem találunk képeket, mert nem képeskönyvet készítettünk. Közös fotóim sincsenek az interjúalanyokkal, mert nem ezzel akartam bizonyítani a beszélgetés megtörténtét. (S mi van, hogyha telefonon beszélgettünk? Lefotóztam volna a készüléket?) Apropó, interjúk! Ezekből a trilógiában alig van néhány. Ha nagyképű lennék azt mondanám, hogy nekem vannak saját gondolataim, minek közvetítem a másokét, de nem erről van szó. Az interjúhoz csak egy jó magnó, meg egy jó gépíróra kellett, ám az igazi interjú ennél több: nem az előre megírt kérdések felolvasása, hanem igazi beszélgetés, ahol az alany válasza generálja a folytatást! A kérdések előzetes megírása csak mankó legyen azért, hogy meg ne akadjon egy ponton a beszélgetés. Erre csak kevesen képesek, másoknak meg nem szabadna erőltetni!

Sokan hiszik, hogy az újságíró értékét az interjúalany értéke – tudományos fokozata, társadalmi pozíciója, stb. – határozza meg, de ez koránt sincs így. Velük a legkönnyebb elbeszélgetni, mert rutinos nyilatkozók, nyomdakészen fogalmaznak, s az interneten is mindig találni róluk háttér-információkat. Könnyű a közelükbe kerülni, könnyű őket megszólítani a rendezvényeken, s ők is szívesen beszélgetnek az újságírókkal. Sokkal nehezebb olyan emberektől információkat nyerni, akik nem szoktak a sajtóhoz, nem kenyerük a beszéd. Őket megszólaltatni az igazi teljesítmény, ám aki csak

hírességekkel társalog, mindig azok barátságát keresi, ezt sosem fogja megtanulni!

Lex minimi Vácott

A '90-es évek elején egykori középiskolám, a váci Löwy Sándor Gépipari Technikum Rákosi Mátyás tragikus sorsú nagybátyjának neve helyett egykori tanáromnak, Dr. Boronkay Györgynek nevét vette fel. Lexi bácsit – ahogy az idős mérnök tanárt neveztük – jól ismertem. Nem Alex volt tehát, hanem György, becenevét viszont annak köszönhettem, hogy folyton a lex minimi emlegette és miniket is arra nevelt.

S mit is jelent ez a latin fogalom? – Kis munkával, minimális befektetéssel nagy eredményt, s ehhez vezető szemléletváltást! Ne azt nézzük, ki mondja, hanem azt figyeljük, amit mond! Mindenkit hallgassunk meg, mindenkitől vegyünk át a hasznosat, mert mindenkitől tanulhatunk valamit! Az így szerzett információkat aztán gyűjtsük össze, raktározzuk el, és használjuk fel szükség szerint!

Sajnos az emberek zömére nem ez jellemző. Nem azt nézem, mit mond, hanem azt, hogy ki mondja – vallják sokan. Hiába hallanak meg számos hasznos információt, csak nevetnek rajta, mert azt, aki mondja, nem veszik komolyan. Számos értékes dolog siklik így el és merül feledésbe ahelyett, hogy hasznosítanák. S ha valaki kevesebb iskolával, kopottabb ruhában valami érdekeset mond vagy tesz, akkor a csodájára járunk, pedig csak a józan paraszti esztét használta. Az igazi sajtós a kétkezi munkást is értékeli, s nem a tudományos fokozata és a társadalmi pozíciója alapján keresi beszélgetőpartnerét!

Nők a nőkért
1. A színésznő

Görbe Nóra 2006-ban titokban férjhez ment Dr. Ormos Péterhez. A színésznővel 1993 novemberében a pécsi Pandúr bűnügyi magazin főmunkatársaként beszélgettem az Andrássy úti Művész Cukrászdában. Vele indult az a sorozat a lapban, melyben ismert művésznőkkel a közbiztonságról beszélgettem. Az alábbi interjú a '93. decemberi lapszámban jelent meg. Sajnos a jól induló sorozat váratlanul és indokolatlanul négy rész után abbamaradt, pedig folytattam volna szívesen!

Görbe Nóra és az Albatrosz együttes '93. december 22-én Pécsre látogat. Délelőtt 11-kor és délután 2-kor mutatják be *Tündéri buli* című műsorukat az 5-13 éves közönségnek. Este 8-kor újabb előadás következik Mohácson. A népszerű tévésorozat ismert Lindáját mégsem erről faggattam. – Megtámadták-e már valahol? – kérdeztem.

GN: Szerencsére erre eddig sosem került sor. Talán azért nem, mert sosem hívtam ki magam ellen a sorsot. A Vidám Színpadon a *Vágyom egy ágy után* című darabban játszom. Este fél 10-kor ér véget az előadás, a kocsim a közelben parkol, s rögvest indulok haza. Útközben még sosem robbantam le, idegen segítséget nem kellett igénybe vennem.

– Mi a helyzet az autóstoppal? Vett-e már fel Ön valakit?

GN: Még főiskolás koromban sokat stoppoltunk barátnőimmal. Sosem mentem egyedül, mindig legalább hárman voltunk. Olyankor általában a párok vettek fel minket, magányos férfi sosem állt meg. Lehet, hogy a fiúk féltek egyedül a sok lánytól? Amióta kocsit vezetek, nem vettem fel autóstoppot. Nem tudhatom, mi lakik az út mentén integető idegenben. Nem akarom, hogy vezetés közben hátulról leüssön, kiraboljon, megerőszakoljon. Mint az imént utaltam rá, kocsim sem hagyott cserben. Nagyon meggondolnám, hogy

kinek a segítségét vegyem igénybe, ha lerobbanna az országúton.

Az emberek – s így a nők – nagy részét azért támadják meg, mert eleve áldozat típusok. Ezt a bűnözők is megérik. Aki erőszakos bűncselekményt akar elkövetni, észreveszi ki az, akit úgymond könnyű bevinni a sűrűbe. Egy ismerősöm éjszaka úgy ismerkedett a lányokkal, hogy a járdasziget mellett lassított a Körúton, s a kocsiból kiszólva hívott be valakit. Mindig beszállt első szóra a kiszemelt, mert ismerősöm látta rajta, hogy érdemes kikezdeni vele. S ezt sosem a kocsisoron tette, ahol a könnyűvérű nők ácsorognak. Ő az átlagos pesti lányokat szedte fel. Igaz, ő nem erőszakolt meg senkit, de aki csak úgy első szóra beül, erre is számíthat!

– S ha Önt esetleg mégis megtámadnák, hogyan védekezne?

GN: Valószínűleg felkötném a nyúlcipőt, s ezt ajánlom a hölgyeknek is. Alapvetően békés természetű vagyok. Csak a Linda-film kedvéért tanultam meg 1981-ben karatézni. Igaz, akkoriban sokat gyakoroltam, keményen edzettem. A film összes verekedését mintegy másfél hónapig tanultuk. Minden karate mozdulatnak, minden ütésnek, rúgásnak előre megkoreografált rendje volt. Ez a forgatáson vérünkkel vált. Egy-egy rövid jelenetet legalább másfél napig vettünk fel. Sokat köszönhetek két egykori mesteremnek, Harmath Lászlónak és Patakfalvi Miklósnak, akik ezekben a verekedésekben segítettek.

Filmforgatás idején egyébként is elég intenzív erőnléti edzésen vettem részt. Napi háromórás – s nem tizenhárom, mint egy szenzációhajhász újságíró megírta – edzésen futottam, úsztam, erőnléti gyakorlatokat végeztem. Kellett bújázkodni, autókrosszozni, a Margitszigeten a tízméteres toronyból a vízbe ugrani és focizni is az edzésen attól függően, mikor milyen jelenet került a filmbe. Különösen nehéz volt a balett mozdulatokból váltani a karatéra az egyik jelenetben. Ezt a részt egyébként épp Pécssett, a Pécsi Balettnél forgattuk. Még óvodás koromban balettoztam, s a filmben valósíthattam meg kislánykori álmomat.

- Az önvédelmi fegyvereket, spray-eket kinek ajánlja?

GN: Nem hiszem, hogy egy váratlan támadás esetén bármelyik hölgy elő tudná kapni ezeket a retikülből. Inkább támadójának jelentene ez nagy segítséget. Saját spray-jével fújhatná le az áldozatot, az elrabolt pisztollyal mehetne bankot rabolni! A láb mindig kéznél van, inkább ezt használja a megtámadott. Fusson el! Arra sem lehet számítani, hogy a környezet segít, mint ahogy jómagam is megtapasztaltam.

Fényes nappal, a déli csúcsforgalomban a Filmmúzeum előtt forgattunk egy verekedést. A járdát nem zártuk le, a kamera az utca túloldalán viszonylag elrejtve állt. Csak néhány rendőr volt a közelben a fák mögött, felkészülve az esetleges beavatkozásra. Több kaszkadőr támadt rám, csattogtak a pofonok, de egy járókelő sem sietett a segítségemre. Nem tudták pedig, hogy csak játék az egész. Több kaszkadőr a földre zuhant, de nekik sem segített senki. Átlépték őket, ki-ki ment a dolgára. 1989-et írtunk akkor, de az emberi közöny azóta még nagyobb. Én bizonyára odamennék, ha ilyet látnék, s megpróbálnám megakadályozni az esetleges vérontást.

- A gyermekeit is tanítja karatézni? Lejárnak az edzésre édesanyjukkal?

GN: Ma már én sem járok le, a forgatás végén abba hagytam. Újabb Linda-filmre sem készülök. Ha lenne folytatás, ez már másként lenne megírva. Nem csak a rendőrségről szólna, hanem az egyre jobban elszaporodó őrzés-védelmi kft.-kről. Lehet, hogy testőr lennék. Gyermekeim el sem kezdték a karatét. Tízéves Anna lányom rocky-zik, a táncban vezeti le az energiáját. A nézők láthatták már négy alkalommal a Royal Shakespeare Company műsorában Győrben, illetve a Madách Színházban. Rendszeresen viszont nem játszik színházban. Egy gyerek az tanuljon! Jól beszél, énekel angolul, s még egy idegen nyelvet meg kéne ismernie.

Marci fiam négyéves, ő otthon birkózik játékból. Később be szeretném íratni bokszt-, cselgáncs-, vagy birkózó tanfolyamra. Ki kell,

hogy adja itt magából az energiát, de ugyanúgy kapja is vissza. Érezze meg, mi az a fájdalom, s ennek tudatában ő se akarjon fájdalmat okozni másoknak. Tanulja meg viszont megvédeni magát. Nem vagyok híve a gyermekeim közt a nemük szerinti különbségtételnek. A fiam sem lehet csak azért agresszív, mert fiú, a lányom sem puhány, mert lány. Ne verekedjen, ne követelőzzön! A lányom viszont ugyanúgy védje meg magát. Mindketten jól úsznak, síelnek. Gyakran járunk együtt a Normafához, ha leesik a hó.

– Mi lett a filmbeli rendőrigazolvánnyal?

GN: A forgatás befejezésekor megszakadt a kapcsolatom a rendőrséggel. Szakmailag akkor Láposi Lőrinc segített rengeteget, de a „kisrendőrök” is sokat dolgoztak a forgalomelterelésekkor, útlezárásokkor. Veszprémi Linda névre kiállított rendőrigazolványomat rég bevonták már. Igaz, akkor sem vihettem haza, forgatáson kívül nem használhattam, nem igazoltathattam senkit vele. Minden este szigorúan bezárták a páncélszekrénybe, s csak akkor vették ki onnan, ha kellett a forgatáson. Pedig biztos nem büntettem volna meg vele a tilosban parkoló autósokat.

– Kívánom, hogy Önt se büntessék meg, s károsultként, sértettként se kerüljön kapcsolatba a rend őreivel! – köszöntem el a művésznőtől 1993. november 18-án.

Nők a nőkért
2. A táncosnő

2006-ban a tv2 képernyője előtt drukkolhatunk a Megatánc versenyzőinek. A tavaszi sorozatban még Medveczky Ilona is a zsűriben volt, az őszeből viszont már kimaradt. A Pandúr bűnügyi magazin főmunkatársaként 22 évvel ezelőtt készíthettem vele interjút egy sorozat részeként. Arról faggattam ismert művésznőket, hogy a közbiztonság alakulásáról női szemmel mit gondolnak. A táncosnő a második volt a sorban. Igazi hercegnővel beszélgettem 1993 decemberében a Játékszín büféjében.

Ilona Mária von Thurn und Taxis jelenésre készült: *A macska és a kanári* című Willard-darabban kellett Susan Sillsbyként színre lépnie. – Hogyan kerül egy osztrák hercegnő magyar színpadra? – kérdeztem.

MI: Mint Ön is és a nézők is tudják, azért, mert magyar vagyok. Igaz, itthon nem ezen a néven, hanem Medveczky Ilonaként ismernek. Húsz éve mentem feleségül a herceghez, azóta sem váltunk el. A családjáról tudni kell, hogy az 1400-as években az ősök fejlesztették ki a postakocsi szolgálatot Európában, majd ebből alakultak ki a taxik. A név is erre utal.

– Meddig élt külföldön, mikor költözött haza?

MI: Mindig itthon voltam, s külföldre csak a hosszabb-rövidebb szerződéses szőlítottak. Akkor is a munkámból éltem, nem a hercegnői címemből. Sosem voltam eltartott. Kőbányai kislányként megtanultam, hogy mindenért meg kell keményen dolgozni, s egyedül kell tudnom megvédeni magamat. Most sem számítok senkire.

– Itthon vagy külföldön jobb-e a közbiztonság?

MI: Munkám során Nyugat-Európában és Amerikában egyaránt megfordultam. Azt látom, hogy a hazai bűnözés egyre inkább felzárkózik a nyugatihoz. Sajnos egyre jobban közeledünk ebben

Európához. Nem csak az erőszakos bűnözés dívik, de az intellektuális is. Az igazi nagy gazemberek Mercedeseken suhannak. Megtanultak már belépni a számítógépprogramokba is, s ezekkel is el tudják követni bűncselekményeiket. Erre a tevékenységre már fiatalon beletanulnak. Mondhatnám úgy is, hogy erre születni kell.

Az erőszakos bűnelkövetés is egyre inkább elharapózik, bár ezt nem annyira a magyarok művelik nálunk. Sajnos tranzit ország lettünk, Európa Keleti-pályaudvara. Ide jönnek a külföldiek, aztán itt ragadnak. Mi nem tudjuk visszaküldeni őket, továbbmenni viszont ők nem tudnak. A szabad útlevéllal sok-sok szenny kerül az országba. Le fog üledni pár éven belül, de addig sajnos nehéz lesz kibírni. A külföldi bevándorlók nem tisztelik a magyarokat, nekik senki sem szent. Lopnak, rabolnak, kéregetnek, ahol csak lehet. Nem csak pusztá kézzel, de különböző eszközökkel teszik határozottá fellépésüket.

– Nemrég betiltották a spray-k, kések tartását. Gondolja, hogy ettől javul majd valami?

MI: Sajnos nem! A rablók ezután is felfegyverkezve fognak járni, míg a becsületes állampolgárt megfosztották a védekezés lehetőségétől. A saját életemet magamnak kell megvédenem, nem várhatom, hogy a rendőr időben ott teremjen. Már 3 évesen késsel mászkáltam Kőbányán, s azóta is fel vagyok szerelve. Az Isten irgalmazzon annak, aki megtámadna. Eddig még nem fordult elő, de nem is ajánlom senkinek. Táncosnőként nagyon megerősödött a lábam – emelni is jól bírom –, s biztos szétrúgnám a támadóm legnemesebb szervét. Kézéllel a tarkójára vágnék, majd két hüvelykujjal leszorítanám nyaki ütőereit. Garantálom, hogy nem kelne fel egyhamar!

– Egészen megijedtem ennyi tömény erőszak hallatán! Nőtársainak is ezt ajánlja?

MI: Természetesen! Mielőbb tanuljanak meg karatézni! Különösen az éjszakában dolgozók vannak kitéve a veszélyeknek, de bármely

háziasszony is. Ha éjszaka mennek haza, mindig a biztonságos taxit válasszák, autóvezetőként viszont – pláne egyedül – sose vegyenek fel stoppost! Nem tudhatják, kiben mi lakik. Én is csak az ismerőseimet veszem fel a lakásom környéki pár száz méteres szakaszon.

Szerencsére még sosem törtek be hozzám, s a XII. kerületi rendőrök is sokat segítettek a ház védelmében. Többször előfordult, hogy üresen maradt a ház, házvezetőnőm sem volt otthon. Ilyenkor készségesen körbevették a házat, figyelték az esetleges gyanús mozgásokat. Jó a kapcsolatom velük. A közlekedésekről ezt már nem mondhatom el. Egy hónapon belül háromszor szállították el a kocsimat, legutóbb épp a kerületi kapitányság elől. 5600 forint volt a szállítási díj, s a taxi sem vitt ingyen a telepre.

– A táncosnői pályán akadt-e már utóda?

MI: Sajnos ilyet nem látok. Elárasztották a pódiumot a 140 centis törpék, akik csak konzumálásra valók. Sajnos ezt is várják el tőlük megbízóik. A legnagyobb stricik azok a művészeti vezetők, akik különböző ígéretekkel csábítják őket külföldre, s kinn derül ki, hogy valójában mit kell csinálniuk. Épp a napokban olvastam, hogy valaki Kim Ir Szennek szállított 20 éves lányokat. Ők még hisznek a mesében, bedőlnek a csábos ajánlatnak.

– Készül-e újra külföldre? Hogy értette meg magát hivatalos útjain? Nehéz lehet eltáncolni a hentesnél, hogy egy kiló húst, vagy a péknél, hogy két kiló kenyeret kér.

MI: Jól beszélek németül és angolul, de megértem az orosz, spanyol, olaszt is. Májusig mindenképp leköt a színház, de most egyébként sem tudnék külföldi munkát vállalni. Nemrég halt meg édesanyám, sok a gond a ház körül. Amikor az első hó leesett, hólapátolás közben lakásom előtt nagyot estem, betörtem a fejemet. Több kapocs is van benne, parókával játszom a premieren. Remélem, hogy ettől még a darab sikeres lesz, s őszől újra műsorra tűzzük!

Májusig mindenképp itthon maradok, bár magyarként mindig is megbecsültek odakinn. Megfordultam hercegnőként a Buckingham-

palotában. Nem csak a hercegnői, de a proli kurázi is megvolt bennem. Ez utóbbit még fokozottabban értékelték vendéglátóim. Májusig még ráérek tervezni, addig sok minden történhet. Nem csak nálam, de az ország életében is! – célzott a művésznő 1993. december elején – pár nappal Antall József miniszterelnök halála előtt – az előttünk álló 1994-es választásokra.

Nők a nőkért
3. A sportolónő

Ha megtámadnának, bizonyára elszaladnék, vallotta Görbe Nóra, a húsz évvel ezelőtti tévésorozat népszerű Lindája egyik írásunkban. Újabb beszélgetőtársnőm igyekezne megvédeni magát, s erre neveli tanítványait is. Arra is figyelmeztetett, hogy az utcai harcban nem mindig érvényesülnek a fair play szabályai. Vele is a '90-es évek első felében a pécsi Pandúr főmunkatársaként ismerkedhettem meg újpesti otthonában.

A dzsúdó az igazság talaján áll, az igazságtalansággal összeegyeztethetetlen annak érdekében, hogy az emberek a Földön békében és nyugalomban éljenek! – vallja Kyuzó Mifune tíz danos mester örök érvényű szavait Alasztics Zsuzsa egy danos mester. Valaha a Honvédban versenyzett, majd edzősködött, míg jelenlegi munkahelyén négy éve foglalkozik tanítványaival. Az óvodás korúaktól a szülőkig tanít két edzőtársával – nővérével és Szegedi Miklóssal – együtt önvédelmet.

A főváros négy helyén – Pesten és Budán – dolgoznak különböző tornatermekben. Nem nagy csarnokokat bérelnek. Ehhez a pénz sem lenne elég, meg a légkör is családiasabb, ha kisebb helyiségben edzenek. Legidősebb tanítványuk egy 43 éves hölgy. Férje már a harmadik turnusra utalta be, mert értékeli a cselgáncs jótékony hatását. Igaz, nem ez a korosztály a jellemző az órákon.

Már óvodás korban kell megtanulni az önvédelmet, de általános és középiskolában sem késő. A teljesen kezdőkkel néhány hétig egyénileg foglalkozik az edző, s ha már tudja az alapokat, beállhat a kezdő csoportba. Ugyanez a sors vár azokra is, akik valamilyen okból időlegesen el vannak tiltva az edzéslátogatástól. Tilalmuk lejártá után néhány hétig fel kell zárkózni a többiekhez, s ez akkor is egyéni tanulást igényel. Ez az edzőknek is többletmunka, de szí-

vesen végzik. Ez a hivatásuk, erre tették fel az életüket.

S hogy mivel lehet időlegesen kikerülni az edzésmunkából? Például azzal, ha rossz jegyet kapnak az iskolában. Az edzők rendszeresen bekérik az ellenőrző könyvet, s ha nem görbül az a jegy, a kijavításáig első a tanulás. Ha majd ott minden rendben lesz, folytatódhat a tornateremben is a munka. A tanítványok az iskolában is jó tanulók. A dzsúdó ottani helytállásra is nevel, a dolgos mindennapokra is felkészít. E sportból csak néhány tucat ember tud megélni Magyarországon, a többieknek fel kell készülni az iskolában a majdani kenyérkeresetre.

Legalább tíz csoportban folyik a munka korosztályi és tudásszinti bontásban. Heti két edzés van mindenkinek. Nem versenyzőket képeznek, a tradicionális dzsúdót oktatják. Aki ezt elsajátítja, az utcán is meg tudja védeni magát. A versenyzőkre ez nem mindig jellemző. Ők hozzászoknak a szabályos küzdelemhez a tatamin, a család ellen a bíró is védi őket. Ha az utcán orvtámadás éri valamelyiküket, könnyen alulmaradhatnak. Hiába üti le a járdán a feladás jelét, nincs bíró, hogy beszüntesse a küzdelmet.

Ne hagyd magad, ha ok nélkül kötnek beléd!

Nemrég egy középiskolás tanítványukat érte támadás. Új iskolába került, nem ismerték. A galéri főnöke belekötött. Megvárta ötödmagával az iskola előtt, s le akarta játszani a dolgot. Hősünk nem ijedt meg – hat éve tanulta már a tradicionális dzsúdót –, s alaposan a falhoz vágta a hőbörgő bandavezért. Pechjére épp akkor jött ki az igazgató, s mindkettőjüknek intőt adott. Csak később vonta vissza elhamarkodott döntését, mert a banda azóta abbahagyta az iskolában a társakat terrorizáló tevékenységét. Amit a tanári kar nem tudott hónapokon át megakadályozni, azt a dzsúdózó diák egy jól kivitelezett csípődobással pillanatok alatt lerendezte. A dzsúdózó fiatalok azt is megtanulják, hogy felelősek egymásért. Egy mindenkiért, mindenki egyért! – vallják a három testőrhöz hasonlóan.

Az utcán is megvédenék egymást, de a tornateremben is össze kell tartaniuk. Ezért is tilos az árulkodás az edzéseken.

Nemrég az IKM óvodában a BRFK nyomozója az óvodás korú dzsúdózóknak mutatta be a rendőrök munkáját. Tudatosítani akarta bennük, hogy a rendőr barát, aki segíti a jókat, de megbünteti a gonoszakat. Sajnos sok szülő most is a rendőrökkel ijesztgeti a gyermekét, pedig csak a bűnözőknek kell félni tőlük. Alasztics Zsuzsa tanítványai ezt valószínűleg megértették.

S mi lesz azokkal, akik kinőtték az óvodát? – Tervezik, hogy az általános és középiskolás korosztály részére is végeznek oktatást a rendőrök bevonásával. Nagy a kábítószer kereskedelem, és -fogyasztás veszélye, erre is fel kell készíteni a fiatalokat. Feltűntek a beetetők az iskolák környékén. Jó lesz vigyázni, amíg nem késő!

Az edzslátogatás pénzbe kerül. Hat-nyolcszáz forint a havi tagdíj, de azt sem zárják ki, aki nem tudja megfizetni. Le is dolgozhatja a kisebbek edzsmunkájának segítségével. A dzsúdó-ruha sem olcsó, de senkitől sem követelik meg viselését. A kezdők még fel sem vehetik. Előbb ki kell érdemelni, hogy valaki magára ölthesse. Nemrég egy tanítványuknak vette meg a klub, mert önerőből nem lett volna rá képes. Szülei kisjövedelmű munkanélküliek, de ezt a jó képességű fiú nem szenvedheti meg. Majd ledolgozza a ruha árát az elkövetkező egy évben.

A dzsúdó náluk a nevelés eszköze, s ehhez hozzátartozik az is, hogy mindenkit saját képessége szerint, s ne anyagi kondíciói alapján ítéljenek meg. Ha a fiatalok az edzsterembe járnak a csavargás helyett, a sportban, s nem az agresszivitásban vezetik le felgyülemlett energiáikat, már nem dolgoztak hiába! A dzsúdó akkor éri el igazi célját!

Nők a nőkért
4. A rendőrnő

Az utcán elfuthatunk a támadó elől. Vissza is üthetünk, mint előbbi írásunk dzsúdó edzőnője ajánlotta. Munkahelyen más a helyzet. Az ottani szexuális zaklatást egy nőnek nehezebb kivédeni. Nincs ez másként a fegyveres testületeknél sem. Hogy ez nálunk ne fordulhasson elő, rendőrnőink szervezetbe tömörültek a '90-es évek elején. Róluk szóló írásom a pécsi Pandúr bűnügyi magazin 1994. januári lapszámban jelent meg.

Soltész Krisztina, a XI. Kerületi Rendőrkapitányság vizsgálótisztje '93 december elején három kolléganőjével együtt Hollandiában járt. A holland belügyminisztérium konferenciát rendezett a rendőrnőket ért szexuális zaklatásokról. A magyar küldöttséggel együtt 12 ország rendőrnői vettek részt a megbeszéléseken. Rendőrlányaink itthoni zaklatásokról nem tudtak beszámolni, de megdöbbenve hallgatták az angol és holland kolléganők panaszait. A szigetországban például már külön osztály foglalkozik az ottani panaszokkal, s nem egy főnököt marasztaltak el azért, mert szexuálisan zaklatta beosztottját. Nem hisszük, hogy az ottani hölgyek lennének ennyivel csinosabbak, inkább az ottani urak lehetnek jóval rámenősebbek.

S hogy miként kerültek rendőrlányaink külföldre? – 1993. szeptember 7-én megalakították a Budapesti Rendőrnők Egyesületét, mely az Európai Rendőrnők Egyesületének társult tagja lett. Az Európa Tanács által is támogatott nemzetközi szervezet 1989-ben alakult, és Soltész Krisztina egy rendőrségi újságban olvasta a csatlakozásra szólító felhívást. Rögvest szervezőmunkába kezdett. Kerületében négyen vannak tagok, míg a fővárosban ötven körüli a létszám. Az egyesületet a bíróság is bejegyezte. A januári közgyűlésen akarnak beszámolni eddigi munkájukról.

Bodrácska tábornok is támogatta a kezdeményezést

Céljuk többretű. Szeretnék elősegíteni többek között a rendőrnők helyzetének javítását a rendőrségen belül. Mivel a főváros rendőrfőkapitánya is támogatja az egyesületet, ez a törekvésük bizonyára megvalósul. Szeretnék itthon kapcsolatrendszert kiépíteni a vidéki és fővárosi rendőrnők között. A rendőröknek csak nyolc százaléka nő Magyarországon, így törekvésüket – életkörülményeik javítására – akár kisebbségi jogokként is felfoghatjuk.

Szeretnék szakmai továbbképzéseket is rendezni a rendőrnőknek. A témát nem akarják központilag elrendelni, az egyes szervezetek igényeihez igazítják majd. Vidékiek is csatlakozhatnak az egyesülethez. Azt tanácsolják, hogy az egyes megyék rendőrnői önállóan alakítsanak egyesületeket, s ezek csatlakozzanak a budapestihez, s a budapesti szervezeten keresztül az európaihoz. Az ORFK-n novemberben már megalakult a rendőrnők egyesülete, s ez is önállóan működik.

A továbbképzések anyagába önvédelmi tanfolyamokat is terveznek. Szolgálaton kívül – magánemberként – a rendőrnőt is érhetik az utcán különféle inzultusok. A fegyvert, spray-t ők sem vihetik haza, ők sem tarthatják a retikülben. Soltész Krisztina nőként, rendőrként, illetve az egyesület titkáráként egyaránt úgy véli, hogy ilyen fegyverekre a nőnek nincs is szüksége. A retikülben lapuló dezodor is el tudja ijesztetni a támadót, s az esernyő is hatásos fegyver lehet. Attól persze óva int, hogy ezzel szúrja ki bárki is a támadó szemét, mert a jogos önvédelem sem lépheti túl a szükséges mértéket!

Az egyesület most alapítványban gondolkodik. Tagdíj nincs, de valamilyen vagyronra lenne szükségük. A holland belügyminisztérium anyagilag is támogatja az ottani szervezetet. A magyarokat is ellátják szakmai segédanyagokkal, s az érdeklődők rövidesen ezek magyar nyelvű változatához is hozzájuthatnak. Tervezik külföldi vendégelőadók meghívását, illetve külföldi tanulmányutakat a

magyaroknak. Tudják, hogy ehhez három dolog kell: pénz, pénz és pénz! Kár lenne, ha anyagiak hiányában nem tudna kibontakozni ez a remek fővárosi kezdeményezés!

Női munka külföldön

1. Líbiai emlék

Az orvosok és az egészségügyi szakdolgozók zöme külföldre vágyik. Sokakat a pénz vonz, másokat a kalandvágy. A dolog nem új keletű, így volt ez az „átkosban” is. Igaz, akkor nem nyugatra, hanem a baráti országokba mehettünk.

Magdi nővér – az egyik fővárosi műveseállomás dolgozója – tudja már, mit jelent a külföldi munkavállalás. Igaz nem Németországban, attól jóval délebbre, Líbiában vállalt munkát. Arra kerestem nála választ a '90-es évek elején, hogy a magyar ápolónőket hogyan fogadták odakint, milyen volt az élet távol a hazától?

Tripolitól, a fővárostól 60 kilométerre fekvő Tezsurában dolgoztam. A kórház magyar intézmény volt, orvos- és ápolási igazgatója is magyar volt. Gyermekosztály, sebészet, szülészet, belgyógyászat és műveseállomás működött, s ez utóbbiban dolgoztam. Mindannyiunknak berendezett lakást ígértek, mégis a nővérszállóra költöztünk. Voltak a közelben 3 szobás, összkomfortos lakások is. Figyelni kellett, mikor megy el valaki, hogy a helyére mehessünk. Néhány kolléganőm a férjével együtt ment ki. A férfiak technikusként, szerelőként, vagy műtőssegédként dolgozhattak, ha nem volt orvosi diplomájuk. A lakás rezsije sok volt – kezdte a beszámolót.

A kórházban 4 helyiségben dializáltunk. Háromban 4-4 Gambrogép volt, a negyedikben 2 gép a szeptikus betegeknek. Szobánként 1-1 nővér dolgozott nappal, 3 betegműszakban. A krónikus betegeken kívül az akut eseteket is elláttuk. Egyszer egy néger lányt kaptunk, akinek szívműtét közben leállt a veséje. Furcsa volt látni a szegycsontjából kiálló damilokat. Ezzel varrták össze őt a szívsebészetben dolgozó tajvani orvosok.

A dializálóhoz egy-egy 8 ágyas férfi és női kórterem tartozott. A két éjszakás nővér orvos nélkül dolgozott, bajban egyedül dön-

tött. Líbiai asszonyt csak a férje engedélyével alkalmaztak, így a bennszülöttek közül csak a hajadonok dolgoztak. Kivétel volt takarítónőnk, Faradzsija asszony, akinek a rokkant férjét és családját kellett eltartania.

A viziteken a magyar és arab orvosok angolul beszéltek. A betegek is megértették, de csak arabul voltak hajlandóak válaszolni. Étrendjükben sok volt a birka- és csirkehús, meg a marhahús. Minden zsíros volt és mócsingos. Köret csak tészta volt vagy rizs, de krumpli soha. A kenyeret sem ismerték. Helyette óriás kiflit kellett venni reggelente egy tuniszi vendégmunkástól, melyet melegen ajánlott. Gyönyörű szupermarketjeik viszont kongtak az ürességtől. A cukrot 50 kilós zsákokban árulták, kilós kiszerelés nem volt. Finom volt a tejporuk is, vaját viszont nem tartottak. A betegeket hozzátartozóik szállították kezelésre, vizsgálatra. Volt a kórháznak is saját mentője, amivel az arab sofőr csak balesetekhez vonult. Mentőápoló sem volt a kocsin, a hordágyazásban a hozzátartozó vagy valamelyik járókelő segített.

Az arab világban péntek az ünnepnap, s a legnagyobb mohamedán ünnepük az egy hónapos Ramadán. Olyankor napkeltétől napnyugtáig nem esznek, nem isznak, nem dohányoznak. Igaz, ezt éjszaka aztán jócskán bepótolják. Mindig Kadhafi – a legfőbb líbiai vezető – jelentette be, hogy véget ért.

Szabadidőnkben gyakran fürödtünk a tengerben. Sajnos a napozó nőket a helybeliek – sokszor a gyerekek is – gyakran megdobálták. Akkor voltak bátrak, ha többen voltak együtt, viszont mi sem strandoltunk sosem egyedül. Szabad időnkben a fővárosba is gyakran bejártunk. Háromnegyed óránként ment az autóbusz fél dinárért, s ennél jóval drágábban a 8 fős iránytaxik. Az autóstop tilos volt, meg sem mertük próbálni. Aznap is épp Tripoliban voltam, amikor Reagan amerikai elnök hadat üzent Líbiának. Éjjel 1-re jelentette be a bombázások kezdetét.

Éjszaka szolgálatban voltam, a gépek pontosan érkeztek. Reggel 5-ig bombázták és lézervezérlésű rakétákkal lőtték a tezsurai repteret meg a Kadhafi Laktanyát. Polgári célpontok nem sérültek, a közeli narancsligetek épségben maradtak. A katonák kitelepültek a sivatagba. Közben több autó is összeütközött az éjszakai rohanásban. Az álcázás miatt ugyanis csak kék színű fényszórókkal közlekedhettek. Személyi sérülés nem történt, csak néhány harcost csípett meg a skorpió a sivatag homokjában. Örültem, hogy megúsztam, de újra már nem mennék ki. Mindenütt jó, de legjobb itthon! – fejezte be Magdi nővér a történetet, mely a Recept egészségpolitikai magazin 1994. januári számában jelent meg.

Női munka külföldön

2. Perzsaszőnyeg a boldogsághoz

Az előbbi líbiai emlék után jöjjünk vissza Európába! Magda madám már sok kis lurkót segített világra az egyik megyei kórház szülészeten. Még sosem nézett anyai örömök elé. Egy szem gyerekként a szülei mindent megadtak neki, s ő a mesebeli hercegre várt. Közben elszállt felette az idő, harmincöt éves fejjel a kisvárosban vénlánynak számított, amikor betoppant életébe a nagy Ő.

Egy fővárosi fogadáson ismerkedtek meg. Szása katonai attaséként mutatkozott be. Csak azért volt szomorú, mert két hét múlva vissza kell mennie hazájába, Bulgáriába. Letelt a kiküldetése Magyarországon, otthon viszont nem várta senki.

Magdának megtetszett a fekete legény. A '60-as évek végén jártunk, a bolgár nép a barátunk volt, s a házasságkötés előtt nem volt még kötelező a 3 hónap gondolkodási idő. A kölcsönös vonzalom hatására a következő két hétben összeházasodtak. Éva elindult férjével a boldogságba. Jól beszélt oroszul, nyelvi nehézségük nem volt.

Együtt csomagolták össze a gyönyörű bútorokat, a csodás perzsaszőnyegeket, drága bundákat, amit Magdának a szülei vettek, s amit itthon megkeresett. Eszébe sem jutott, hogy egy attasénak talán lehetne otthon saját bútora. Férjével megbeszélték, hogy kiviszi a sajátját, lakjon bolgár földön is a megszokott holmik között. Szülei bérelték a kamiont, felpakolták a bútorokat, míg ők repülővel szálltak a boldogságba. Bizonyára kitalálta már az Olvasó, hogy a repülőjegyet is Éva asszony szülei fizették.

Odakinn várta ám a meglepetés az ifjú asszonyt. Férjuras egy főváros környéki településen földes házban lakott. Az ifjú pár nem élvezhette kettesben a mézesheteket, mert velük laktak a férj szülei, meg két testvére is családotul. A drága bútorokat sem otthon rakták ki a kamionból, hanem egy áruháznak adták el. Jól jön majd

az ára az életkezdéshez! – mondta Szása.

A perzsaszőnyegek a döngölt földre kerültek, s Szása egész nap azon heverészett. Munkája nem volt. Mint kiderült, sosem volt attasé, turistaként járt Magyarországon. Évának kellett őt eltartania. Az asszony könnyen talált állást. Igaz, nem szülésznőként, csak ápolónőként dolgozott. így is számtalan orvosi tevékenységbe tartozó munkát kellett végeznie. Transzfúziós tanfolyama sem volt, mégis ő kötötte be folyton a vért. A higiénés körülmények katasztrofálisak voltak. Azóta sem érti, mért nem kapott senki vérmérgezést?

Otthon a házi munkát egyedül végezte. Férje csak arra várt, mikor végzi el, mikor bújnak ágyba. Az egész család egy nagy fazékból evett, a kecske is benn lakott a szobában. A fejés is a mindennapos tevékenységhez tartozott, meg a ganajozás is. Aztán rövidesen terhes lett. Nem merte vállalni kinn a szülés kockázatát. Akkoriban még jobbára otthon szültek a bolgár asszonyok. A bábák ócska rongyokba csavarták őket, a pelenka sok helyen ismeretlen volt. Hazarepült tehát – szülei küldték a repülőjegyet –, s korábbi munkahelyén, volt kolléganőire bízta magát. Egészséges kislánya született.

Itthon csak szépet mesélt férjéről. Szülei tudták az igazságot, de szégyellték volna nyilvánosságra hozni. Lányukat is óvták ettől, így Éva rövidesen kislányával együtt visszament Bulgáriába. Ott nem volt gyes, férje sem dolgozott, így újra munkába kellett állnia. S ő csak robotolt, csak robotolt szakadatlanul...

Pár év múlva újra terhes lett, s szülni újra hazajött. – Vidd a lányodat is! Mit kezdek itt vele nélküled? – mondta Szása, s ez lett a szerencséje. Miután másik lánya is megszületett, úgy döntött nem megy vissza. Vesszen a bunda, vesszen a perzsaszőnyeg, ami úgymint elrohadt már a földes padlón, de neki ebből elég! Szülei nem akarták a szégyent, de végül belátták, hogy igaza van. Mindent őszintén elmondott a kórházigazgatónak, segítségét kérte. A szülészetén épp volt üres állás. Magda pedig itthon maradt, s újra

a megszokott osztályon kezdett dolgozni. Szerencsére senki sem gúnyolta a történetekért. Több évtized telt el azóta. Két lánya már felnőtt, férjhez ment, de egyikük sem dolgozik az egészségügyben. Ettől is, meg a külföldi kérésztől is óvta őket édesanyjuk – írtuk a Recept egészségpolitikai magazin 1994. februári számában.

Extrém sportok

1. Barlangi mentés

1992-ben a Magyar Cserkészben az extrém sportokat mutattam be. A Természetbarát Szövetség különböző szakágainak vezetői meséltek sportágukról, az ezekben rejlő veszélyekről és a speciális mentőmunkáról. Ilyen volt a barlangi mentők vezetője is. Gyermekkorában az orosházi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium 512-es számú cserkészcsapatának tagja volt. Részt vett az 1933-as gödöllői és a moissoni dzsemborin. Régi barlangász és barlangi mentő.

– Ha kirándulásaitok során az erdőben barlangot találtok, sose menjetek le! – kezdte Gyuri bácsi a beszélgetést. – Ha mégis kíváncsiak vagytok arra, milyen odabent, csak addig menjetek, amíg a fény beszűrődik! Vissza a fény felé könnyen kitaláltok, de a teljes sötétben nem lehet tájékozódni. A barlangokba lemenni csak szervezeten, a túrát előre megtervezve szabad. Mindig olyan emberrel menjetek, aki már járt ott, aki ismeri a barlangot! Otthon mindig mondjátok meg, hová mentek, s azt is, hogy mikorra kell hazaérnetek!

Különböző felszerelésekre is szükség van. Fontos, hogy mindenkinél legyen legalább két villanylámpa és tartalék elem is. Az egyik lámpa ugyanis eleséskor tönkremehet. Fejvédő nélkül sem szabad lemenni, s a motoros bukósisak nem alkalmas. A barlangásznak speciális fejvédő kell dupla szíjjal! Legjobb, ha négyen-öten mentek egyszerre, s legalább egyikőtök ismerje a barlangot. Kevesebb fő azért nem elég, mert ha valaki megsérül, akkor egyik társának mellette kell maradni, vigasztalni, míg a segítségért legalább két főnek kell visszamenni! Hátha az egyik közülük is megsérül.

A túra vezetője elől, míg helyettese a sor végén haladjon. Így is lemaradhat valaki, ha dolgát végezni félreáll, s a többiek elhaladnak mellette. Ha a többiek látótávolságon kívülre kerülnek, eszébe

se jusson utánuk menni. A barlang ugyanis nem egy sima folyosó, hanem különböző elágazásai vannak. Könnyen „mellékvágányra” kerülhet és elkerüli a többieket. Ha lemarad, álljon meg és várakozzon! Ha a csoport észreveszi, hogy valaki hiányzik, álljanak meg és két fő, aki ismeri a barlangot, induljon vissza érte. Ezért nem jó, ha tíz főnél népesebb a csoport, mert későn veszik észre a lemaradót.

Ha megsérül valaki, sérülésétől függ, hogy társai ki tudják-e vinni, vagy hívni kell a barlangi mentőket. Ők már 6-8 éves barlangász múlttal rendelkeznek. Technikai tudásuk mellett emberi értékeik alapján lettek 1-2 évi próbaidő után beválogatva a csapatba. Egy-egy mentőcsoport több főből áll. A barlangi mentők a sérültek kimentésén kívül az eltűntek kutatását is végzik. Rövid időn belül riadóztathatók. Azért kell megmondanotok indulás előtt, hogy hová mentek, s meddig maradtok, hogy ha időre nem kerültek haza, tudják, hol keressenek. Minden barlangot ismernek. A jellegzetes alakulatokból olyan jól tájékozódnak odalenn, mint a pesti gyerek a Nagykörúton.

A sérülteket speciális hordágyon hozzák a felszínre. Ezt a német eszközt el is lehet hajlítani, hogy a szűk fordulókon is átférjen. A sérültet beszíjazzák, feje fölé pedig fém védőernyő kerül. Ha helyszíni orvosi ellátásra van szükség, az OMSZ gondoskodik olyan orvosról, aki le is tud menni a barlangba. A Vöröskereszt most szervez egy katasztrófaelhárító szolgálatot. Rövidesen összeáll, s akkor jóval több orvost lehet majd ilyenkor bevetni. Jelenleg a barlangi mentők rövid távra rendőrségi kocsival mennek, míg távolabbi helyszínek megközelítésére a belügy biztosít számukra helikoptert.

Évente két-három mentésük van. A legemlékezetesebb a '90-es taxis blokádnál esett. Négy fiú mászott be a Pálvölgyi-cseppkőbarlangba az őrség figyelmeztetése ellenére egy lezárt külső nyíláson. A 20 éves sorkatona megcsúszott és lezuhant. Csúnya, nyílt bokatorést szenvedett. Szerencsére társa ki tudott jönni segítségért, s a taxisok is átengedték a blokádon a barlangi mentőket. Másik

emlékezetes esetük a hatvanas évek elején történt. Ekkor három fiatal volt egy szál gatyában a Mátyás-hegy gyomrában egy héten át.

Mivel otthonról ünneplőben mentek el – amit a barlang bejáratánál levettek – környezetük disszidálásra gondolt, s mindenki a határon kereste őket. Csak egy véletlenül elejtett félmondatból gondolt valaki a Mátyás-hegyre, egy heti hiábavaló határzár után, akkor viszont a barlangi mentők rövidesen megtalálták, s élve a felszínre hozták mindhármat. Az éhség még csak-csak elviselhető volt számukra, de a szomjúság nagyon megviselte őket. Az egyetlen zseblámpájuk már az első félórán összetört. Vizet a nyirkos agyagból facsartak, s ruhájukon átszűrve fogyasztották – mondta el Dénes György 1992 tavaszán. A fentiekkel nem akartunk senkit elijeszteni ettől a sporttól. Szervezett formában, szakképzett barlangászok irányításával már 12 éves korban elkezdhető. A Természetbarát Szövetség barlangászhai Budapesten és vidéken egyaránt várják az érdeklődőket – írtam meg a Magyar Cserkész 1992. februári számában.

Extrém sportok

2. Magyarok a világ tetején

Hegymászási tanácsokért mentem a Magyar Természetbarát Szövetségbe a '90-es évek elején, s egy élménybeszámoló közepébe csöppentem. Ozsváth Attila nemrég jött haza egy Himalája expedícióról, és útvjáról mesélt. Így aztán én is erre figyeltem. Már hónapokkal korábban kezdték a szervezést. Különböző szponzorokat kerestek. A Budapesti Csokoládégyártól kaptak rengeteg csokoládét az útra. Ez az élelmiszer kis helyen elfér és roppant tápláló. Jól jön a meredek falon az elvesztett energia pótlására.

Akármilyen ruhában mászni sem lehet. Erősnek, tartósnak, vízállónak kell lennie. No meg viszonylag könnyűnek is. Minél kevesebb plusz súlyt visznek, annál könnyebb mászniuk. Ezt egy skót cégtől kapták a speciális kötelekkel együtt. A hegymászonak ezen múlik az élete. A szigetországban sokan hódolnak ennek a sportnak, így az ottani felszerelések nagyon jók, és főleg biztonságosak. A skótok azért nem voltak „skótok” a felszerelés ajándékozásakor, mert nekik is jó reklám, ha ezzel ér fel valaki a Himalájára.

Ozsváthék nem csak másoktól várták a segítséget, hanem ők is keményen dolgoztak. Klubjuk, az Excelsior Hegymászó Szakosztály rendszeresen szerzett nekik olyan munkákat, ahol a hegymászó technikát gyakorolhatták. A pénzből az útiköltségre is kellett, mert a MALÉV nem biztosított ingyenjegyet Indiáig.

A mászáshoz az indiai hatóságoktól engedélyt kellett kérniük. Ezt is keményen meg kellett fizetni: kétezer dollárjukba került. Cserébe csak egy „meztelen” tisztet kaptak. Ez azt jelenti, hogy kísérőjüknek, Digamba Singnek nem csak az ételmezéséről, de ruházatáról is nekik kellett gondoskodni az utón. A fiatal történész fiú is hegymászó, de a feladata most nem Ozsváthék fizikai segítése, nem málházatuk cipelése volt, hanem a helyi hatóságokkal

való kapcsolattartás. Ő nem a sherpa-szerepre szerződött. Nem is mászott fel velük a csúcsra, hanem a 4700 méteres alaptáborban maradt. Az alaptáborban két hetet töltött el az öt magyar. Ilyen magasságban már ritka a levegő, kevesebb benne az oxigén. A szervezet ez ellen úgy védekezik, hogy a vérben megszorodik a hemoglobinnal. Emiatt a kevesebb oxigén is elég. A hemoglobinnal szint megnövekedéséhez kellett a két hét. Enélkül oxigén palackra lett volna szükség a mászáshoz, ami roppant kényelmetlen lett volna.

A Thalaj Sagar meghódítása

A mászás megkezdése előtt a csapat két részre szakadt. Három fő az északi-keleti pilléren indult, míg Ozsváth Attila Dékány Péterrel együtt a jóval meredekebb északi falat választotta. Nekik lett igazuk. A trió 6300 méteren hatalmas hóviharba került és visszafordult. Az öt hegymászó együtt is mehetett volna, az indiaiak ugyanis egyszerre csak egy csapatnak adnak engedélyt. Azért is kell sokszor hónapokat is várni az indulásra. így viszont kényelmesen lehet mászni.

Attila és Péter régóta mászik együtt. Többször voltak hétezer méter felett. Megmászták a dél-amerikai csúcsokat is, no meg Európában az Alpokat. Az 1400 méteres fal megmásítása most hat napig tartott. Este 7-kor sötétedett és reggel 6-kor virradt. A közbünső 11 órát kikötve kellett pihenéssel eltölteniük. Por alakú élelmiszert vittek. A vizet a hegy oldalát borító tükörjégből olvasztották. Forralókészülékükön főzték meg a porételből és a jégből az ebédet. A nagy hidegben, a mínusz 40 fokban az ital a termoszba is belefagyta, ezért aztán ilyet nem is vittek magukkal. Hatodik nap érték fel a 6900 méter magas csúcsra. Zászlót nem tűztek ki, hiszen a viharos erejű szél néhány perc alatt ronggyá tépte volna. Ezért aztán nem is kérték tőlük a szponzorok.

A visszatérés az alaptáborba másfél napot vett igénybe. Ennél hamarabb akkor sem lehet lejutni, ha valaki megsérül, és azonnali

orvosi segítséget igényel. A helikopteres mentés a Himaláján teljes egészében ismeretlen. Olyan nagy a turbolencia, hogy a meredek fal mellett nem tudna lebegni a gép addig, amíg a sérültet beemelik. Biztosító kötelet nem alkalmaztak mászás közben, így ha valamelyikük megcsúszott volna, 100 métert is zuhanhatott volna. Az állandó hófúvás miatt a testre több méteres hóréteg is kerülhet rövid idő alatt, így mentésre sem lenne sok esély, a keresés teljesen hiábavaló lenne. 1983-ban így vesztette életét Attila egyik társa egy közös útjukon.

Aki egyszer megismerkedik ezzel a sporttal, nem tudja abbahagyni. Attila is 15 éve kísérti a veszélyt. Nyáron a Pamírba készül. Két gyermeke várja itthon. Persze ahhoz, hogy idáig eljusson, nagyon sokat kellett dolgoznia, és neki is az alapoknál kellett elkezdenie. A Magyar Természetbarát Szövetség hegymászói a kezdőket is várják. Rendszeresen szerveznek a kezdőknek is hegymászó tanfolyamokat, táborokat. A 14-16 éves fiatalok is elkezdhetik ezt a nehéz, de nagyon szép sportot. Lehet, hogy közületek kerül ki Attila utóda? – írtam meg a Magyar Cserkész 1992. áprilisi számában.

Intelmek cserkészeknek

1. Hegymászás és veszélyei

A lefelé ereszkedés még veszélyesebb, mint a felfelé mászás – írtuk meg a Thalay Sagar meghódítása kapcsán. Dr. Andok Csaba, az erzsébetvárosi Korányi Kórház (mely ma már a Péterffy Sándor Utcai Kórház egyik telephelye) sebészorvosa ugyanezt vallotta 1992-ben, amikor a Magyar Cserkész olvasóinak küldte el intelmeit. Akkoriban rovatvezető voltam a Magyar Cserkészszövetség havi lapjában, s írása egy hatrészes sorozatunk anyagaként szerepelt az áprilisi lapszámban.

Az ember ősidők óta vonzódik a hegyekhez, kezdődtek a hegy-mászásban jártas fiatal doki sorai. A hegyek világa olyan titokzatos varázs, mely mindig izgatta az emberek fantáziáját. A régi időkben kincskeresők, vadászok, csempészek, kalandvagyók keresték fel elsősorban a hegyi ösvényeket, és meséltek hihetetlen történeteket élményeikről. Napjainkban rengeteg ember, felnőtt és gyerek egyaránt, szánja rá magát, hogy hegyi túrára, hegymászásra induljon.

Sokak számára egy-két túra életre szóló élményt jelent és ezzel befejeződik a hegyekkel való kapcsolatuk. Vannak olyanok, akiket a hegyek varázsa egy életre elragad, és ezek az emberek időt, fáradságot, áldozatot nem kímélve újra és újra visszatérnek álmaik netovábbjához.

Hazánk természeti adottságai a hegymászás számára nem kedvezőek, mégis évről-évre egyre többen érdeklődnek ezen csodálatos sport után s egyre többen keresik fel mászó-iskoláinkat, hogy az alapvető technikai dolgok elsajátításával alkalmassá váljanak, hogy a hegyekben mozogjanak és elkezdhessék saját túráikat a környező országok hegyei között.

A hegymászás egy veszélyekkel járó sport, a nem megfelelő magatartás és a felkészültség hiánya emberéleteket kockáztathat.

Feltétlenül tudni kell, hogy a veszélyek megítélése reálisan, csak komoly tapasztalatok birtokában lehetséges. A tapasztalatok megszerzéséhez bármilyen könyv vagy írásos anyag csak mankó, és nem több. Az igazi biztonságot, a hegyekben tudatosan vállalt veszélyek lehető legkisebbre való csökkentését csak tapasztalt társakkal való közös túrák teszik lehetővé.

Jelenleg a turista szemmel nézett magas-hegyek járásához szeretnénk néhány tanácsot, tapasztalatot átadni. Legfontosabb szabály: soha ne kezdjünk felkészültségünket, erőnlétünket, felszerelésünket meghaladó vállalkozásokba. Ne a kalandvágy és az élmény adta lelkesedés mozgassa cselekedeteinket. Alapvető sziklamászó és mászásbiztosítási ismeretek nélkül soha ne mászunk olyan sziklás helyekre vagy sziklafalakra, ahonnt lezuhanhatunk, vagy visszatérni nem tudunk. (Vigyázat, a lefelé mászás sokkal veszélyesebb, mint felfelé haladni! Nem igaz, hogy ahová felmáztam, onnan le is tudok jönni!)

A félelem még nem gyávaság!

Az egészséges félelem és óvatosság mindig tartson vissza bennünket a felesleges kockázatvállalástól. Hallgatva józan ítélőképességünkre, ha egy hegy jelenleg túlságosan nehéznek, veszélyesnek bizonyul, még időben forduljunk vissza, aztán tovább edzve, újabb tapasztalatokat, nagyobb mászó tudást szerezve később visszatérhetünk, hogy „törlesszük adósságunkat”, hiszen a hegy marad, újra és újra megpróbálható.

A sikerhez a hegyekben is nélkülözhetetlen önmagunkon kívül az arra alkalmas felszerelés. Felszerelésünk lehetőleg jó minőségű legyen és nagyon fontos bármikor, bárhol tudjuk is azt használni. A hegymászásban nagyon fontos a ruházat, hiszen ez véd meg bennünket a természet erőivel és viszontagságaival szemben. Alsóruháink legyenek nedvszívók és jól szellőzők és inkább szokásos méreteinknél egy-két számmal nagyobbak, hogy sehol ne szorít-

sanak, és kellő hosszúságúak legyenek. Ajánlott anyag a pamut vagy gyapjú.

Az ing ugyancsak legyen bő, nyakban és csuklón jól zárható, ajánlott anyaga flanel. A pulóverek elsősorban gyapjúból legyenek, magas nyakkal, kellő hosszúsággal. A nadrágok között a térdnadrág használatos, mégpedig térd alatt lezárhatóan, magasított derékkal, lehetőleg vállkantárral. A zsebek zárhatók legyenek. Anyaga könnyű és erős legyen, lehetőleg lóden vagy műanyag kombinációja.

A térdnadrághoz hosszú harisnyát használjunk, mely térdig vagy a fölé érjen. A gyapjú anyagú a legajánlatosabb, mert a gyapjú nedvesen is melegít. A cipőkben óriási a választék, túrára bordázott profil gumitalpú erős, magasszárú bőrcipő a legalkalmasabb. A külső ruházat rendkívül fontos, mert e nélkül az összes többi elveszíti előnyeit. Az anorák és a külső nadrág vízhatlan anyagból készüljön, könnyen le és felvehető legyen, nyílásait jól lehessen zárni és csuklyája legyen. Ez a ruházat adja a védelmet a szél és a csapadék ellen. Magas hegyekben egyéb kiegészítő ruházatra is szükségünk lehet. Ilyenek: kesztyű, sál, pancsó, pehelyruházat, sisak a potyogó kövek ellen. Soha ne feledjük, a hegyekben nyáron is hirtelen lehűlés, téli jellegű időjárás alakulhat ki! A megfelelő ruházatnak mindig a hátizsákunkban kell lenni, hogy ne kerüljünk váratlan veszélyhelyzetbe!

Intelmek cserkészeknek

2. Felszerelések hegyi túrákhoz

Folytassuk most hegymászóknak szóló tanácsainkat. Dr. Andok Csaba 1992. áprilisban arról is írt a cserkész fiataloknak, hogy milyen alapvető felszerelésekkel kell rendelkezniük túráik során. Egy jó hátizsák, lehetőleg kényelmes, széles vállpánttal. Gyalogláshoz, szállításhoz előnyös a hordkeretes zsák, mely jó, ha többrekeszes és oldalzsebekkel rendelkezik, így a ki és bepakolás egyszerűbb. Sátor, mely legyen minél könnyebb, felállítása ne legyen bonyolult, fokozott hőszigeteléssel rendelkezzen (pl. dupla tető) és anyaga vízhatlan legyen. Hálózsákok között legjobb a pehely vagy műpehely töltés, lehetőleg a zsák fala ne legyen átvarrva sehol, mert itt bejön a hideg. A zsák mindig legyen túlméretes, hogy szükség esetén öltözetként belebújva se feszüljön ránk.

Főzők és edények. Ismeretesek gáz és benzin üzemű főzők, bármelyik megfelelő. Az edények legyenek kis helyet elfoglalók és könnyűek. Legpraktikusabb az egymásba helyezhető edénysor. Kulacsunk ne legyen törékeny. Nyáron akár könnyűfém, akár műanyag kanna megfelelő. Télen fontos a hőszigetelt kulacs (termosz) és mindig meleg itallal töltjük tele. Elengedhetetlen, hogy mindig legyen nálunk gyufa, lámpa, gyertya, télen hó-szemüveg.

Ha ruházatunk és felszerelésünk megfelelő, és rendelkezünk a hegyek közti mozgás alapismereteivel, máris lecsökkentettük a veszélylehetőségeket. Ha még ehhez kellően megfontoltak is vagyunk, alpinista ismereteinket jól alkalmazzuk, és képességeinket nem értékeljük túl (a vágyak és a képességek nem mindig vannak egyensúlyban) gyakorlatilag a tőlünk függő (szubjektív) veszélyeket szinte teljesen kivédtük. A veszélyek másik csoportja a tőlünk független (objektív) veszélyek, melyek felismerése, kellő

értékelése, a helyzet kikerülése csak nagy hegyi tapasztalattal lehetséges. Nem szabad a szerencsére bízni sorsunkat.

A tőlünk független veszélyek közüli legfontosabbak

Időjárás megváltozása: a rossz idő (eső, köd, havazás) tájékozódási nehézségeket okoz. A nedvesség, a hideg fokozott igénybevételt jelent, ennek a legjobb kivédése a megfelelő edzettség, állóképesség. A nedvesség csúszóssá, jégesse teheti az utakat, kellő időben gondolnunk kell erre és még óvatosabban kell mozognunk.

Kőhullásra kell gondolnunk, ha a szikla alatt sok a törmelékkő, ha a hóban lyukakat, becsapódási nyomokat látunk. Fokozott óvatossággal haladjunk és használjuk sisakunkat. Villámcsapás főleg zivatarok idején fenyeget bennünket. Zivatarfelhők láttán próbáljunk biztonságos menedéket találni. Ha mégis a szabadban kell átvészelnünk a vihart kerüljük a csúcsokat, gerinceket, egyedülálló kiemelkedő tárgyakat. Viharok idején ne használjuk a láncsal, drótkötéllel biztosított utakat, mert ezek ilyenkor fokozott veszélyt jelentenek.

A lavinák részletezése könyvnyi anyag, erre itt nincs lehetőség. A legfőbb jó tanács, friss havazás után 3-4 napig ne menjünk hegyi túrára. Téli túrákat csak gyakorlott hegymászóval tegyük magas hegységekben. A hegyi patakok gyors sodrásúak, vizük hideg. Az átkelés veszélyes lehet, használjuk a kőgázlókat vagy alkalmazzunk kötélbiztosítást. Télen a befagyott tavak és tengerszemek jegén csak nagy gonddal és körültekintéssel közlekedhetünk. A tó megkerülése a legbiztosabb.

A magasság okozta panaszok már 2000 m körül is jelentkezhetnek. Legyünk mértéktartók, és fokozatosan haladjunk egyre magasabbra, hogy szervezetünk tudjon akklimatizálódni, és megszokottá válhasson az oxigénszegény környezet. A fokozott igénybevétel fokozott folyadékvesztéssel jár. A hegyekben fogyasszunk több folyadékot, méghozzá ásványi sókban gazdag leveket.

Ha minden szabályt betartunk a baleset valószínűsége rendkívül kicsi lesz, de mégis előfordulhat. Szükséges, hogy minden hátizsákban legyen alapvető elsősegélycsomag és mentőfelszerelés. Részletesebben: legyen nálunk kötszer, fájdalomcsillapító tablettá vagy injekció, sínezéshez használatos pólya, kihülés elkerülésére alkalmazható mentőfólia, száraz tartalékruha, gyufa, lámpa. Legyünk határozottak és nyugodtak, megfontoltak baleset alkalmával is.

A legfőbb teendőink baleset bekövetkeztekor: társunkat a lehető legbiztonságosabban minél előbb nyugalomba helyezni. Az első pillanattól óvjuk a hidegtől, kihűléstől. Meleg, száraz ruhát terítünk rá, nem a csupasz földre fektetjük, betekerjük a mentőfóliába – fájdalom esetén gyógyszerrel látjuk el –, igyekszünk megnyugtatni, és bizalmat ébreszteni benne, hogy segíteni fogunk és tudunk. A szakszerűtlen mentés lassú és veszélyes, így ha lehet, értesítsük és vegyük igénybe a hegyi mentőszolgálatot.

Elsősegélyként a nyílt sebeket lássuk el fedőkötéssel, a töréseket óvatosan sínezzük és a sérült testrészt lehetőleg ne mozgassuk, ha nagyobb vérzést észlelünk a vérző sebre tegyünk szoros nyomókötést. A test kihűlése fagypont felett is komoly veszély, minden áron meg kell előzni. Ismétlem, legyen mindig megfelelő tartalékruházat!

Minden eszméletvesztéssel járó fejsérülés szakorvosi vizsgálatot igényel. Ilyen esetben ezt minél előbb meg kell szervezni. Gerincsérülés gyanúja esetén a gerincoszlop hajlítása tilos. Csak nyújtott testhelyzetben mozgatható a sérült. Végezetül, aki a hegyekbe vágyik, sose túrázzon egyedül, keressen fel hegymászó egyesületet, ahol tapasztalt társaktól fokozatosan mindent megtanulhat – fejeződnék be a hegymászó orvos intelmei.

Lélekgyógyászat

1. Ne félj, Kismama!

Dr. Varga Katalin egyetemi tanársegédet egymásnak ajánlották a kismamák a '90-es évek elején. A Magyar Hipnózis Egyesület alapító tagjaként már a szülés előtt foglalkozott a leendő anyák lelki világával. Az ELTE Izabella utcai Kísérleti Pszichológiai Tanszékén arról faggattam a Heti Szó munkatársaként, hogy mit tud nyújtani a hozzá fordulóknak?

A nőket már kislány korukban sok negatív élmény éri a szüléssel kapcsolatban. Édesanyjától, ismerőseitől egyre csak azt hallja, hogy a szülés fájdalommal jár, ezért aztán ő is félni kezd. Amikor aztán terhes lesz, egyre inkább szorong a várva várt naptól. Ezzel pszichikai felkészítés nélkül nem csak az először, de a többször szülő nők is így lehetnek. Előfordulhat, hogy ez utóbbiak kórházban elszenvedett negatív hatások miatt félnek a következőtől – mondta a doktornő –, valósággal beleszuggestálják a fájdalmat.

A kórházi szülésetekre, de a mentőkre is jellemző, hogy mindjárt azt kérdezik, hány percig tartanak fájások és milyen sűrűn ismétlődnek. A betegbe szinte már ők beleszuggestálják ezzel a fájdalmat. Ez hiba, ezen változtatni kellene. Az én pácienseim is érzik a ritmikus méhösszehúzóásokat, hisz nélküle nem tudják, mikor kell nyomniuk, de ezt nem fájdalomként élik át. Végig tudják azt is, mikor mi történik velük, illetve a testükben, ezért sem érzik magukat kiszolgáltatottnak. A szülés egy csodálatos dolog. Az ember ilyenkor életet ad, tehát teremt. Van, akiben ez isteni érzéseket hív elő. Olyanok is vannak viszont, akik az új élet keletkezését, az új élet sarjadzását saját elmúlásuként élik meg. Ezeket az érzéseket még a szülés előtti felkészülés közben kell feldolgozni.

– S hogyan lehet ezt befolyásolni hipnózissal?

VK: Nem szülés közben hipnotizálok, hanem a szülésre készítem fel előzetesen a kismamát. Ehhez különböző információkat mondok, más-más szavakat, gondolatokat közlök. Ezeket nevezzük szuggesztióknak. Átvitt értelemben az is egy szuggesztió, ha azt mondom, jó étvágyat kívánok, mert nem utasítom, mégis jó lesz az étvágya szavaim hatására. A szülő nőre visszatérve, ő rendszerint rémtörténeteket hall, s nekem ezeket kell feldolgoznom vele.

– Egyszerre mennyi kismamával foglalkozik?

VK: Eggyel vagy kettővel, a terhességük utolsó két hónapjában. Hetente egyszer találkozunk. A felkészítés után saját orvosukhoz mennek vissza szülni, mert amikor hozzám kerülnek, már megvan a saját orvosuk, akihez járnak terhes-gondozásra. Az ideális az lenne, ha tőlem olyan orvoshoz kerülnének, aki pszichoszomatikus szemléletű, tehát a beteg testét és lelkét egységes egészként kezelné. Sajnos egyelőre kevesen vannak ilyenek!

– Bárkit felkészít a szülésre?

VK: Ez nem olyan, mint a fodrász, ahol megrendelik a frizurát. Nem is mindenki alkalmas rá, csak aki maga is akarja. Egy egyetemen is van munkám, így csak az előbb említett egy-két kismamát vállalom. Nekik viszont fizetni kell. Ezt a társadalombiztosítás nem dotálja.

– Az egyetemisták is tanulnak hipnotizálni?

VK: Ahhoz, hogy valaki művelhesse, orvosi, fogorvosi, vagy pszichológusi diploma kell! A szüléseimet videóra szoktam venni, s felhasználom az oktatáshoz. Ehhez az érintettek engedélye kell, de sosem szokták megtagadni. A kismamáknak a képzeletét kell motiválnom. Olyan gondolatokat – szuggesztiókat – kell közölnöm velük transzban, ami majd a szülés közben lesz, ami hasznos nekik. Ilyenkor a hallgatók bent tartózkodása csak zavaró lenne. A videó segítségével ismeretterjesztő előadást is tartok az érdeklődőknek.

A lélekkel is törődni kell! A hipnózis olyan módszer, mely főleg a pszichoszomatikus kórképek esetén roppant hatékony. Más módon

sokkal lassabban lehetne eredményt elérni. Sokszor a testi bajok háttérében lelki problémák vannak. Az a baj, ha a betegnek csak a testét kezelik, pedig a lelke gyógyításakor a testi bajok talán ki sem fejlődnének. Ilyenek például a különböző fejfájások, de sok esetben a gyomorfekély is. Több odafigyeléssel ezeken lehetne segíteni. Kár, hogy egyre kevésbé érünk rá az embereknek a lelkével is törődni. A hipnózis nem csodaszer. Olyan gyógyító szemlélet szükséges, ahol nem különítik el a testet a lélektől! – vallotta a doktornő 1992 elején.

Lélekgyógyászat

2. Zeneszó a szájszűzeten

Az imént arról írtam, hogyan lehet hipnózissal fájdalommentessé tenni a szűzést. A '90-es évek elején ez a téma különösen érdekelt, s a fájdalommentes foghűzésra is kíváncsi voltam. Sok téves elképzelés élt bennem, amikor a Heti Szó munkatársaként beléptem Dr. Kelemen Pál szájszűzeti rendelőjébe a Fővárosi MÁV Kórházban. Azt hittem, elég csak az arcomra tennie a kezét, s elműlik a fájdalom.

Kesztyű a rendelőben

A valóság korántsem ez – feleli a főorvos –, mert a hipnózis nem helyettesítheti az orvosi kezelést, a műtéti technikát. Nem helyette, hanem annak elviselhetővé tételére alkalmazzuk. A beteggel hozs-zsan el kell beszélgetnünk, egymásra hangolódunk. Fokozott koncentrációval – szuggesztióval – egy módosult tudatállapotot hozok létre. Ebben az állapotban tudja ugyan, hogy mi történik vele, de a hipnózis megváltoztatja az érző és a motoros idegek működését. Ez a változás a szükséges beavatkozásnak megfelelően irányítható.

– Akkor szó sincs kézrátételről?

KP: De igen, csak hogy ez a beteg saját keze. Emiatt is hívják kesztyű aneszteziának. Amikor a beteg a kívánt tudatállapotba eljut, önkéntelenül is megemeli egy kicsit a kezét. Ekkor mondom neki, hogy ez a keze könnyű, lebeg, zsibbad és hűvös, ezért nem is érzi. Meg is győződöm a kéz érzéketlenségéről. Megszűrom egy tűvel, de nem érez fájdalmat. A másik kéz ekkor is megérzi, ha megcsípem. Az érzéketlen, könnyű kezét azután az érzésteleníteni kívánt testrészhöz, jelen esetben az arcához érintetem a beteggel, s ettől az arca is érzéketlenné válik.

– Gondolom, csak úgy tolonganak a betegek Önnél!

KP: Az emberek különböző okokból választják ezt a módszert. Van, akit csak a kíváncsiság vezérel, de olyan is akad, akinek enélkül be sem lehet nyúlni a szájába. Akad, aki már a fogászati tükör érintésétől is öklendezik. A transz kiváltása után ez tovább mélyíthető. A keringés növelhető, vagy csökkenthető. A vérzés is leállítható, így a hemofiliás – vérzékenységben szenvedő – betegek fogá is kihúzható előzetes gyógyszeres védelem nélkül. De a beteget a hipnózissal együtt műtétileg is korrektül el kell látni.

– Meddig tart egy ilyen kezelés?

KP: Például egy bölcsességfog kihúzása több mint fél óra. Ez idő alatt el lehet érni a betegnél, hogy mindenféle kampózás nélkül nyitva tartsa a száját, s hogy nyelnie se kelljen, a nyálelválasztását is el tudjuk állítani. Nincsen szükség zajos szívorra a műtét idején. Ha a beteg kellő transzban van, magára is hagyhatom. Ha nem kellően mély a hipnózis, felébred, amikor nem vagyok benn.

– Bárki bejöhethet az utcáról a hipnózisos foghúzásra?

KP: Szájsebész vagyok, így hozzám a fogászkollégák küldik a beteget. Egy jó transz elérése 25-30 perc, tehát ez a munka nagyon időigényes. Ezért aztán a hagyományos módszerekkel is dolgozunk. Csak olyan betegknél alkalmazzuk, akiknél ez okvetlenül szükséges. Nem is lehet mindenkit hipnotizálni, mert a betegnek is akarnia kell, hogy sikerüljön.

Itt tényleg nem kell félni!

Nem csak budapestiek és vasutasok jöhetnek – folytatta a főorvos –, hanem az ország minden részéből várom a hozzám fordulókat. Nemrég volt itt egy allergiás pápai beteg, aki nem kaphatott semmilyen fájdalomcsillapítót, tehát hipnotizálni kellett. Egy kaposvári betegnek nyolc fogát húztam ki két nap alatt. Hagyományos módszerrel ez hetekig is eltartott volna. Nem csak a gyorsaság a lényeg, hanem az is, hogy a beteg a beavatkozást kellemes élményként s ne valami rosszként élje át. A rendelőben épp ezért végig kellemes

zene szól. S aki meg akarja tanulni a módszert, annak a Magyar Hipnózis Egyesület – melynek tagja vagyok – rendszeresen szervez továbbképzéseket.

Nincs többé laffogás!

Fogbeültetési konferenciára készült a főorvos, amikor meglátogattam. A Magyar Csontintegrációs Kollégium alelnökeként is sok volt a munkája 1992-ben. Amerikai vendégprofesszorokat is várt a BM Duna Palotába, de a hazai érdeklődőkre is számított. Fogbeültetéssel mintegy másfél éve foglalkozott már a MÁV Kórházban. A módszer lényege, hogy metszést ejt az ínyben, majd lyukat fúr a csontba. Ebbe vág menetet, s egy titán implantátumot csavar bele. A titánoxid aztán egyesül a csonttal. Hat-nyolc hónap alatt teljesen összenőnek.

A félórás műtét végén ellátja, összevarrja a sebet. A gyógyulási idő hónapjaiban – míg a páciens a régi fogsorát használja – fogtechnikán elkészítik a porcelán fogat, vagy koronát. Egy fogat, vagy akár az egész fogsort is lehet így pótolni. A módszer hadat üzen a protkónak. Elterjedésével megszűnik a kivehető műfogsor laffogása. A páciensnek nem akkor lesz a legjobb a kiejtése, ha műfogsor esik ki a szájából.

Mindenkit nem vállal el a főorvos. Az ápolatlan szájtól irtózik. Aki hozzá fordul, annak először fogat mosni kell megtanulnia. Ha minél többen ápolnánk fogunkat, gondot fordítanánk a szájhigiénére, a fogorvosok munkája is kevesebb lenne. Se kivehető, se beültethető fogakra nem lenne szükség. A saját fog az igazi kincs!

Kommandósok

1. A parancsnok

Vörösmarti Mihály nyugalmazott dandártábornok a 2006. szeptember-októberi fővárosi demonstrációkkal, rendezavarásokkal és rendfenntartó intézkedésekkel kapcsolatos eseményeket elemző szakértői munkacsoport kilencedik tagja lett. Rögtön meg is indult a támadás a főtiszt ellen a jobboldali sajtóban. Azt vetették a szemére, hogy a rendszerváltozás előtt a Forradalmi Rendőri Ezred parancsnoka volt, s őket vetették be a demokratikus ellenzék üldözésére. 1990-től az ezred profilt váltott. Komondor Csoportja a veszélyes bűnözők elfogásában segítkezett.

Vörösmarti úrral az 1991. februári nyugdíjazása után beszélgettem budai lakásán. A Magyar Cserkész és a Pesti Riport tudósítójaként arra kerestem választ, milyen cserkész volt kiskorában. Akkor ébredt fel Csipkerózsika álmából a cserkészmozgalom, sokan akartak öreg-cserkészként újra tevékenykedni. Jómagam az 1993-as gödöllői Cserkész Világtalálkozó egyik szervezője voltam, és segítőtket kerestem a munkámhoz.

Egy évvel túl voltunk már a rendszerváltozáson, s korántsem a múltja miatt kellett távoznia a főtisztnek. Két beosztottja, István és János szabadidejében túl erőszakosan lépett fel 1990 nyarán, s ez egy vállalkozó halálát okozta. Gyilkos kommandósokként kerültek be ezután a fiúk a köztudatba, akik egy ismerősük megbízásából akartak megleckéztetni valakit. S mivel egy parancsnok minden körülmények között felel beosztottjaiért, Vörösmarti urat is nyugdíjba küldték, pedig még csak 55 éves volt. Akkori beszélgetésünkkor csak gyermekkoráról faggattam.

A kis Miska a 221-es számú Anonymous Cserkészcsapatban ismerkedett meg a '40-es évek elején a cserkészettel. Mint a többi elemista, ő is először farkaskölyök volt. 8-12 fős falkákba szerveződtek

a falkavezér irányításával. A Józsefvárosban volt a cserkészotthonuk, oda jártak minden délután. Sokat játszottak, beszélgettek, de a tanulásra is gondot fordítottak. A jó tanulók segítették a gyengéket.

A cserkész ahol tud, segít

A jó idő beköszöntével minden hétvégén kirándulásokat szerveztek a környékbeli erdőkbe és a hegyekbe. Ilyenkor harsogott a csatakiáltásuk: Akela, mi megteesszük, ami tőlünk telik! A tíz év felettiek, akik már cserkészek voltak, Musz, musz, musz, Anonymous! – csatakiáltással válaszoltak.

Nagyon várták a nyári táborokat. A katonák segítségével felállított őrsi sátorokban a felnőtt rajparancsnokaik is együtt laktak a gyerekekkel. Éjjel-nappal nevelték őket. Személyes példamutatójuk volt a döntő, s a fiataloktól is elvárták a napi jó cselekedeteket. Ilyen volt például, ha egy vak embert átvezettek a túloldalra, persze csak akkor, ha a vak is át akart menni! A táborokban mindenkinek speciális feladata volt. A takarító raj, a beszerző raj és a konyhás raj egyaránt a közösségért dolgozott.

Misi 1946-ban tíz évesen elsős gimnazista lett a Zrínyi Gimnáziumban. Akkor váltottak át a négy elemiről a nyolcosztályos általános iskolára, és a négyosztályos gimnáziumra. 1947-től ezért újabb első osztályokat nem indítottak, így hatodikos korukig, ami a mostani második gimnáziumnak felel meg, Misiék voltak az iskolában a legkisebbek. A tízéves fiúknak már nem kellett magázni a felsősöket, mint korábban kötelező volt, de épp ezért eleinte nehéz volt visszategezni a nagyobbakat.

Az iskolákban akkor kezdték szervezni az úttörő mozgalmat. A cserkészlet is bolsevik befolyás alá került. A csapat nyakára ültettek egy világi tanárt, akiről mindenki tudta, hogy besúgó. Ez még csak hagyján, de homokos is volt. Szexuális felvilágosítás ürügyén végigtapogatta a fiúk nemi szerveit, s az alázatos cserkész nem vághatta szájon a bizalmaskodót.

1947-ben tiltották be a cserkészetet, de Misi a Kun utcában további másfél évig fekete, azaz illegális cserkész volt. Az Erzsébet téren vásárolt első cserkészruháját már nem viselhette, bérmálkozni is Bocskai-ruhában ment. A Kun utcai ministrálásokat, együttjátszásokat sem lehetett cserkésznek nevezni. Az ÁVH-nak mindenütt voltak fülei, s felnőtt vezetőiknek ártottak volna, ha nyilvánosan cserkésznek nevezik magukat.

Vörösmartyból Vörösmarti

Az '50-es évek elején, 14 évesen egy szerencsés véletlennek köszönhető, hogy felsőbb osztályba léphetett. Egy bizottság vizsgálta akkor a fiúk származását, s Misi nemesi családból származott. Dédapja a Szózat költőjének, Vörösmarty Mihálynak volt a nagybátyja, a szépapjuk volt tehát közös. Ilyen múlttal nehéz lett volna továbbtanulni.

A háborúban a keresztény Vörösmarty család gyakran látta vendégül Misi zsidó osztálytársát, akinek az édesapja az igazolóbizottság tagja lett. A korábbi vendéglátások jutalmaként így Misi továbbtanulhatott, nevét viszont azóta i-vel, tehát Vörösmartinak írja. A sikeres érettségi után is továbbtanult, s elektromérnök lett. Nem csak a rendőri munkához ért tehát, hanem a polgári életben is megállná a helyét.

Beszélgetésünk után pár héttel a jobboldali kormány reaktiválta, s a Repülőtéri Biztonsági Szolgálat vezetőjévé nevezték ki. A '93-as Cserkész Világtalálkozóra mégsem fogadták el segítségét a cserkészvezetők, mert a rendőri ezrednél betöltött szerepét akkor sem, meg mostanáig sem tudták megemésztetni néhányan. Kár pedig, mert tudott volna mit tanítani a fiataloknak! Már akkor is azt vallotta, hogy a fokozódó elszegényedésnek nem kell együtt járni a gazdasági bűncselekmények elszaporodásával s a közbiztonság romlásával. A hárommillió koldus országából nem kell a hárommillió bűnöző országává válnunk! Ezért harcolt cserkészmulttal rendőrként is.

Kommandósok

2. A beosztott

A Komondor Csoportnak, tehát Istvánnak és társainak parancsnokát azonnali hatállyal felmentették, pedig nem foghatta szabadidejükben is beosztottjai kezét Vörösmarti ezredes, írtuk az imént. Azóta már a Rendőri Ezredet is többször átszervezték, s ehhez a fiúk cselekedete adta a kezdő lökést.

Cs. István őrmesternek és társának, Sz. János törzsőrmesternek a nevét 1990 augusztusában halál-kommandósként ismerte meg a közvélemény. Egy pénzbehajtás során az egykori kung-fu oktató túl nagyot ütött, a társa besegített, s az áldozat azonnal meghalt. A bűntársak pánikba estek. El akarták tüntetni, ezért felgyújtották V. Henriket.

A BRFK két héten belül elfogta a tetteseket. A nyomozás irányítóját, Bodrácska Jánost, a BRFK bűnügyi főnökét soron kívül ezredessé léptették elő, míg beosztottjai – köztük Simon Tamás főnyomozó – pénzjutalmat kaptak gyorsaságukért. S amíg a kommandósok cselekedete az egyik oldalon jutalmazást, addig a rendőrség másik ágánál büntetést okozott.

István 1988-ban került a Rendőri Ezredhez. 1978 óta kung-fuzott már, s rég oktató volt. Szobafestő-mázoló és tapétázó szakmáját egészségügyi okokból nem folytathatta, s karbantartóként a BM dobogókői üdülőjében dolgozott. Innen toborozták az újonnan alakuló Komondor Csoporthoz. Olyan jól dolgozott, olyan hamar elsajátította a szükséges ismereteket, hogy az alapkiképzés után máris az éles bevetési csoportba került. Őket bármikor és bárhol bevetették, míg a „rosszabb tanulókra” további egy éves kiképzés várt.

Járőrözniük nem kellett, csak képezni folyamatosan magukat, s várni a riasztást. Közben őrizték Bush elnököt és Mitterrand elnököt magyarországi látogatásukon. Legemlékezetesebb kalandjuk a

tigrisvadászat volt. Erről mesélt karácsony előtt pár héttel, amikor felkerestem. Épp napi munkáján, háromszáz zsák, benne nyolcvan mázsa krumpli megmozgatásán volt éppen túl. A Budapesti Fegyház és Börtönben 1996 őszén találkoztunk. Az alábbi beszélgetés a nyíregyházi Árnyék bűnügyi magazin 1997. januári számában jelent meg.

Már nem tudom, hogy '88-ban vagy '89-ben történt, csak azt tudom, hogy nagyon hideg hajnal volt – mondja a vékony, de csupa izom szőke fiatalember. – A Róbert Károly körúton egy cirkuszi tigris megvadult és leütötte idomárját. Egy másikat is megsebesített, s az utcára jutott. Az állatorvos szerint epilepsziás volt, reakciói kiszámíthatatlanok. Elkábítani nem lehetett, mindenképp le kellett löni. Ezt viszont a járókelők miatt nem lehetett vaktában, s pláne nem a komoly tűzfegyverekkel. Nehezítette a problémát, hogy a tigris is félt, s elbújt a bokorban. Elő kellett valahogyan csalni, s én vállaltam a csalétek szerepét.

– Mi az, hogy vállalta? Egy fegyveres testületnél erre ki szokták jelölni az embert!

CSI: Nálunk az „önként kijelölés” ismeretlen fogalom volt. Igaz, hogy mindannyian az éles bevetésre készültünk, de olyankor mindenki felmerül, hogy itt meg is lehet halni. Én is elképzeltem, mégis jelentkeztem. Társaim elhelyezkedtek a környező fákon csőre töltött fegyverekkel, én pedig pufajkában, golyóálló mellény nélkül sétálni kezdtem egy viszonylag nyílt területen.

Nem sokáig kellett várnom, a tigris hirtelen előrontott. Csak azt láttam, hogy ugrik felém, s már vágtam is hasra magam. Társaim ekkor lóttek, s még a levegőben eltalálták a csíkos bundájút. Furcsa volt látni, amint tőlem félméternyire, a földön fekvve, fokozatosan tűnik el szeméből a csillogás, s rám meredő szemei üvegesek lesznek.

– Amikor a börtönbe került, tisztelték-e elítélt társai az egykori kommandóst vagy „kóstolgatták”? Kellett-e hatalmi harcot vívnia, hogy elfogadtassa magát „falkavezérként”?

CSI: A vadonban az állatok sem marakodnak állandóan, ők is érzik helyüket ösztönösen a közösségben. Így van ez a börtön zárt világában is. Igaz, néha elcsattan néhány pofon, de ezt odakinn mindig sokkal súlyosabban ítélik meg, mint a valóságban történik. A rács mögött is emberek vannak, s ezt itt ismertem meg. Kommandósként arra oktattak, hogy a bűnözők az ellenségeink, akikkel szemben nem szabad kesztyűs kézzel fellépni, nehogy ő üssön nagyobbat. Nem foghattuk vissza az ütést, a terrorcselekményt meg kellett szüntetni!

– V. Henrikben is az ellenséget látta azon a végzetes hajnalon?

CSI: Egy munkának fogtam fel az egészet, dehogya akartam megölni! Az ütés csak véletlenül sikeredett akkorára, talán mert ő is behajolt. Azóta is edzettem már, versenyen is részt vettem, mégsem hagytam magam után hullákat. Számomra a sport, a kung-fu életforma. A belső békémet nyерem el ezáltal. Nem csak edzek, de sokat meditálok is. Szerencsére egyszemélyes zárkában lakom, nem zavarnak a társak.

1992-ben kerültem fel családi okokból Budapestre a szegedi Csillag Börtönből, s előbb szakács, majd élelmiszer raktáros lettem. Ez a munka segít kondícióm megtartásában, s a külvilággal is kapcsolatban vagyok. Én veszem át az árut a fegyház udvarán a szállítóktól.

– Rabtársai nem környékezték meg azért, hogy juttasson így ki levelet, vagy hozasson be tiltott tárgyakat?

CSI: Megmagyaráztam nekik, hogy nem akarom emiatt elveszíteni a kedvezményemet. Bekerülésem óta nem volt fenyítésem, dicséretem viszont annál több. Szeretném, ha átminősítenének fegyházasból börtönössé, így a 13 éves büntetésemből nem ötöd, hanem negyed-kedvezményrel szabadulhatnék.

Börtönösként bekerülhetnék az Enyhébb Végrehajtási Szabályzat (EVSZ) fokozatba is, s akkor hétvégeken hazautazhatnék. Nem csak a hétvégeket, de a napi munkaidőmet is az intézeten kívül

tölthetném, mert akkor már lehetőségem lenne civil ruhában civil munkahelyre kijárni dolgozni. Büntársam, János – aki csak 11 évet kapott – már elérte ezt a kedvezményt. Ő már kijárhat dolgozni, s rendszeresen hazajár egy vidéki börtönből. A tiltott tárgyak meg nem érdekelnek különösebben, mert sosem ittam, sosem dohányoztam.

– Ön mikor és hova mehetne haza?

CSI: 1995-től már többször voltam odakinn. Megnéztem Zsoltika fiam és édesapám sírját is. Ők röviddel bekerülésem után hunytak el. Zsoltika édesanyjától azóta már elváltam, s ő újra férjhez is ment. Szolgálati lakásomból már az eljárás idején kitették, s szükséglakásba költöztették. Korábbi házasságomból van egy 14 éves fiam, aki már a börtönben is meglátogatott, s én is voltam nála egy rövidtávú eltávozáson. Válásom ellenére mégis vár egy asszony odakinn. 1996 májusában egy 3 napos eltávozás alatt megnősültem a XI. kerületi házasságkötő teremben. Másutt nem akarták vállalni egy börtönlakó esketését, mert nem bíztak abban, hogy időre megjelenek az anyakönyvvezető előtt.

– Bárhogy is számolom, sokáig kell még várnia a feleségének arra, hogy minden éjszakát együtt töltsenek.

CSI: Az ügyvéd úr most egyéni kegyelmi kérvényt fogalmaz. Úgy gondoljuk, aránytalanul is súlyos büntetést kaptunk, míg megbíznók egy év fogházzal megúszta. A sokat emlegetett két-kétszáz ezer forintos beígért munkadíjat sem kaptuk meg, bár ezt valószínűleg lefoglalták és elkobozták volna a tárgyaláson. Én csak egyet ütöttem, s az áldozat rögtön meghalt, míg néhány éve egy pincében négyen három napig vertek agyon valakit. Az ő népligeti áldozatuk napokig szenvedett, mégis kiszabadultak azóta valamennyien, megbízójukkal együtt. Az ügyvédem egyébként kirendelt védőként került a perbe, mivel nekem nem volt fogadott ügyvédre pénzem, mégis rendszeresen segít azóta is.

– A népligeti gyilkosság egyik elkövetőjével a '90-es évek elején a SOTE Urológiai Klinikáján néhány hónapig magam is együtt

dolgoztam. Szakápolóként dializáltam a Műveseállomás betegeit, míg ő ugyanott betegszállító volt. Nem látszott brutálisnak, de ne is róla beszéljünk, térjünk vissza Önhöz! Volt parancsnokai hogyan viszonyultak cselekményéhez?

CSI: Sokan eljöttek a tárgyalásra, nagyon sajnáltak. Ők is végeztek a munka mellett engedéllyel mellékmunkát. Nálunk alakult meg a rendőrségen belül először az engedélyezett Hercules cég. Őriztünk sátrakat a Blaha Lujza téren, fogtunk el zsebest a Skálánál. Bárkivel előfordulhatott volna, hogy egy ilyen mellékmunkán nagyobbat üt a kelleténél. Mégis kellett vállalni valamilyen mellékeket, mert a fizetésünk kevés volt a megélhetéshez. A volt parancsnokom, Sinkó alezredes úr 1990 nyarán ment nyugdíjba és Svédországban vállalt munkát. Ha hazajön, mindig meglátogat és segít. Úgy tekintettük, mint apánkat, s ő is fiaiként kezelt bennünket.

– Vörösmarti ezredes úrra, az ezred parancsnokára hogyan emlékszik?

CSI: A nyomozók őt keresték meg először, s ő rendelt fel magához. Elmondtam neki, hogy elkövettem valamit, amiért bűnhőd-nöm kell. Mondtam neki, hogy eddig azért nem szóltam, mert családom anyagi biztonságát akartam megoldani. Ezután önként jelentkeztem a parkolóban várakozó nyomozóknál. Szó sem volt bilincselési gyakorlatról, meg egyéb mesékről, ahogy a sajtóban tállták. A Főkapitányságon még kávéval is kínáltak. Bodrácska úr is, meg Horváth Balázs belügyminiszter úr is megígérte, hogy a nevünk nem kerül nyilvánosságra, épp a családunk érdekében, a sajtótájékoztatón mégis elárulták mindkettőnkét.

– Önnek most már az új családjára kell gondolnia. Felesége már van, lesz-e a 14 éves fiának testvére?

CSI: Ezt majd csak a szabadulásom körüli időre tervezzük. Sok a letiltásom, a bűnügyi költség is magas volt, ezért csak 1500–2000 forintom marad tisztán havonta. Ebből a gyerekeknvelést nem tudnám segíteni. Azt sem tudom még, hogy szabadulásom után

mihez kezdjek. Most végzem a gimnáziumot, addigra remélhetőleg leérettségizem. Kung-fu iskolát erkölcsi bizonyítvány nélkül nem nyithatok, s múltam ismeretében a szülők sem szívesen bíznák rám gyermekeiket. Régi tanítványaimmal viszont tartom a kapcsolatot. Akad közöttük főiskolai tanár is.

1995-ben az egyik jutalom eltávozásom idején részt vettem az utcai harcosok területi döntőjén Hódmezővásárhelyen, míg egy volt tanítványom egy másik ágon versenyzett. Továbbjutottam az országos döntőre, de oda már nem tudtam elmenni. A börtön nem átjáró ház, hogy innen bármikor kisétáljunk.

Bekerülhetett volna a Rekordok Könyvébe

1994 végén, 1995 elején a Guinness-rekordot is megjavítottam felülésben. A korábbi 15 001 volt, míg nekem 6 óra 45 perc alatt 27 600 felülés sikerült. Igaz, közben 75 kilogrammról 70 kilósra fogytam. A rekorddöntést a fegyházban a televízió is rögzítette, mégsem hitelesítették, és be sem mutatták. Ezt a rekordot később még egyszer megismételtem, de azóta sem kerültem be a Rekordok Könyvébe. Ma sem értem, hogy miért? Hálásan gondolok a kung-fu tanok mesterére, Lee Kam Wingre, aki december elején egy versenyre hazánkba látogat. Kár, hogy nem találkozhatok vele a Körcsarnokban személyesen. EVSZ-ként erre már lehetőségem lenne. Talán majd legközelebb – bizakodott István 1996 decemberében.

Kommandósok

3. Az előzmények

István és János, a két erőszakos kommandós a Vörösmarti ezredes által irányított Komondor Csoport tagja volt –, olvashatták előbbi írásunkban. Csak kevesen tudják, hogy az ezred egy 1973. januári esemény kapcsán alakult meg. 7-én, vasárnap Balassagyarmaton, a téli szünet utolsó éjszakáján egy határőrtiszt két fia 14 diáklányt ejtett túsul. Érdekesség még a történetekben, hogy Cs. István bűntársa, a fentebb említett Sz. János is ebből a városból került az ezredhez a '80-as évek közepén, előtte az MKM Balassagyarmati Kábelgyárában dolgozott feleségével. Mivel akkoriban gyártásközi ellenőr voltam ugyanott, mindkettőjüket jól ismertem. Az alábbi visszaemlékezést a pécsi Pandúr bűnügyi magazin részére huszonegy év távlatából 1994 tavaszán írtam.

A 19 éves András és a 17 éves László édesapjuk szolgálati pisztolyával és géppisztolyával felfegyverkezve ment be vasárnap este 22 órakor a Rákóczi úti Geisler Eta Leánykollégiumba. Az egyik szobába bezárkóztak a 14 lánnyal, s különféle követelésekkel álltak elő. A rendőrség tehetetlenül állt a terrorcselekménnyel szemben. Akkor még jóban voltunk az arabokkal, nem készültünk a belső ellenség elleni fegyveres harcra sem, így váratlanul ért mindenkit a túszejtés. Jól lövő rendőrökből toboroztak össze egy kis csapatot, akik 12-én, péntek délben, a harangszó hadművelet keretében a géppisztolyos Pintye Andrászt agyonlőtték az ablakon át. Pisztolyos öccsét, P. László fiatalkorút a betört ajtón behatoló felszámoló egység fegyverezte le.

A túsul ejtett lányok már mind komoly családanyák, László is letöltötte 15 éves börtönbüntetést, s azóta már máshol, más néven él. Nem is ők az érdekesek most, hiszen olvashattunk róluk Végh Antal *Könyörtelenül* című regényében, melyből később Gazdag

Gyula *Túsz történet* című filmje készült. Az a hét fős csoport lesz írásunk főszereplője, aki a túszejtés hírére leruccant a határőrvárosba. Akciójukban persze az akkori hírközlésnek – pontosabban nem közlésnek – volt döntő szerepe.

Mindenki csak találgatott

A politikai vezetés a hétfő hajnali túszejtés kapcsán teljes hírzáratot rendelt el. Nagy blamázs lett volna, hogy épp a politikai tiszt fiai a terroristák, s még a papa sem tudja megadásra bírni őket. A Magyar Rádió és Televízió bőszen hallgatott, az MTI sem adott ki közleményt, a Szabad Európa Rádió viszont beszámolt a történekről. Budapesten is megindult a szóbeszéd, mindenki mindent nagyon tudott. Olyan pletykák terjedtek el, hogy a kisvárost háromszáz gerilla zárta körül, s az egykori megyeszékhelyen ellenforradalom tombol. A körülxárás ráadásul igaz is volt, csak nem az ellenforradalmárok, hanem az egész országból odavezényelt rendőrök hajtották végre az akciót.

Hétfőtől péntekig, öt napon át megbénult a város. Nem dolgoztak az üzemek, melyek a városközpontban, a kollégium közelében voltak. A környéket nagy távolságban lezárták, s a szemben lévő Városháza padlására mesterlövészeket telepítettek. A tömegközlekedési járműveken minden beutazót igazoltattak. Minden városba bevezető úton ellenőrző-áteresztő pontokat – szakzsargonban EÁP-okat – telepítettek. Mivel nem akarták, hogy a túszejtők külső segítséghez jussanak, az illetékteleneket be sem engedték a kisvárosba.

A hét pesti kalandor is hallott valamit a körülxárásról. Úgy gondolták, ott a helyük, eljött az ő idejük. Gépkocsikba szálltak, meg sem álltak a városhatárig. Bőrkaátos, géppisztolyos férfi állította le őket. Eszükbe sem jutott, hogy rendőr, aki társaihoz hasonlóan civilben, bőrkabátban, vállra vetett géppisztollyal és borotvátlanul látta el feladatát. Nem az alakiség volt ott a legfőbb követelmény,

hanem az addig ismeretlen feladat lehető leghatékonyabb megoldása. Ezt akkor a rendőröknek is tanulni kellett!

Okos ember előbb kérdez

– Megérkeztünk bajtársak, hogy segítsünk nektek –, mondta az egyik pesti vagány, meg sem várva, hogy a géppisztolyos megszólítsa. – Hallottuk Pesten, hogy ellenforradalom van, s nekünk is elégünk van a kommunistákból! Vezessetek a parancsnokhoz!

A rendőrtiszt rögtön átlátta a helyzetet, s nem is vette elő igazolványát. – Kövessetek! – mondta és kocsijába szállt, melyen szintén nem volt rendőri jelzés. Rádión értesítette parancsnokát a nagy fogásról, s a fiukat egyből a rendőrség épülete elé vezette. Ott már felkészültek a fogadásukra. Nagy volt a hetes fogat megdöbbenése, amikor bezárult mögöttük a csapda. Menekülni nem lehetett, s ugyan hová is mehettek volna a körülfűrt városban? Feltartott kézzel vonultak a géppisztolyos rendőrök előtt.

A tűzok péntek déli kiszabadítása után rövid közlemény jelent meg a médiában. A hét pesti vagányról a híradások hallgattak. Vádemelésükről, bírósági tárgyalásukról sem olvashattunk. A kor propagandagépezete nem engedhette meg, hogy ellenforradalmi készülődésről hírt kapjunk. Történetük csak szájhagyomány útján terjedt a kisvárosban. Mivel akkor magam is a fővárosban dolgoztam és hétvégekre jártam haza, csak pár évvel később, balassagyarmati mentőápolóként szereztem tudomást a dolgokról.

Amiről nem beszélünk, az nem is létezik – vallották akkori vezetőink. Pártunk és kormányunk így értelmezte a sajtószabadságot. Azt, hogy a felszín alatt milyen indulatok húzódtak, csak másfél évtizeddel később ismerhettük meg. A Forradalmi Rendőri Ezredet viszont rövidesen megalakították, hogy a hasonló esetek felszámolására mindig legyen készen egy jól szervezett csapaterő. Mesterlövészeiket következő írásunkban mutatjuk be.

Kommandósok

4. A mesterlövész

András az ablak mögött állt, úgy lőtték agyon, írtam előbbi történetemben. Mostani hőseim olyan rendőrök, akik eleve ilyen munkára vállalkoztak. A riportot a pécsi Pandúr főmunkatársaként az 1994. június 1-jei lapszámba készítettem Kerepesi úti bázisukon.

Kedves Fiúk! Egy mesterlövész nem hagy maga után nyomot, mondta gyakran tanítványainak Sinkó Imre lövészoktató. A fiúk jól el is sajátították a szakmát. Egyik tanítványával, Németh János rendőr törzsszászlóssal beszélgettem a mesterlövészeti rejtelmeiről az ORFK Különleges Szolgálatánál, mely az egykori FRE átszervezése után alakult.

Németh úr 1982-ben lett rendőr az ezred Akció Csoportjánál. Az egykori határőr remekül lőtt, s Kurucz Pál zászlós fedezte fel egy lövészeten képességeit. A zászlós hívta maguk közé Grundinger Imre ezredes csapatába. A kicsi, de roppant kemény parancsnok katonás rendet tartott, s a határőrből lett rendőr ezt felettébb értékelte. Kezdetben távcsöves Dragonov-puskákkal lőttek, majd azt váltotta fel később a precíziós német Sig-Sauer 2000. Ez már nem öntöltős, minden lövés után fel kell húzni, de a mesterlövészek nem panaszkodnak emiatt. Nekik csak egyet kell lőniük, ismétlésre nem kerülhet sor.

S hogy miből áll egy napjuk? Hétköznap reggel 7-kor kezdenek két óra erőnléti edzéssel. Ez többnyire futás. Heti két alkalommal Budaörsre mennek négy órás távcsöves puskás lövészetre. Száz, vagy kétszáz méterre lévő alakokra tüzelnek. Ne higgye ám senki, hogy közben számtalan löszert elpazarolnak! Van úgy, hogy csak egyet lőnek. Közben állandóan figyelniük kell az előttük álló célt.

A mesterlövészi munka roppant figyelmet, koncentrációt igényel, s a lövő feladat is erre készít fel. Sípszótól kezdve egy órájuk van

arra, hogy a földön fekve leküzdjék a célt. Csak azt nem tudják, mikor kapnak tűzparancsot. Lehet, hogy az első, de lehet, hogy csak az utolsó öt percben. A lövészet vezetőjétől függ, mikor. Ha Németh törzszászlós érkezettnek látja az időt, sípjába fúj. Hasaló beosztottjainak ilyenkor nyolc másodpercük van, hogy az alakra festett céltáblába tízest lőjenek. Máskor céltábla helyett különböző színeket festenek a lőlapra, s a piros szín jelzi a halálos területet. A fegyver éjjellátó készülékkel is el van látva.

Fontos a remek kondíció!

A szolgálat lőtér gondokkal küzd. Szerencsére Gödöllőn, a futóvad lőtéren mozgó célpontra is tüzelhetnek. Ezen kívül minden olyat meg kell tanulniuk, amit a rohamcsoporthoz tudni kell. Közös szolgálatukon ugyanis nem mindig mesterlövészre, sokszor inkább megfelelő rendőri létszámra van szükség a feladathoz.

Hetente kétszer pisztollyal is gyakorolnak. A Jerikót és a PA 63-at egyaránt jól kell kezelniük. Itt is nyolc másodpercük van a feladat végrehajtására, de ennyi idő alatt három céltáblába kell két-két lövést leadniuk, majd tárcsere után ugyanennyit. A 12 lövésnek illik ám mindig tízesnek lenni, s ők teljesítik is a kívánalmakat. Ennyi idő alatt már az is szép, ha valaki 12-szer el tudja húzni a ravaszt, külön öröm, ha talál is. Nekik ez mindig sikerül!

Németh törzszászlós csoportja Berkes ezredes irányítása alatt dolgozik immár négy éve. A hétvégéik általában szabadok, de éles helyzetben személyi hívóik segítségével egy órán belül bármikor bevezethetők. Nem a terrorista megsemmisítése az elsődleges céljuk – ők nem bérkilövők, hogy vadászszargonnal éljenek –, hanem mozgásának állandó szemmel tartása, s jelentéstétel a beavatkozó csoport felé. Országos hatáskörrel rendelkeznek, s mindig a helyi erők készítik elő számukra a terepet. Egy II. emeleti túszejtővel szemben például a szemközti ház II. emeleti lakásába kell befészkelni magukat. A több órás figyelés alatt a tulaj sem lehet a lakás-

ban, de ebből még sosem akadt konfliktusuk. A lakosság megértően viselkedik irántuk.

Nem gyilkolni, elfogni akarnak

Általában az utolsó percig húzzák az időt, fárasztják a terroristát. Ha már nincs esély a békés megoldásra, Berkes ezredes szól: Készüljetek! Egy célra rendszerint ketten lőnek, s ekkor már nem szabad hibázniuk! Fekete tűzálló ruhában és álarcban teljesítenek szolgálatot. Nem csak ismeretlenek maradnak így, de arcuk is védett lesz az égési sérülésektől. Az angol kollégák nemrég épp Londonban szenvedtek el komoly fejsérülést, mert egy hanggránát felrobbant az álarc nélküli rendőrök közelében.

Németh úr és társai úgy vélik, megbecsülik őket feletteseik. A rendőrségen is gyakran tartanak bemutatókat, s a kollégák is elismerően tapsolnak egy-egy látványos akciójukon. Munkájuk során nem csak magukra, de társaikra is kell vigyázniuk. Tévedniük sosem szabad! Ezért is bízzák meg őket gyakran személybiztosító feladatokkal is. A néphittel ellentétben ugyanis ez utóbbit nem csak a Köztársasági Őrezred munkatársai végzik. A mesterlövészek is ott vannak, ha hívják őket. Következő írásunkban egy budai túszerződés megoldásában segédkeztek.

Kommandósok

5. Tűszok a Moszkva téren

Combino villamosokkal kerítették be a Széna teret tegnap délután ugyanúgy, mint nyáron a Kossuth Lajos teret. Akkor G. W. Bush elnököt zárták így el az esetleges merénylőtől, most viszont a bankrablót különítették el a járókelőktől. A műveleti területen közben tárgyaltak a túszejtővel.

S hogy mi történt 2007. május 5-én délután Buda legforgalmasabb részén? Egy negyvenes férfi sétált be az OTP-fiókba, és pénzt követelt. Nem ment üres kézzel, pisztolyt szorongatott. Egy pisztoly nem pisztoly, vallotta, ezért elkérte az őr fegyverét is, aki a feje mellett elsüvítő golyó hallatán engedett a pszichikai meggyőzésnek.

A rabló pénzt követelt, de csak egy zacskó aprót kapott. Kevesellte az összeget, ötmillióra vágyott. Közben a rendőrök is megérkeztek, s lezárták a környéket. Az egyre inkább megzavarodott férfi folyamatosan engedte ki az ügyfeleket, s már csak az őrt és néhány banki alkalmazottat tartott benn túszként. Az esemény ekkor vált terrorcselekménnyé. A Nemzeti Nyomozó Irodára bízták a megoldást, s a túsztárgyaló is megérkezett.

Négy óra körül kezdődött a bankrablás, s fél hatig adott haladékot a rabló. Azt hitte akkor még, hogy ő diktálhatja a feltételeket. Tévedett. Megérkeztek a terrorelhárítók, s felgyorsultak az események. Hat óra előtt több lövést hallottunk, mentőautók is érkeztek, sérülteket hoztak ki, majd ellátás után elvitték őket. Egy halott maradt odabenn, mondta a mentősök szóvivője, de csak a rendőrségi szóvivő erősíthette meg, hogy az bizony a túszejtő. Fél 8-ra ígérték a részletes tájékoztatást.

A rendőrök még sokáig a téren maradtak

A kollégák a Teve utcába siettek, én a helyszínen szemlélődtem tovább. Csak az MTV maradt a téren. Közeliemben sertepertéltem, így végighallgattam fél 8 utáni bejelentkezésüket a tuti infóval, amit telefonon kapott a riporter. A felszámolás részletei ekkor váltak előttem ismertté.

Hat óra előtt hatoltak be a hátsó bejáraton a bankba a kommandósok. Mivel a rabló fegyvert fogott rájuk, az élen haladó rendőr saját maga és fegyvertársai védelmében kétszer rálőtt a fegyvertartó készre. Célzott lövése talált, de nem eléggé. A rabló is lőtt, s a bank őret könnyebben megsebesítette. Ekkor már nem volt mese, ki kellett őt iktatni. További négy célzott lövést adott le rá a rendőr, s mind a négy talált. Az egyik áthatoló lövedék az egyik túszban is kárt tett, súlyos sérülést okozva neki.

A rabló teste még a bankfiókban van, folytatta a riporter, mert pontosan kell rekonstruálni a történeteket. A helyszínelők azt is rögzítik, ki hol állt, s az ügyészségi nyomozók ezek alapján döntenek majd a fegyverhasználat jogosságát. Igaz, ezt eddig senki sem kérdőjelezte meg, fejeződött be a bejelentkezés.

Közben a kordon egyre szűkült a bankfiók körül, s egyre közelebb engedték a nézőket. Csak a járdára nem mehettünk, így be sem nézhettünk az ablakon. Azt sem láthattuk, hogy van a halott letakarva. Azt sem értettem, miért lőttek rá olyan sokat, mert előbbi cikkemben azt írtam, hogy csak egyszer lő a mesterlövész. Igaz itt nem egészen olyan volt a szituáció.

Közben a lábszárvédős rohamrendőr csapat is teherautóra száll és bevonul. A járókelők is taglalják az eseményeket. Vannak, akiket a sok rendőr a szeptemberi tévészékház elleni ostromra emlékezteti, másokat az októberi tüntetés felszámolására. Amikor megtudják, hogy egy fegyveres bankrabló ellen vetették be őket, fellélegeznek. Meg kellett már fékezni az erőszakot, mondja egy férfi, amikor megtudja, hogy agyonlőtték az elkövetőt. A tömeg lassan oszlik, a

helyszínelők viszont még szorgalmasan dolgoznak odabenn. Motorra száll egy G4S formaruhás biztonsági őr is. (2002 őszén pénzt kísérem náluk, míg 2011 őszén fegyverrel őriztem egy belvárosi bankfiókot alkalmazottjukként.) Sérült kollégáját rég elvitte a mentő.

Kommandósok

6. Tűszok Ferihegyen

Hajnali 3-kor riadóztatták a Ferihegyi Repülőtér biztonsági egységeit. Belgrádból jött a hír, hogy az egyik TU-154-es MALÉV-gépet terroristák foglalták el. Hárman birtokolják a gépet, s negyedik társuk kiszabadítása a cél. Követelésük nyomatékosabbá tételére egy stewardest és két utast kivégeztek. Belgrádban tudták meg, hogy elfogott társuk nem ott, hanem Magyarországon van börtönben. Ekkor döntöttek úgy, hogy átrepülnek Ferihegyre. Tíz órára tervezték a landolást. Addigra a Légi-rendészet, a MALÉV, az LRI, a Vám- és Pénzügyőrség, a Határőrség és a reptér biztonsági szolgálata a helyén volt.

10 órakor a gép pontosan megérkezett. Megkezdődtek a tárgyalások. Nem csak fogva tartott társukat kérték a terroristák, hanem egymillió dollárt, a gép feltöltését üzemanyaggal és élelemmel, s utána természetesen szabad elvonulást egy nem közölt úti cél felé. Délre az ORFK biztonsági főigazgatója is megérkezett Ferihegyre. Azt már korábban eldöntötték, hogy nem engednek a zsarolásnak, hanem időhúzó taktikát folytatnak. Közben a tűszok közül egy főt itt is megöltek. A terroristák az utasok felét akarták itt elengedni követelésük teljesítésekor, míg a többieket egy távoli országban, úti céljuk végén engedték volna el. A magyar hatóságok úgy döntöttek, hogy a terroristák nem hagyhatják el a repülőteret.

Az alkudozások este 6-ig folytak. Akkorra szépen besötétedett. Csak a pilótafülkében volt világos, ahol a legveszélyesebb terrorista, a főnök tartózkodott. Eszébe sem jutott, hogy így minden mozdulatát árgus szemek figyelik. 6 órakor aztán megörült, mert egy rendőrségi helikopter a megbeszélés értelmében hozta a barátját – ő legalábbis ezt hitte –, így csak a helikopterre figyelt. Ez volt az utolsó kép, amit életében látott. Fel sem eszmélt, máris halott volt.

A helikopter – mint bizonyára kitalálták – csak elterelő mozzanat volt. Közben a sötétség leple alatt a Készenléti Rendőri Ezred Különleges Szolgálatának tagjai kúszva közelítették meg a gépet. Létrákat is vittek magukkal, hogy a szárnyra könnyen feljussanak. Közben rádiókapcsolatban álltak egymással. Az összehangolt akció csak pillanatokig tartott. A mesterlövész kilőtte a pilótafülkében bámészkodó terroristát, s ezzel egy időben robbantották be a gép két ajtaját az addigra ott termő tűzszereszek. Már ugrottak is az utastérbe, s a két további bűnözőt is harcképtelenné tették. Az akció sikerült, a túsok kiszabadultak. A mentők megkezdték a sérültek ellátását.

S hogy miért nem mondta be mindezt a rádió, miért nem mutatta a televízió? Nem a korábban megszokott titkolózások, a tömegek félretájékoztatása miatt. Most másról volt szó. Gyakorlat volt az egész a '90-es évek derekán. Egy hónappal korábban került új főnök a Repülőtéri Biztonsági Szolgálat élére. Ő próbálta ki az állományt rendkívüli helyzetben. Így aztán az ajtót sem robbantották be, csak imitálták, s a főterroristára is vaktölténnyel lőttek társai. Az utasok, pilóták és stewardesek ugyanis mind rendőrök, a különleges szolgálat tagjai voltak, s a terroristák szintén rendőrök.

Hasonló nagyszabású gyakorlat két évvel korábban is volt Ferihegyen. A most leírtra meghívták nyolc nagykövetség, valamint a különböző minisztériumok biztonsági szakembereit is. Amíg a hivatalos szervek a terroristákkal tárgyaltak – tehát amíg várták, hogy besötétedik –, különböző előadásokat, bemutatókat tartottak számukra. Közben a szolgálatban lévő állományt is tesztelték, velük viszont ezt előre nem közölték. Három nyomozó akart robbanószert bevinni, s ki kellett szűrni őket az utasok közül. A biztonsági szervek munkáját az is nehezítette, hogy a „tettesek” most korántsem izgultak, hisz lebukásuk esetén nem várt rájuk sok év börtön, mint az igazi terroristára –, így zavart viselkedésük, nyugtalanságuk sem árulhatta el őket. A bukaresti járatra sikerült is feladni egy

robbanószerrel teli bőröndöt, mert ott nem volt akkor még csomagátvilágítás.

Az volt csak gyanús, hogy utas nem tartozott hozzá (hülye lett volna felrobbanni!) így aztán a tüzetes átvizsgálásnál előkerült a robbanóanyag. Az elfogott „bűnözőt” személyi motozásnak vetették alá. Nyakkendőjében találták meg a detonátor zsinórját. Az I. és II. terminál parkolóiban robbanószer-kereső kutyák szimatoltak a leállított kocsik körül, s jelezték gazdájuknak a megtalált robbanóanyagot. A megsemmisítésre kiváló robotot fejlesztett ki a rendőrség. Távirányítással vezérelték, tehát biztonságos.

A gyakorlat bebizonyította, hogy az illetékes szervek feladatuk magaslátán állnak. Igaz, ezt egyikük sem szeretné éles helyzetben bizonyítani. Addig jó mindnyájunknak, amíg csak gyakorlatoznak az ország légi határánál. Sajnos a legrosszabbra mégis fel kell készülnünk! – írtuk a '90-es évek derekán.

Kommandósok

7. Nyomoznak az ügyészek is

Az ügyészségi nyomozók vizsgálják majd ki a fegyverhasználat jogosságát, hangzott el a híradásokban a Széna téri túszejtő lelövésekor. Ma már tudjuk, hogy a katonai ügyészek is fognak dolgozni, mert helyszínelés közben a szemlebizottság egyik tisztje több százezer forintot lopott ki a kasszából. A biztonsági kamera mindent rögzített, így le sem tagadhatta tettét. Rögvest elbocsátták és eljárás is indult ellene.

Az ügyészségi nyomozók munkáját 1994 őszén, a nyíregyházi Új Kelet napilap munkatársaként ismerhettem meg. – Kik ők, és milyen ügyekkel foglalkoznak? – kérdeztem akkor Dr. Gáspár Attila fővárosi főügyész-helyettest, a Budapesti Ügyészi Nyomozó Hivatal vezetőjét.

Az ügyészi nyomozóhivatalok 1990. március 1-jén álltak fel. A katonai ügyészségek mintájára regionálisan szerveződtek. A központok – ugyanúgy, mint azoknál – Budapesten, Győrben, Kaposváron, Szegeden és Debrecenben vannak. Szabolcs–Szatmár–Bereg megye ügyészségi nyomozati szempontból Debrecenhez tartozik, míg a budapesti hivatal a fővároson kívül Pest, Nógrád, Heves, Szolnok, Fejér és Komárom megyében illetékes.

A létrehozásukban közrejátszott, hogy egy 1989. szeptemberi Btk. Be. módosítás a katonai ügyészségek belügyi osztályait megszüntette. Onnan ezért a dolgozók kikerültek, az ügyek viszont megmaradtak, csak épp nem volt, aki foglalkozzon velük. Ezért lettek a regionális központok is ugyanott felállítva, hogy az ott lakó, s a belügyi osztályokról kikerülő szakemberek helyben jussanak munkalehetőségekhez. A hivatalok hatáskörébe a korábbi polgári ügyészségek feladatainak egy része is átkerült. Ilyen például az országgyűlési képviselők és tisztségviselők sérelmére, vagy az

általuk elkövetett bűncselekmények nyomozása. Torgyán József rémhírterjesztési ügyét is ők vizsgálták, és bírósági tárgyalás is lett belőle a PKKB-n.

Az ügyészségi nyomozó osztályok a rendőr sérelemére, bírósági, ügyészségi dolgozók sérelemére elkövetett ügyeket is vizsgálják. Ilyen sértett lehet az irattáros is, akit azért üt meg egy hőzöngő ügyfél, mert nem kapja meg a kért iratokat. Az igazságszolgáltatás sérelemére elkövetett ügyeket is a nyomozóhivatal vizsgálja. Ebbe a kategóriába a hatóság félrevezetése, a hamis tanúzás illetve a hamis tanúzásra való rábírás tartozik.

A rendőrség és a fegyveres erők hivatásos állományú tagjai által elkövetett bűncselekmények nyomozása csak akkor kerül az ügyészségi nyomozók elé, ha azok nem katonai jellegűek. Ha katonai jellegű bűncselekményt követnek el, a katonai ügyészség az illetékes. A bírósági, ügyészségi dolgozók, népi ülnökök disznóságait is az ügyésznyomozók vizsgálják, ha azok a munkakörükkel, tisztségükkel kapcsolatban vétettek a törvény ellen. Érdekesség a jogosításban, hogy a Dunagate-botrány következtében megszűnt III/III. ügyosztály után létrejövő Nemzetbiztonsági Hivatal és Információs Hivatal dolgozói által – vagy sérelmükre – elkövetett cselekmények sem tartoznak az ügyészi nyomozóhivatal hatáskörébe.

A nyomozóhivatalokban dolgozók fele ügyész, míg másik fele nyomozó. Náluk nem ragaszkodnak az egyetemi diplomához. Ha szakmailag felkészültek, az érettségi is elég. Budapesten 1994-ben három ilyen nyomozó volt. Korábban a rendőrségen dolgoztak, jegyzőkönyvvezetők, illetve ügyeletes tisztek voltak. Van tehát gyakorlatuk. Illetményük itt jóval kevesebb, mint rendőrként volt, viszont itt csak a nyomozói munkának élhetnek. Más – úgynevezett össz-rendőri – feladatuk nincs.

Sok a jelentkező az ügyészi nyomozói pályára. Szeretné a hivatalt vezető, ha minimum főiskolai végzettségűek lennének. Nemrég hat jogi diplomás nyomozójukból lett ügyész, s további három áll

ügyészi szakvizsga előtt. Kell tehát az utánpótlás, de a minőséget tartani akarják.

Korábban a katonai vétségek esetén nem volt nyomozás, a parancsnok saját hatáskörében intézkedhetett. Ez nagyon szigorú, mélyen zsebbe nyúlós lehetett. Az elbocsátás a foglalkoztatástól való eltiltást, korábbi szolgálati viszonyának eltörlését, szolgálati lakásuk elhagyását, s egy komfortfokozattal alacsonyabba költözését jelenthette. Jogállamiságunk megszüntette ezt a parancsnoki jogkört, s most már a katonát is csak bíróság ítélheti el. Az ügyész-ségi nyomozók munkája ezáltal tovább szaporodott, hiszen ma már bizonyítékokat is nekik kell a bíróságok elé tárni a katonák nem katonai tárgyú bűncselekményeiben.

A nyomozóhivatalok regionális központjában dolgozó munkatársaknak sokat kellene utazni a környező megyékbe, vagy az ügyfeleket utaztatni a központba. Ezt elkerülendő, a megyeszékhelyeken – a megyei főügyészségeken – helyi kirendeltségeket hoztak létre. Ott egy-két ügyész és ugyanennyi ügyészi nyomozó dolgozik. Csak helyileg vannak a főügyészségeken, irányítási szempontból a regionális központ hivatalvezetőjéhez – aki minden esetben egyúttal főügyészhelyettes is – tartoznak. Ez azért jó a kirendeltségeken dolgozóknak, mert így a helyi főügyész nem bízhatja meg őket nyomozás-felügyeleti munkával, nem vonhatja el őket saját feladataikról, így végre van gazdája a hatáskörükbe tartozó ügyeknek. Ebből viszont akad éppen elég. A leterheltség változó megyénkben, van jobb és rosszabb megye is. A helyzet Budapesten a legnehezebb.

Az ügyészek személyi lapja tartalmazza az ügyész szolgálati fegyverének számát is, áll a törvénytervezetben. A hivatalvezető úr elmondta, hogy az ügyészeknek és ügyészi nyomozóknak nincs fegyverhasználati joguk, így jelenleg szolgálati fegyvert sem viselhetnek. Önvédelmi fegyvert bármely más állampolgárhoz hasonlóan igényelhetnek. Kényszerítő eszközt, testi kényszerített munkájuk során nem alkalmazhatnak. Őrizetbe vételt elrendelhetnek, de

ezt a rendőrség fogatosítja. A gyanúsított letartóztatását csak a bíróság rendelheti el, az ügyész erre csak indítványt tehet. S a bíróságon neki kell a bűnösséget bizonyítani, nem a vádlottnak az ártatlanságát.

Vasúti biztonság

1. Rendőrök a vonaton

Nemzetközi vonatainkon utazók újabban hétnyelvű szórólapokkal találkozhatnak. A MÁV Rt. Vasútbiztonsági Osztálya által készített kiadvány felhívja a figyelmet a ránk leselkedő veszélyekre. Különösen a tolvajoktól kell óvakodnunk, akik főleg az alvó utasokra veszélyesek. Ezért is ajánlatos értéktárgyainkat magunknál tartani. A gond akkor kezdődik, ha felébredünk a tolvaj matatására. Ilyenkor a dolog átmegy rablásba, mert az elkövető könnyen erőszakot alkalmaz.

Fontos, hogy jól válasszuk meg útitársainkat – mondták az akciósok a Keleti pályaudvaron. Az egyedüllet a fülkében nappal kényelmes lehet, éjszaka viszont különösen veszélyes, támadáskor nincs, aki megvédjen, de tanú sincs, hogy segítsen a tettes kézre kerítésében, a túlságosan bizalmaskodó útitárs – különösen, ha cigarettával, vagy itallal kínál – ugyancsak veszélyes lehet. Az élvezeti cikkben altató is lehet, amivel védekezésre képtelen állapotba hoz bennünket.

Csomagjainkat se hagyjuk őrizetlenül. Alkalmi útitársunkra se bízunk, hiszen lehet, hogy ő a tolvaj. Bizalomgerjesztő külsővel, behízelt modorral épp gyanakvásunkat igyekszik elaltatni, hogy aztán meglopjon bennünket. A kézipoggyászt épp ezért útipoggyászként érdemes feladnunk. A vasút ilyenkor átveszi a felelősséget, s ezért nem is kér sokat. Ezenkívül biztosítást is köthetünk a menetjegyvásárlás alkalmával. Az értéktárgyainkat, pénzünket – nemcsak azt, amire folyton szükségünk van – állandóan tartsuk magunknál a vécébe, étkezőkocsiba távozáskor is.

Az elmúlt hónapban az ORFK és a MÁV Rt. együttműködési szerződést kötött a nemzetközi vonatok biztonságosabbá tétele érdekében. Mint a Vasútbiztonsági Osztály vezetőjétől – Bencsik

Lászlótól – megtudtam, a közel ötven vonat majd mindegyikén van állandó rendőri jelenlét. Az együttműködés már évek óta fennáll a Rendőri Ezreddel, s ezt fokozza a minapi megállapodás. Természetesen nem soroljuk fel tételesen, hol van és hol nincs rendőri jelenlét, nehogy a zshiványok átpártoljanak a számukra biztonságosabb járatokra. 1962-ig egyébként nálunk is volt külön vasúti rendőrség – mint ahogy Európa-szerte mindenütt ma is megvan – de akkor ezt megszüntették.

Szerencsére vasútjainkon ma még viszonylag ritkák a bűncselekmények. Ha akad egy-kettő, azt szenzációként tálalják. Mi még nem tartunk ott, mint Németország, ahol különböző elővárosi vonalakon dél-amerikai bandák garázdálkodnak. A főnökök ott-honról irányítják őket, míg a beosztottak csak 1-1 hónapra jönnek át a tengeren túlról. Mire felismerhetnék, elfoghatnák őket, már mennek is haza, mert jön a váltás. Ha le is bukik néhányuk, az igazi nagy halak tovább lubickolnak. Nálunk inkább a délről, vagy keletről érkező bandák garázdálkodnak.

Nemrég Budaörs környékén szabadították meg a lengyel katonai attasét nyolcezer dollárjától. Álmában vették el tőle, majd meghúzták a vészféket és leugráltak a vonatról. Az autópályán a társak már várták őket, így sikerült egérutat nyerniük, a sértett csak Kelenföldön ébredt fel, s kezdte keresni értékeit. Érdekessége a dolognak, hogy épp állandó rádió-összeköttetésben volt a mozdonyvezető a vasútvonal mentén cirkáló járőrökocsikkal, jelentette is a vészfék meghúzását, mégis eltűntek a tettesek az éjszakában. A mozdonyvezető egyébként nemcsak budapesti központjával, de a vonatvezetővel is állandó rádiókapcsolatban van, így könnyen kérhet segítséget.

Az attasé meglopása a Hegyeshalom felől jövő Belgrád expresszen történt, s az eseményről épp a megfékezett mozdony vezetője mesélt 1993. november 3-án a Belgrád expresszen, melyen éjszakai szolgálatukba kísértem a Rendőri Ezred vonatkísérő járóreit.

A Keleti pályaudvaron szálltak fel ketten 21:20-kor a Münchenbe tartó Kálmán Imre expresszre. Velük tartott két vasúti rendész is. Hegyeshalomig alig volt utas, esemény nem volt. Csak néhány személyt ellenőriztek rutinszerűen, de az iratok rendben voltak. Jegye is volt mindegyiknek.

Hegyeshalomban 23:30-tól 00:05-ig volt egy kis idő a pihenésre, beszélgetésre. Különösebb sztorival nem szolgáltak. Végzik a munkájukat rutinszerűen. Visszafelé a pontosan érkező Belgrád expresszrel jöttünk Kőbánya-Kispest állomásig, ahol 02:44-kor mindannyiunk szolgálata véget ért. Utas ezen a vonalon is alig volt. Hétköznap lévén – s az ünnepek is távol vannak – ezen nem is lehet csodálkozni. Sikerült Győr és Kelenföld között a korszerű villanymozdonyon helyet foglalnom, menet közben a „vezér” megmutogatta azokat a helyeket, ahol gyakori a vészfék-meghúzás, s a leugrálás a lopott holmival.

Mint megtudtam, nem is kell mindig leugrálni, elég, ha a holmit kidobják az ablakon. Szervezett bandák esetén van is, aki már várja az árut, s a vonaton maradt elkövetőt – ha nincs tanú a lopásra – el sem lehet kapni. Érvényes jegye és útlevele van, az utazásból sem zárható ki. A nemzetközi vonatokon a hazainál drágább díjszabás van érvényben, de a bűnbandáknak erre is telik. Futja rá a lopott pénzből. S hogy mennyi pénzzel jönnek, ezt hogyan legalizálják, azt a vám- és pénzügyőrök ellenőrzik. Győrtől Hegyeshalomig az ő munkájukkal ismerkedtem. Erről a következő írásban olvashatunk.

Vasúti biztonság

2. Egyenruhások a vonaton

A Kálmán Imre Expressz csak néhány utassal indul a Keletiből este München felé. Győr az első megálló, s az első kocsiába Csete Árpád és Bukovits József vám- és pénzügyőrök szállnak fel. Velük tartok, szűrőpróbaszerűen ellenőrizzük az utasokat. Hegyeshalomig fél óra az út, sietni kell a munkával. Végig a határőrök után megyünk, hiszen a kiléptetett személyekkel szemben intézkedhetünk.

Az egyik fülkében ülő fiatalember csomagok nélkül utazik. Németországba megy vissza dolgozni. Magyar állampolgár, de itthon nem talált munkahelyet. Pénze sincs, csupán egy átázott útlevél van nála. Kitűnik a sok pecsétből, hogy rengeteget ingázik a két ország között. Ez a hazatérése rosszra sikeredett. Hétvégén az Üllői úton megnézte a Fradi-Sopron meccset, s amíg a szünetben elugrott a büfébe, összes holmiját és abban lévő pénzét ellopták. A Fradi se győzött – 2:2 lett az eredmény – így többszörösen is rosszul sikerült neki az a délután. Bejelentette a rendőrségen a dolgot, s ők is kioktatták, hogy máskor jobban vigyázzon a holmijára. Mi is csak sajnálkozni tudunk, de ez neki nem jelent sokat.

A fülkékben általában egy-egy személy utazik. Éjszaka lévén mindegyik lefüggönyözött, lezárt. A vámőrök kopognak előbb, s ha nem érkezik válasz, kulcsukkal kinyitják a fülkeajtót, felkapcsolják a villanyt. Az üres fülkékben benéznek az ülések alá. Sokszor találtak már itt eldugva különböző dolgokat. Olyankor sosincs gazdája a tárgynak még akkor sem, ha az utas feneke alól húzzák elő. Már itt volt, mikor bejöttem – mondják – bizonyára más rejtette el, s a határ túloldalán akarta elővenni. Inkább veszni hagyják a holmit – a vámosok úgysis elkoboznák – de így legalább megússzák a feljelentést.

Gondot okoz az üres fülkékben hagyott gazdátlan bőrönd is. A gazdája rendszerint az étkezőkocsiban, vagy a vécén van. A tolvajoknak is könnyű préda, de a vámosok életét is megkeseríti. Meg kéne várni a tulajdonost – hisz nélküle nem nyithatják fel – vagy tovább menni, s folytatni a munkát. A rendelkezésre álló idő rövidsége miatt általában ez utóbbit teszik.

Az egyik fülkében egy átutazó külföldi állampolgárnál a megengedettnél több pénzt találunk. Mint elmondja, otthonról hozta, de elfelejtette bejelenteni az országba belépéskor. Ha megteszi, most semmi gond nem lenne. A vámosok jóindulatúak, hisznek neki. Később elmagyarázzák nekem, hogy a valutaüzérektől vett pénz is ilyen mesével akarják kivinni az országból. Azt mondják, hogy elfelejtették bejelenteni, pedig belépéskor még nem is volt náluk. Utólag vásárolták Magyarországon.

Hegyeshalomig nincs különösebb esemény. A vonat áll még menetrend szerint negyedórát, majd kilép Ausztriába. A vámosoknak éjfél-től reggel 6-ig nem kell utazniuk. Jön-megy addig is néhány nemzetközi vonat, de azt helyben ellenőrzik. Csak reggel 6 óra előtt utaznak el Győrbe, szintén a Kálmán Imrével. A helybeli ellenőrzések különösen a kifelé menő s késésben lévő vonatokon problémásak. Ők függnek a vasúttól, s nem a MÁV függ a vámőröktől. Hegyeshalom a nyugat kapuja, s ott a vonat nem késhet. Ha egy perc van az útlevel- és vámkezelésre, akkor egy perc alatt kell végezni. A vonatot menetrend szerinti időben menesztik. Ha nagy késéssel érkezik Hegyeshalomra, nem jut idő az okmányok átnézésére.

A barátságos szolgálati helyiségben korábbi esetek kerülnek szóba. Elmondják, hogy egy utas januárban – épp a Kálmán Imrén – akart 270 ezer dollárt kivinni az országból. Nem volt nála, eldugta valahol. A vámosok megtalálták, s ő bevallotta, hogy az övé. Külföldi állampolgár volt, s ő volt a pénzes futár. A pénz a megbízóit illette, velük kellett elszámolnia vele. Ezért is kellett vállalnia a lebukást,

mert ellenkező esetben ráfogták volna a megbízói, hogy ellopta a pénzt, s bizonyára megölik. Lehet, hogy később így is megtették?

Ezzel az úrral nem volt különösebb probléma, de ki voltak már téve támadásnak is a vámőrök. Egy grúz származású izraeli állampolgár hatmilliót akart kicsempészni az országból. Nem volt egy könnyű legény, kétméteres magasságához megfelelő testsúly is párosult. Verekedni is megtanult, hiszen otthon biztonsági őrként dolgozott. Amikor az őrsön a szekrény mellé állították, nem tudták hirtelen, melyik az ember, s melyik a szekrény. Egy poharat – de lehet, hogy kancsót? – akart az intézkedők fejéhez vágni. Végül győzött a túlerő, hatóságunk lebilincselően dolgozott!

Az élmények után a gondok is szóba kerülnek. Szeretnének már az elavult 1966-os helyébe egy új vámtörvényt, meg egy fizetés-emelés is jól jönne! Utoljára 1991-ben történt ilyen központilag. Egy évvel később a fiatalok, a kis-fizetésűek kaptak egységesen ezer forint emelést. A 14 ezer forintos kezdő bér egy érettségizett embernek nem valami sok. A nyelvtudás nem felvételi követelmény, de érdemes rendelkezni vele. A hegyeshalmiak mindegyike beszél valamelyest olaszul, németül, angolul, franciául, de az orosz, román, szerb–horvát nyelvterületről érkezőkkel is sikerül szót érteniük. Ez is egy pozitívum az ország nemzetközi megítélésében.

A Belgrád-expressz Ausztriából pontosan érkezik. Ezt csak az állomáson nézik meg, de nem utaznak vele. Én is búcsúzom, indulok vissza Budapestre. A vasúttal kapcsolatos sorozat a déli határon folytatódik. Elkészültéért köszönet illeti Bencsik László urat, a MÁV Rt. Vasútbiztonsági Osztály vezetőjét, aki ingyenes szabadjeggyel segített a Hegyeshalomtól Kelebiáig oda- és visszautazásomat.

Vasúti biztonság

3. Ne húzd meg a vészféket!

Mit tenne ön, kedves olvasó, ha vicinálison utazva valaki kintről egy kővel betörné az ablakot? Ha nem mellette ülnek, bizonyára semmit. Majd csak megcsináltatja valaha a MÁV, s ha nem lenne huzat hirtelen, nem is foglalkozna a dologgal. A baj akkor kezdődne, ha az üvegszilánktól, vagy a berepülő kőtől ön, vagy hozzátartozója megsérülne.

Lehet, hogy első reakciójában meghúzná a vészféket, s a vonatból kiugorva a tettes nyomába eredne. Eszébe se jusson megtenni! Többet árt vele a sérültnek, mint használ! A nyílt pályán nincs lehetőség mentőhívásra, s ha van is valamelyik utasnál rádiótelefon, nem biztos, hogy a mentőautó a terepen meg tudja közelíteni a vonatot. Legjobb megoldás, ha megkeresi a kalauzt, s a legközelebbi állomáson látják el a sérültet.

A fentiekről a MÁV Vezérigazgatóságon beszélgettem Bencsik Lászlóval, a Vasútbiztonsági Osztály vezetőjével. A téma a nemzetközi vonatok utasbiztonsága volt. Ezeken is előfordulhat, hogy a töltés mellől kővel dobálják meg az ablakot, s itt még inkább tilos a vészfék meghúzása. Kivétel, ha valaki kiesik a vonatból, mert azt ott helyben kell ellátni!

Minden sérülés, rosszullet, személy elleni támadás esetén a kalauz segítségét kell kérni. Ő hasábrádióján állandó összeköttetésben van a mozdonyvezetővel, míg a vezér a gerincvonalak zömén, s a vilamosított vonalak mindegyikén állandó rádió-összeköttetésben áll a „földi irányítóval”. Ilyenkor a legközelebbi állomásra tud hívni mentőt, rendőrt. Mivel az Intercity vonatok 100 kilométer/órás sebességnél is gyorsabbak, a támadó sem tud leugrani a vonatról, míg a vészfék meghúzásakor könnyen kereket oldhatna. A gyakorlat inkább az, hogy a rossz fiúk húzzák meg épp emiatt a vészféket,

miután elkövették a balhét.

Nem olyan veszélyesek a hazai vonatok – mondja az osztályvezető és múlt évi nemzetközi statisztikákat mutat. Nálunk 1922 alkalommal dobálták meg a vonatot, míg Németországban 6189 esetben. A briteknél ez a szám 3256, míg a franciáknál 3541. Az utas sérelmére elkövetett támadásnál, illetve az utasok sérelmére elkövetett csomaglopásoknál hasonló az arány. Igaz, ez utóbbit nem is lehet mindig a vasút számlájára írni, hiszen a sok csomaggal utazó egyén – pláne, ha buszt, villamost, vagy taxit is igénybe vesz útja során – legtöbbször azt sem tudja, hol vesztetett el a holmija. Lehet, hogy el se lopták, csak elhagyta valahol.

Mintegy ötven nemzetközi vonat közlekedik naponta hazánkban, s nagy részük éjszaka halad át az országon. Az utasok biztonsága érdekében nemrég a MÁV együttműködési szerződést kötött az ORFK-val. Vasúti rendészek és a Rendőri Ezred munkatársai közösen járőröznek a vonatokon. Az intézkedés preventív jellegű, az egyenruhás, fegyveres rendőrök látványa elrettenti a támadókat. A vasutasok is nyugodtabbak, ha rendőr vigyáz rájuk, hiszen a kalauzt is érheti támadás.

Sok utas jegy nélkül száll fel, s mivel az Intercity-k csak nagyon távol állnak meg az indulási helytől, a potyautas jókora távolságot megtehet. A kalauz nem lökheti le a vonatról – meg se állíthatja a vonatot azért, hogy leszállítsa – és nem is igazoltathatja. Ha jelen vannak a rendőrök, ők intézkednek a potyautassal szemben.

A lopások főleg a gazdátlan csomagokra irányulnak. Többször előfordult a Belgrád-expresszen – de írhatnék másik járatot is –, hogy a megbeszélthelyen éjszaka dobták ki a csomagot, s a pálya közelében várták a társak a küldeményt. Olyan helyeken álltak meg, amit könnyen megközelíthettek kocsival. Ez nyilván nem egy alagút volt. Az ilyen helyen, vagy magas vasúti töltésen megálló vonatot nehéz lenne megközelíteni, így például egy vagonközvetlen esetén a vészfék meghúzása tömegkatasztrófát okozna.

A már említett Belgrád-expressz éjfélről reggel fél 6-ig szeli át az országot Hegyeshalomtól Kelebiáig. A rajta levő rendészek és rendőrök Kőbánya-Kispest állomáson cserélődnek. A nyugati határtól odáig kísértem el egy húsz évvel ezelőtti november elején a csapatot. Az éjszaka nyugodt, eseménymentes volt. Szűrőpróbaszerűen ellenőriztünk, de ezt senki sem vette zaklatásnak. Kelebiába nappal utaztam Budapestről tovább. A vám- és pénzügyőrök, valamint a határőrök munkájáról a vonaton az előző és a következő írásaim szólnak.

Vasúti biztonság

4. Fináncok a vonaton

Tartja a menetidőt a reggeli Hungária InterCity a Keletiből Belgrád felé. A menetrendi tájékoztató értelmében a belföldi forgalomban utazók Kiskunhalastól csak egy kijelölt kocsiban utazhatnak. Kíváncsi ember lévén direkt nem abban utazom. Szeretném látni, amint a felszálló vámőrök és határőrök dolgoznak a vonaton. Legnagyobb sajnálatomra Halason nem száll fel senki. Csak Kelebiában várják a vonatot, s negyedórás állásidő alatt ellenőrzik a kilépni vágyó utasokat. Tartott Tibor főhadnagyot, a vasúti vám- és pénzügyőr őrs parancsnok-helyettesét kérdezem: Mikor szűnt meg az ellenőrzés a mozgó vonatokon?

– Az ENSZ-embargó óta nagyon lecsökkent a forgalom. Mi is létszám gondokkal küzdünk, ezért nem tudjuk megszervezni úgy a szolgáltatást, hogy mozogjunk a vonatokkal Halas és Kelebia között. Szűrőpróbaszerűen kell ellenőriznünk az utasokat, s erre elég az állomáson töltött állásidő. Igaz a nyári csúcsforgalomban – amikor több száz utas van egy vonaton – 30-35 perc lenne az ideális idő. A MÁV-val nagyon jó a kapcsolatunk, addig nem menesztik a vonatot, amíg nem végeztünk a vámvizsgálattal – mondja a vámtiszt.

A főhadnagy úr elmondta, hogy befelé főleg a cigaretta és a szesz volt a kurrens csempészárú, de erről inkább csak múlt időben beszélhet. Paprikaport itt nem hoztak be, ez inkább a keleti határra jellemző. Kifelé a benzincsempészet mostanában a divat. Igaz, senki sem a lába mellé teszi a marmonkannát. A vasúti kocsikban a „pincétől a padlásig” vannak rejtekhelyek, de erre hadd ne adjunk tippet!

Jellemző az emberi felelőtlenségre, hogy műanyag (!) kannában vitt volna ki valaki benzint, s az akkumulátor-tároló helyiségbe, az áramforrás tetejére tette. Elgondolni is rossz, micsoda tűzijáték

lett volna, ha a kiömlő benzin egy szikrától lángra kap. A megtalált kannának persze nem volt gazdája. Nem csak csempészésért, de tűzveszély-okozásért is eljárást indítottak volna ellene. A főhadnagy 11 éve Kunszentmiklóson látott egy száguldva égő vagonot – ő is a szerelvényen utazott –, így van némi fogalma arról, mit sikerült a benzineskanna megtalálásával megúszniuk.

Korábban napi 10–15 tehervonatpár is közlekedett, az embargó óta egy nap nem jön tíznél több kocsi. Főleg a segélyszállítmányok jönnek, s a vámőrök azokat is átvizsgálják becsületesen. Tudják, hogy az ördög nem alszik. A tehervonatok ellenőrzése esetén a vasutasok áramtalanítják a vágányt. Határőr-vámőr csak ezután mászhat fel a kocsik tetejére. Enélkül könnyen áramütést szenvedhetnének a két méterre megközelített magasfeszültségű vezetéktől.

Az utasok mintegy 80 százaléka külföldi. A vámőröknél nem felvételi követelmény az idegennyelvtudás, de saját érdekükben jó, ha rendelkeznek vele. Az iskolán a szakmai képzés mellett erre is hangsúlyt helyeznek. Az utasok egyébként nem agresszívek, az őrök dolgozóit nem érte még támadás. Egyszer egy bolgár lépett be az országba töltött pisztollyal, de nem húzta elő, nem kezdett el lövöldözni. Békésen átadta a vámosoknak.

Robbanószerekből inkább a kivitel a jellemző. Petárdákat csempésznének ki a magyarok, ha az őrök dolgozói nem lennének résen. Különösen az ünnepeken szeretik kinn a tűzijátékot, s ehhez jól jön olyankor a magyar petárda. Sajnos a beérkező vonat gyakran késik órákat, így a szolgálatot nem lehet hozzáigazítani. Nem lehet a beosztást úgy ütemezni, hogy 4-5 pluszember bejöjjön csúcsidőben. Ezt a létszám sem bírná el.

A nyári hónapokban sok az autós vonat. Ez különösen megnehezíti a vámosok munkáját, hisz nem csak a vasúti kocsikat, de az utasok autóit is egyenként át kell vizsgálni, s nekik otthon jóval több idejük van elrejteni az árut, mint a vonatban másoknak. A legemlékezetesebb ügy, amire Tartott úr emlékszik, ugyancsak ott-

honi felkészülést követelt. Igaz, ezt nem egy autóval utazó család, hanem egy sokszoknyás néni ke követte el jó pár évvel ezelőtt a kifelé menő vonaton.

A néni egy nagy zacskó pogácsával indult útra Kiskőrösről. A vámvizsgálatnál minden rendben volt, csak az volt furcsa, miért nincs nála egy fillér sem. A főhadnagy látta a zavarát, s mivel élt a gyanúperrel, arra kérte, törjön szét egy pogácsát. A néni meg is tette, s előhúzott belőle egy ötszázast. Utána újabb pogácsák következtek, ezekből viszont újabb pénzek nem kerültek elő. Az ötödik pogácsa után a főhadnagy dilemmába került: töresse-e szét az összes pogácsát, vagy elégedjen meg a négy üressel, s engedje útjára a nénit. Végül az utóbbi mellett döntött. Azóta sem tudja, hogy az egyetlen ötszázast találta-e meg elsőre, vagy utána került a kezébe a néhány üres sütemény, s a preparáltak kikerültek az országból.

A ruhaátvizsgáláshoz, személyi motozáshoz azonos nemű vámőr szükséges. Mivel a határon nők is átkelnek, az előbbi megfontolásból az őrsön is alkalmaznak hölgyeket. (A parancsnok is nő, de látogatásom idején épp szabadságon volt.) A beosztás úgy készül, hogy mindig legyen közülük szolgálatban valaki. A 12/24 – 12/48 órás szolgálat a vámőrök részére roppant kedvező, s havi összóraszám tekintetében megegyezik a civil munkavállalókéval. Nagyon jó a kapcsolatuk a határőrökkel. Ez utóbbi szolgálati ág munkája a következő történet. Az írások elkészültéért köszönet illeti Bencsik László urat, a MÁV Vasútbiztonsági Osztály vezetőjét, aki ingyenes szabadjeggyel segítette Hegyeshalomig és Kelebiáig történő oda-vissza utazásomat. Vele az előző cikkben beszélgettem.

Vasúti biztonság
5. Határőrök a vonaton

A horvát férfi egy húsz évvel ezelőtti novemberi szerda délelőtt érkezett Kelebiába Szabadkáról az expresszvonaton. Az útlevel-kezelő nem találta megfelelőnek okmányait, ezért leszállította a vonatról. Többféle lehetőség adódott a magyar határőrök előtt. A legegyszerűbb, ha a következő vonatra felültetik Szabadka felé. A 12 kilométeres távolságot tíz perc alatt befutja a vonat, s a jókora sebesség miatt nem érdemes leugrani róla.

Egy másik verzió értelmében közösségi szállón lehet elhelyezni. Ez több tíz kilométerre van, így oda a szálló kocsjával kellene elszállítani. Ha a vonatról leszállított személy körözött bűnöző, vagy egyéb rendőrségi ügye van, a rendőrségnek kell átadni. Akkor azok küldenek érte kocsit. A legmegfelelőbb módszer kiválasztása előtt viszont mindenképp meg kell hallgatni a delikvenst, alaposan ki kell vizsgálni az ügyét.

Most is ez történt. A történet így hamar kikerekedett. A leszállított férfi Ausztriából Magyarországon keresztül utazott haza Horvátországba. Nem tudni, miért akart kerülővel hazatérni. Miért akarta útba ejteni Jugoszláviát? Jugoszláv útlevéllel ki is lépett Kelebiánál, s a szabadkai határőr már be is léptette. Utazhatott volna tovább, de a ruha- és csomagátvizsgálás során előkerült egy horvát útlevel is. Ebből kiderült, hogy gazdája horvát állampolgár és otthon hadköteles. A jugoszlávoknak ilyen ember nem kell, ők az ilyet nem engedik földjükre lépni, ezért a következő vonattal visszatoloncolták Magyarországra. Az átlépéshez használt jugoszláv útlevelét elkobozták, csak a horvátot hagyták nála.

A magyar határőr a horvát útlevéllel nem engedhette be, ezért szállította le a vonatról. Ha a jugoszláv útlevelkezelő nem kobbazza el a másik útlevelet, azzal nyugodtan visszajöhetett volna, annak

hiányában viszont nem léptethették be. Szabó Zoltán határőr főhadnagy az állomási őr parancsnoka előbb vissza akarta fordítani, majd telefonon konzultált tompai felettesével. Tudták, hogy a jugoszlávok újra visszaküldenék Szabadkáról a férfit, így nem tették fel a kifelé menő vonatra. Útjára engedték, de lelkére kötötték, hogy a Dunántúlon, Gyékényesnél lépje át a magyar–horvát határt. Kérdés csak az, hogyan jut el odáig, mert állítása szerint semmi pénz nincs nála?

A főhadnagy úr elmondta, hogy az ilyen visszaküldéseknek nincs különösebb értelme. A szabadkai határőrök sem engedik be a vitás helyzetekben az utasokat, s ők is visszafordítják magyar földre. Mivel a magyaroknak sem kell, ők is visszafordítják még egyszer. Előfordult, hogy négyszer-ötször is megtette az utat egy nigériai állampolgár a két határállomás között, mire a magyarok megszánták, s a közösségi szállóra vitték. Ott aztán volt idő nyugodtan kivizsgálni az ügyét, meghozni a döntést, s ennek értelmében rendezni az utas további sorsát. Mint kiderült, az amerikai útlevelét Isztambulban vette, de silány hamisítvány volt.

Tompán és a hozzá tartozó Kelebián nagyon sok az elfogás, zömmel közokirat-hamisítás büntette és tiltott határsértés miatt. Ez utóbbi szabálysértési kategória, míg az előbb említett bűncselekmény útlevél-hamisítást jelent. Az útlevélkezelők valamennyien hivatásos határőrök – a sorállomány már rég lecserélődött –, könnyen kiszúrják a profi hamisítványt is. Együttműködnek a vám- és pénzügyőrökkel is, őket előző írásunkban mutattunk be.

A hamis okmányok zömmel fénymásolóval készülnek odakinn. 300-1500 márka között van a hamis osztrák, német, svájci, francia vízum. Magyarországot a délről jövők inkább tranzitországnak szánják, a fenti helyekre szeretnének továbbutazni. A kelebiaiaknak hála, még a tranzitálás örömeit sem engedjük meg nekik. Sokkal rosszabb lenne számunkra, ha az osztrák sógorok küldenék vissza a hamis vízummal kiutazókat, mert akkor nekünk kéne átutaztatni

az országon. Kelebián elfogva csak a következő kifelé menő vonatra kell felpakolni a vízumhamisítót.

Tompán és Kelebián négy kutyás határőr teljesít szolgálatot. Ők a kábítószeret keresik a vonatokon, buszokon, kamionokon. A kutyák nagyon szelídek, az utasok is megsimogathatják őket, de ha kábítószeret éreznek, extázisba jönnek, kaparnak. Hetente edzésjelleggel a kutyavezetők is rejtenek el nekik kábítószeret, ki ne jöjjenek a gyakorlatból, s legyen az állatoknak rendszeres sikerélményük. Előfordult olyan eset is, hogy fehér port találtak a kutatók, s vélték kábítószernek. A kutya nyugodt maradt, nem kapart. Ezután ismerték fel, hogy gipsz van a csomagban. Az egyik kutyás dugta el, hogy megviccelje kollégáit. Nem bántották, jót nevettek a dolgon.

Nagyon jó az őrs kapcsolata a vasutasokkal. Rendszeresen jelzik, ha idegen van az állomás területén, vagy környékén. Sajnos, a szomszéd országból átjáró vasutasokért senki nem merné tűzbe tenni a kezét. Nemrég az embargót megsértve akartak élelmiszert, játékokat kicsempészni. A gépmenetben átjövő mozdony állt meg rendszeresen az állomás előtt, s személykocsikból pakolták rá az árut. Jött a füles, s a HFK illetékeseivel együtt figyelőszolgálatba kezdtek a kelebiaiak. Sikerült tetten érni a csapatot, elkobozni az árut. Kiutasították őket az országból, s megtiltották nekik, hogy vasutasként visszajárjanak. Lehet, hogy azóta más országból viszik be a holmit? – írtam a '90-es évek elején az Árnyék bűnügyi magazinban.

Vasúti biztonság

6. Rendőrök az állomáson

A postarabló pisztollyal tartott sakkban mindenkit a Lövölde téren. Itt mindig hideg van – éneklé Kern András, s ő sem akart ráfázni. Senkit sem engedett közel magához. Hirtelen két tántorgó részeg fedezett fel. Egyenesen – már amennyire egy részeg egyenesen tud menni – felé tartottak. Dülöngéltek, egymást támogatták, közben énekeltek. Fals hangjukat nagy hangerővel igyekeztek leplezni. Velük nem foglalkozott. Minek is szólította volna fel őket, minek is fenyegetőzött volna a pisztollyal, a részeg ember bátorságát nem tudta volna megtörni. Inkább nem is vett róluk tudomást.

A két fiatalember a rabló mellé ért, s hirtelen kijózanodott. Gyakorlott és összehangolt mozdulatokkal csavarták ki kezéből a pisztolyt, s máris a földre teperték. Azt se mondta, nyekk, máris bilincsben volt. A BRFK Akció Osztály beosztottjai épp jókor érkeztek. S aki azt hiszi, hogy gyakorlat volt, az téved. A fenti történetet éles helyzetben produkálta az élet. A fegyver is igazi volt, a rabló is valódi. A rablott pénz is megkerült. Az esetet az egyik „részeg” mesélte el, amikor éjszakai szolgálatra kísértem el a csoportot.

A BRFK beosztottjai a ferencvárosi Páva utcai bázisról indulnak. Feladatuk, hogy távol tartsák a rossz fiúkat a Keleti pályaudvarról. 12/24 – 12/48 órás rendszerben éjjel-nappal, a nap 24 órájában a pályaudvaron tartózkodnak. Őket nem küldik egyéb feladatra, ők helyhez kötöttek a Keletiben. A csoport néhány tagja a Nyugati pályaudvart tartja ellenőrzése alatt, míg a küldéses szolgálatot – a rendkívüli események megoldását – az osztály másik szolgálatban lévő csoportja végzi. Hetente cserélik egymás között a szerepeket. Az állandó pályaudvari jelenlétet 1993. nyárutón rendelte el a BRFK vezetése, s akkor egy évre tervezték.

A pályaudvar kihalt, nincsenek a korábban megszokott valutázók. Meglátszik, hogy a csoport hetek óta itt dolgozik. Kitakarították a területet. A sínek mellett két vitatkozó bolgárra figyelünk fel. A civil ruhás nyomozók igazoltatják őket. Papírjaik rendben vannak, a csomagátvizsgálás következik. Egyiküknél hosszú hegymászó kötél, karabinerek, sátor és túrabakancs. Ja alpiniszt – mondja, és fényképeket mutat. Egyiken egy ház falán kapaszkodik, másikon egy sziklát hódít meg. Lehet, hogy ő a régóta keresett pókember, aki a panelházak 10. emeletén mászik be az ablakon kirámolni a lakást? – kérdezem vendéglátóimat. Megnyugtatnak, hogy ilyen csak a képzeletben létezik, s a két bolgárt útjára engedik.

A parkolóban egy kocsiban hárman várakoznak. Érkező vonat jó darabig nem várható, így alaposan megnézzük őket. Szakszerű a személyi motozás, s amíg a kocsi mellett sakkban tartjuk őket, az autó utas és csomagterének átvizsgálása következik. Találtak már ilyenkor az akciósok fegyvert is, meg kábítószer is. Most tiszták a fiuk, mégse bánkódunk.

Melegítő kisfiú téblábol a vonatok között. Gyanús az edzettsége, mi nagykabátban is fázunk. Bekísérjük a helyi órsre. Elmondja, hogy délután jött fel Szolnokról, érdi nagymamájához igyekszik. Húszezer forintot hozott el otthonról a szülei tudta nélkül. Búcsúlevelet is hagyott a 11 éves legény. Elmentem a halálba, írta nekik. Többször látta a tévében a *Csellengők* című műsort, ebből merítette az ötletet. Egy barátjával beszélt már korábban is a dologról, de most nélküle indult útnak, nem avatta be a tervébe. Kedvenc tantárgya a torna, egyébként rosszul tanul. Kirándulni szokott, a honvédelmi szakörben megtanult vaktölténnyel löni. Így szép lenni céltáblának!

Telefonálunk a szülőknek. Egy ismerős kocsiján máris indulnak fiukért. A gyerek fél az atyai pofonoktól. Sokszor kikapott otthon, de úgy érzi, mindig megérdemelte. Nem szíjjal verte az apa, nem brutális, csak pofozni tud, de azt nagyon! S tette mindezt józanul. A kisfiú elmondása szerint csak egyszer rúgott be, de akkor lefe-

küdt aludni. Még jó, hogy most anyu is jön, talán az majd megvédi. Ígéri, hogy többször nem szökik meg.

Közben indulnak a postavonatok is, s több nemzetközi expressz is útra kel. Az akciósok erre nem szállnak fel. A nemzetközi vonatokat a Rendőri Ezred biztosítja már évek óta, s most újabb együttműködési szerződés született az ORFK és a MÁV illetékesei között az utasok biztonságának fokozására. Ez egy másik történet, melyről korábban már írtam. Az akciócsoport a Keletiben végez példás munkát, a vonatokon kollégáik dolgoznak hasonló odaadással.

Akciósok mesélték

1. Törjünk be együtt, haver!

A részegnek látszó férfiak hirtelen kijózanodtak, s leteperték a pisztollyal fenyegetőző rablót, írtam az Akciócsoport munkájáról szóló előző beszámolómban. Most a tőlük hallott újabb történeteket mesélem el.

Fehér késő este ért haza a külvárosi bérházba. A lépcsőházban ismerős arcokat pillantott meg. Láta már valahol a három fiatalembert, de hamarjában nem tudta, hogy hol találkozhattak. – Nincs itthon Virág? – kérdezte egyikük.

Ezek bizonyára a barátai lehetnek, gondolta Fehér. Sokat csavargott az éjszakában, s ezek a szőrös, kócos hajú emberek is talán betörők Virág is az volt, s Fehérnek is sok volt a rovásán. – Keressük meg együtt Virágot! – ajánlotta újdonsült ismerőseinek.

A közeli presszóba, Virág törzshelyére mentek. A pincér nem tudott róla, de ha már itt voltak, sörözni kezdtek. Nehezen indult a beszélgetés, közös téma nem volt. A három új barát mit sem mondott magáról. Azt árulták csak el, hogy rendszeres éjszakai életet élnek, nagy játékosok, pénzük is van. Arról mégsem esett szó, miben is utaznak.

Később a pincér félrehívta Fehért. Sokáig pusmogtak, majd a három fiatalembernek meglepő ajánlatot tett a férfi. Az egyik vendégnél a pincér rengeteg készpénzt – mintegy nyolcvanezer forintot – látott amikor a számlát adta, és le kellene nyúlniuk Négyen könnyen kirabolhatnák kinn a sötétben, s a pincér is részesülne a pénzből a tippadásért.

– Ilyen kisstílusú vagy? – kérdezte Nagy, a hármak szóvivője. – Mi sokkal nagyobb tételben utazunk, ennyi pénzért nem kockáztatjuk a szabadságunkat!

– Ne higgyétek ám, hogy csak ehhez értek! – replikázott Fehér.
– Társaimmel betörni szoktam. Sajnos, most nem találtam meg egyiküket sem, de ha már ilyen jól összejöttünk, tartsatok velem! Van egy tuti tippem. A tulaj nincs otthon, ki kéne rámolni a lakást még ma éjjel!

– Miért bíznánk meg benned? – kérdezte Nagy –, hisz alig ismerünk. Bárki mondhatja magát betörőnek! Mutass valamit, meséld el, hova törtél be!

– Épp tegnap rámoltam ki a fiúkkal egy lakást a szomszéd kerületben. A gazdája még hetekig külföldön lesz, csak sokára fedezi fel a betörést. Betétkönyveket meg aranytárgyakat vittünk ki a lakásból. Ne is kérdezd az értékét, mert nagyon sok! – felelte Fehér.

– A fenntartásos takarékot nem vehetitek fel, s az ékszereknek sem tudtok szerezni orgazdát. Mit értek a szajréval? – kérdezte a hármak szóvivője.

– Ne félts minket, Haver! Az ékszereket már délelőtt átvette Fekete. Régi cimboránk, mindig neki dolgozunk. A betétkönyvek meg látra szóltak. Ezt meg Kis Miska már ki is váltotta. Nála van az aranyakért kapott pénz is.

Referenciamunkát kértek a betörőtől

– Biztos szétverted a zárat, amikor betörted. Nekem minőségi munka kell! Előbb látni akarom a törésnyomokat, utána tárgyalhatunk. S egyébként sem dönthetek a társaim nélkül. Félrevonulunk, s megbeszéljük a továbbiakat – mondta Nagy, s a triumvirátus kivonult az előtérbe, Fehér viszont új barátairól gondolkozott. Örült, hogy a sors útjába sodorta a fiúkat. Egyikük sem volt valami bizalomgerjesztő, de hát a betörő szakma nem a jólfésült vasárnapi iskolások gyülekezete. Izgatottan várta, hogyan döntenek.

– Szerencséd van – jött vissza Nagy –, beveszünk a csapatba! Elmegyek veled taxival a tegnapi betörés helyszínére, társaim addig itt várnak. Ha tetszik, amit mutatsz, visszajövünk értük, s elme-

gyünk együtt az újabb címre megcsinálni a balhét.

A taxi előállt, s utasai egész úton rejtjelesen beszélgettek. A sofőr vissza sem mert nézni. Ezek biztosan nagymenők – gondolta. Sem ő, sem Fehér nem vette észre, hogy kellő távolságból egy eddig nem látott állami kocsin Nagy két társa követi őket. Fehér lakásáról a közeli presszóba korábban gyalog mentek, így a szomszédos utcában leállított kocsni nem volt eddig szem előtt.

Megérkeztek az elhagyott lakáshoz. Nagy örömmel konstataálta, hogy a betörés tényleg megtörtént, s a betörő szakszerű munkát végzett. A többi helyszínen jobban szétvert zárat, megrongáltabb ajtót talált eddigi munkája során. Fehér tényleg nagymenő volt a szakmában. Már épp újra taxiba akartak szállni, hogy a helyszínről továbbinduljanak, mikor a követő kocsni is odaért. Kiugrott a két társ, és Fehért rögvest betuszkolták. S tették mindezt a törvény nevében! Nagy és két társa ugyanis – ahogyan már bizonyára kitalálták – nyomozók voltak. Virágot is egy korábbi betörése miatt keresték. S mivel a betörőket meg más rossz fiúkat az éjszakai szórakozóhelyeken lehet megtalálni, ezért látta őket oly gyakran Fehér is a különböző lebuajokban. Pechére a borostás arc láttán betörőnek nézte őket, ezért volt annyira közlékeny velük.

Most már csak a két bűntársat kellett megtalálni, de Fehér ebben is segítőkésznek bizonyult. Elvezette újdonsült barátait – mert továbbra is tegeződött most már a zsarukkal – mindkét betörő lakhelyére. A három jómadár rövidesen együtt volt, bár beszállításukhoz kellett még egy kocsit kérni. A kerületi kapitányságon sehogy sem értették, hogyan vannak meg a tettesek, mivel még bejelentés sem történt a betörésről. S nem csak az elkövetők lettek meg 24 órán belül, de az összes lopott holmi is hiánytalanul előkerült. A nyomozóknak most szerencsájük volt, de ehhez az is kellett, hogy vezetőjük remekül irányította a presszóban a beszélgetést, s szép szóval szedett ki mindent az elkövetőből. A józan ész győzött, mely többet ért a nyers erőszaknál.

Akció sok mesélték

2. Elhúzta a mézesmadzagot

Előbbi történetünk hőse bebizonyította, hogy helyén van az esze. Újabb írásunkból kiderül, hogy a szíve sem volt rossz. Munkája során nem csak az igazságért, de az elnyomottakért is kiállt.

Kelemen valaha kőművesként dolgozott. A falazáshoz kevésbé értett, mindig a könnyebbik oldalát fogta meg a dolgoknak. Szerencséjére a társadalmi változások lehetővé tették, hogy vállalkozásba kezdjen. Ehhez megfelelő munkaköröket kellett találnia.

Nem akart kontárokkal kezdeni. Az emberpiacon fillérekért talált volna munkaerőt, de neki szakemberek kellettek. Legalább azok értenek a munkához, ha ő csak libáért ment át a szakmunkásvizsgán. Kvalifikált munkásokat keresett, azok viszont megfizethetetlennek bizonyultak, hallatlanul sokat kértek.

Úgy döntött, vidéken próbál szerencsét, Kelet-Magyarországon keres kőműveseket. Ők talán olcsóbban dolgoznak. Sikerült is megismerkednie egy cigány kőművessel, aki már húsz évet dolgozott az építőiparban egy munkahelyen (Ne felejtsek, történetünk a '90-es évek elején indult, akkor még nem volt ritka az ilyesmi!) Havi keresetének többszörösét ajánlotta fel, s kérte, hogy a kollégáinak is szóljon.

Piros elmondta a kérést munkahelyén. Akkor már beszéltek, hogy meg fognak szűnni a nagyvállalatok, így ők is örültek a lehetőségnek. Sikerült is egy 15-20 fős csapatot összeszednie. Mindannyian régi dolgozók voltak, 20 év körüli folyamatos munkavisztonnyal, s mindegyikük cigány volt. Dolgos cigány, akinek népes családot kellett eltartani. A kiemelt bérezés reményében felmondtak munkahelyükön, s követték a főnököt Budapestre.

Egy hónap múlva kezdődtek a bajok. Becsületesen dolgoztak, mégsem kapták meg az ígért bért. Annyit kaptak mindössze, hogy

családjuk ne haljon éhen. – Én sem kaptam meg a várt pénzt, ezért nem tudok még fizetni, csak egy hónap múlva – mondta Kelemen.

Aljas rágalmak fizetés helyett

A következő hónapban újra lapos borítékot kaptak. – Még mindig nincs pénzem, mondta a főnök, talán majd legközelebb. Dolgozzanak csak tovább, milyen jó lesz egyszerre megkapni azt a rengeteg pénzt! – ígérte munkaadójuk.

Persze a következő hónapban is csak éhbért kaptak, így a családjaik otthon komoly megélhetési gondokkal küszködtek. A korábbi években – a családfő becsületes munkája következtében – elérték egy megfelelő anyagi színvonalat. Az állami cég korábban becsületesen fizetett – ha kevesebbet is, mint amit ez a szélhámos ígért –, most viszont még a korábbi keresetük felét sem kapták. A családok sem bírták már tovább, így a dolgozók is fellázadtak. Követelték – teljes joggal – elmaradt bérüket.

– Mit akartok, tolvajok? – váltott át tegezésbe a vállalkozó. – Elloptátok az anyagot a telepről! Örüljete, hogy nem jelentelek fel titeket! Dolgozzatok csak tovább, hogy a kárt megtérítsétek, vagy börtönbe csukatlak valamennyiteket! – fenyegetőzött.

Az anyag tényleg hiányzott a telepről. A becsapott emberek akkor még nem tudták, hogy az előző éjszaka vitette át a főnök másokkal egy másik telepére, hogy a cigányokra ráijesszen. Akkor ez rövid időre hatásosnak bizonyult. Újabb hónapot dolgoztak éhbérért, majd betelt a pohár. Ennél még a börtön is jobb, gondolták, s szószólójuk feljelentést tett a rendőrségen a vállalkozó ellen. Kérte az elmaradt nem csekély munkabér kifizetését is. Beidéztek hát a dolgozókat, a munkaadójukkal együtt. A nyomozó előbb a cigányok személyi adatait ellenőrizte.

Személyi igazolványuk munkahely rovatából kitűnt az eddigi hosszú, folyamatos munka. Ezután az irhabundás vállalkozó került sorra. A rendőr nehezen tudta leleplezni iránta érzett ellenszenvét.

Legszívesebben a képébe mászott volna nagyképű fellépése láttán. Keresztkérdései hatására a főnök elmondta az állítólag ellopott holmi átszállításának történetét, s ezt később meg is mutatta a zsaruknak.

A cigány munkavállalók így tisztán kerültek ki az ügyből, csak éppen pénzük nem lett. Az elmaradt munkabér után azóta is futhatnak. Az eset mégis jó lecke lehet mindannyiunk számára. Nem szabad bedőlni az ígéreteknek. Elhúzzák a mézesmadzagot a hiszékenyek szája előtt, s akkor van baj, ha ráharapnak. A hús kőműves példája legyen örök tanulság mindnyájunknak!

Műhibák

1. Az egészségre már nem futja?

Az egészségügyi reform és a vizitdíj 2007-es bevezetése miatt sokan féltették a betegeket. A gazdagok meggyógyulnak, a szegények meghalnak, figyelmeztetett az ellenzék. Az 1999. novemberi történet akkor még aktuálisabb volt, mint valaha. A Börtönújság tudósítójaként egy neurológiai osztályon jegyeztem fel az alábbiakat.

Negyven évnél is tovább dolgozott a gyógyszeriparban egy vidéki asszony, mégis a gyógyszerhiány okozta vesztét. Igaz a vérnyomáscsökkentő nem volt hiánycikk, csupán ő nem tudta megfizetni az árát. Kezelőorvosa szorgalmasan írta fel neki a vérnyomását optimális szinten tartó készítményeket, de nem tudott érte havi négyezer forintot kifizetni. Csak a receptek felét váltotta ki, s a kényszerű takarékoság megbosszulta magát. Súlyos agyvérzést kapott, heteken át élet-halál között lebegett, pedig már a koponyáját is megfúrta az agysebész.

A 67 éves asszony 33 ezer forintból tengődött 73 éves férjével. Élete párja közel negyven évi kereskedelmi munka „jutalmaként” harmincezer forint nyugdíjat kapott. Ezzel a pénzzel mindketten az átlagos nyugdíjszint közelében, de valamivel alatta maradtak. Hatezer forint közös költséget fizettek egy százéves házban, a telefonszámla havi háromezer akkor is, ha alig beszélnek, s a gázzámla meg a fűtés-világítás költsége szintén apasztja a családi kasszát.

Az étel létszükséglet, a cukorbeteg férj diétája sem olcsó, ezért az asszony saját vérnyomáscsökkentő gyógyszereit már luxusnak tekintette. Ezek ki nem váltása miatt az idők során elhasználódtak agyi erei. A néma gyilkos így tovább szedhette áldozatát, s a panaszmentes periódust követte a hirtelen bekövetkező tragédia.

Elvérzett a korábbi feleség

A szerencsétlen férj önmagát okolta, miközben simogatta a kezét a kórházi ágyon kómában vegetáló asszonyának. Miért is nem ellenőrizte idejében felesége gyógyszereszedését? – ostromozta önmagát. Korábban már elvesztett egy asszonyt állítólag orvosi műhiba miatt, most meg a halál küszöbén állt a második is. Első felesége májkárosodásban, gyomorszáj-szűkületben szenvedett, s a kórházban egy szondával akarták orvosolni a problémát. A csövet akkor tévedésből nyelőcsőve helyett a légcsővébe vezették, mely átfúrt egy ütőeret. Az asszony pillanatok alatt nem csak elvérzett, de saját véréből meg is fulladt. Akkor nem indított műhibapert, mivel az asszony életét ez amúgy sem adta volna vissza. A mostani tragédiaért sem hibáztathat senkit, mert a gyógyszeráremelések mindig személytelenek.

Műhibák

2. Elküldték a kismamát

Mint a Mentősregényben megírtam, a '70-es évek második felében Nógrád megyében mentőztem, s megfordultam mind az öt akkori mentőállomáson is. Szülészeti osztály Salgótarjánban, Pásztón és Balassagyarmaton volt, s akkor még működött a berceli szülőotthon. Koraszülött osztály csak a megyeszékhelyen volt, így a koraszülésre esélyes kismamákat már eleve oda irányították tovább. Ha a másik három intézet valamelyikében szültek, akkor a Koraszülött Osztályról vitt oda egy inkubátort és egy nővért a mentő, s ők szállították be a koraszülöttet. Az anya nem ment vele, hanem a helyi szülészetten maradt felgyógyulásáig, általában öt napig.

Szécsény környékéről kellett szülőnőt szállítanom. Lakhelye nagyjából félúton volt Gyarmat és Tarján között, de területileg Gyarmathoz tartozott, s ő is oda akart kerülni. Kiskönyve szerint csak egy hónap múlva kéne szülnie, ő azonban váltig állította, hogy elírták a dátumot. Én is úgy láttam, hogy neki van igaza, s rögvest indultunk a gyarmati szülészetre. Nem folyt még el a vize, így nem is kellett hordágyaznunk. Saját lábán jött be a földszinti vizsgálóhelyiségbe.

A bába már írta is volna alá a menetleveletem, de véletlenül az egyik főorvos is előkerült. Nappal volt, így sok orvos volt benn az osztályon. Megnézte a kiskönyvet, s hiába mondtuk ketten az asszonnyal, hogy elírták a dátumot, ő csak a papírnak hitt. Anélkül, hogy megvizsgálta volna a beteget – amit még a bába sem tett akkor meg – továbbküldte a kismamát Salgótarjánba, majd kiment a szobából.

Kimegyek még a vécére, mert nagyon kell pisilnem, mondta a szülőnő, s elindult. Oda nem kellett követnem, a hozzátartozója kísérte be. A folyosón vártam rá, s még a menetlevelem sem volt

igazolva. Percekkel később a hozzátartozó rohant ki a vécéből, s kiabálására a baba meg egy nővér futott be az asszonyhoz. Röviddel később felsírt a gyermek. Egészséges és időre született kisbaba volt. A kiskönyvben tehát alaposan elírták a dátumot!

Közben a főorvos is előkerült. Hová vigyem a beteget? – tartottam elé menetlevelemet vigyorogva, mert tudok ám én szemét is lenne, ha megérdemlik! Minek van még itt a mentő? – kiabálta, pedig csak magára haragudhatott. Gyorsan aláírta a papírt, mi pedig a jól végzett munka örömeivel vonultunk be állomáshelyünkre.

Nem küldték el a kismamát

A '80-as évek közepén egy fővárosi kórház szülészetre érkezett szülőnő talán jobban járt volna, ha őt is elküldik valahová. Mivel területileg azóta is hozzájuk tartozik, az intézményt nem akarta megnevezni. Nem volt fogadott orvosom. A terhesgondozóban megállapították, hogy nagy súlyú, farfekvéses babát várok, s a kiskönyvembe nagybetűkkel beleírták, hogy a császármetszés javasolt. A kórházban az orvos mégsem döntött így. Azt mondta, hogy ő hüvelyen keresztül vezeti le a szülést – kezdte történetét.

Nem vitatkozhattam, hiszen ő a szakember. Volt már egy nyolcéves lányom, vele sem volt semmi komplikáció. Rám tették a babydropot, s folyamatosan hallgattam a kicsi szívhangjait. Felsírt, amikor megszülettem. Ellátták, majd kivitték a kezelőből, s elláttak engem is. Később visszajöttek, s közölték, hogy kisfiam halva született. Nehezen fogtam fel, mi történt. Az orvos elmondta, hogy szabálytalanul vált le a méhlepény, s a baba szülés közben gerincét törte. Nem csak az sérült, de feje is betört, ezért aztán nem is élesztgették különösebben. Ha felsírt, miért kellett volna élesztgetni, jutott eszembe később, de akkor erről még nem beszéltem.

Mint később megtudtam, szülés közben a farfekvéses magzatot az anya hasára fordítják, s ez segít az utoljára maradt fej kijövetelében. Ha már a mellkas szabadon van, a megváltozott nyomás-

viszonyok miatt az újszülött lélegzeni kezd, s ilyenkor szívhat be magzatvizet. Ezért is kell a fejet is mielőbb kiemelni. Lehet, hogy ez nálam túl gyorsra, túl erőszakosra sikeredett, s ezért tört el a kisfiam csigolyája. Erős, életképes, nagysúlyú, négy kiló és tízde-kás gyermek jött a világra, akit sajnos percekben belül elvesztettem.

Akkor még nem írták elő farfekvésnél a kötelező császármetszést, így kártérítést sem kérhettem. Ez benne van a pakliban, ennyi a kockázati tényező mondták, de tragédiám kapcsán nemsokára előír-ták a kórházban, hogy minden farvégű picit császárral kell világra segíteni. Eső után köpönyeg, mondhatják, de ha rajtam nem is, a többi anyán legalább már segítettek vele.

Mindenáron akartam nagylányomnak egy kistestvért, s szeren-csére hamarosan újra sikerült teherbe esnem. Újabb lányom szü-letett, aki azóta már felnőtt. Őt végül is szerencsétlen kisfiamnak köszönhetek, mert ha az megmarad, talán harmadik gyermeket sem vállaltunk volna. Mégsem fogom őt soha elfelejteni, álmaim-ban gyakran hallom felsírni, s szívhangjai is kattognak fülemben a baby-dropról – fejezte be ismerősöm a történetet.

Műhibák

3. Milliók orvosi műhibákért

Gondolkozott már azon a kedves olvasó, mennyit ér egy ember? Hát egy kéz, egy láb, vagy a szem elvesztése? S mennyi kártérítésre számíthat valaki bénuláskor? A Legfelső Bíróság irányelvet adott ki erről még 1981-ben, de azt 1989-ben hatályon kívül helyezték. Ma már ez is alku tárgya. Meg lehet egyezni a díjakban, a gyakorlat most van kialakulóban, írtam 1995-ben.

S mi a helyzet, ha ezeket a maradandó egészségkárosodásokat a gyógyító ember okozza? Akkor bizony perelni kell! No nem őket, hanem azt az egészségügyi intézményt, akinek alkalmazottjaként elkövették a műhibát. A károsultak érdekét a budapesti 384-es ügyvédi iroda látja el. Egy kőbányai bérház első emeleti lakásában Dr. Telegdi György irodavezető, Dr. Simon Tamás és Dr. Ádám György ügyvéd fogadják a betérőt.

Ádám doktornak a professzor úr megszólítás dukál, mert harminc évig tanította a SOTE-n az orvosi jogot a leendő orvosoknak, a nyugdíjazása után sem vált meg a katedrától. Az ügyvédi iroda létrehozásával az évtizedek alatt felhalmozott tapasztalatait szeretné hasznosítani az orvosok és betegek érdekében. Nemcsak a foglalkozás körében elkövetett vétkes károkozás, illetve gondatlan veszélyeztetés – ahogyan hivatalosan a műhibát nevezik –, hanem egyéb ügyek károsultjai is hozzájuk fordulhatnak. Minket most mégis inkább az előbbieket érdekelték.

Mint a professzor úr elmondta, orvos is kérte már segítségüket, mert műhiba elkövetésével vádolták. Olyan orvos is volt, akivel szemben a műhibát elkövették. Persze a zöm inkább a civil károsult. Sosem az orvost perlik, sőt akkor örülnek, ha nem is indul büntető eljárás az orvos ellen. Olyankor ugyanis az orvostársadalom összefog a kolléga megmentésére. (Majdnem vétkes kollégát írtam,

de ezt az ártatlanság véelme miatt nem tehetem.) Ha nem sikerül bizonyítani bűnösségét a büntetőperben, a kártérítésre polgári perben sincs esély. Az orvosnak papírja van arról, hogy ártatlan, s ezt a jogerős ítéletet a polgári bíró sem szívesen bírálja felül.

Az elmúlt néhány évben mindössze öt-hat ügyet sikerült befejezniük, de közel kétszáz van folyamatban. Egy-egy ügy legkorábban fél év után kerülhet a bíróság elé. Nemhiába kiemelt kormányprogram a pervezetési idők lerövidítése. A jelenlegi gyakorlat szerint először szakértőt rendel ki a bíróság, s csak az alapos – s ezért lassan készülő – szakvélemény benyújtása után tűzhető ki az újabb tárgyalás. Utána a vesztésre álló fél még ellen-szakértőt is kérhet. Az ilyen vitákban a végleges szakvéleményt az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) mondhatja ki, de ők sem tévedhetetlenek.

A legkisebb perérték eddigi gyakorlatukban négyszázezer forint volt, míg a legnagyobb 18 millió. Az ügyfelek nem csak a fővárosból, de vidékről is érkeznek. Tízmillió forint kárértékhatár alatt a helyi – kerületi, városi –, míg felette a fővárosi, illetve megyei bíróságok döntenek első fokon. A másodfokú döntés így csak a nagyobb értékhatár esetén kerülhet ki a megyei hatáskörből a Legfelső Bíróságra. Korábban – 1993 előtt – ez a határ hárommillió forint volt. A változás óta lényegesen megnőtt a várakozási idő, hiszen a helyi bíróságok nagyon leterheltek, s az emelt értékhatár miatt jóval több ügyet kell tárgyalniuk. Többször perelték már a biztosítót is. Ők úgy kerültek be a képbe, hogy az egészségügyi intézmények köthetnek felelősségbiztosítást vétkes dolgozóikra. Az állami intézményeknek ez ajánlott, a magánklinikákat, vállalkozókat törvény kötelezi erre.

Egy 1981-es irányelv kimondta, mennyit ér egy szem, kéz, láb elvesztése, de ezt 1989-ben hatályon kívül helyezték. Most meg lehet egyezni a díjakban. Az ügyfél ettől még nem nyeri vissza egészségét, de legalább hátralevő életét anyagi biztonságban élheti le. A 384-es számú ügyvédi iroda a vidékieket is szívesen képviseli.

Eddigi ügyfeleinek csak kisebb hányada volt fővárosi.

Az ügyfél induláskor ötezer forintot fizetett az ügyvédi irodának ügyei vitelére, s további kétezret az orvos-szakértőnek. Ezenfelül a megnyert összeg bizonyos százalékában megegyeznek, kialakult tarifa nincs. Méltányosságból az induló hétezer forintot a rászoruló ügyfélnek a per végéig megelőlegezik Ádám doktorék.

Mintegy nyolcvan tapasztalt orvos segíti munkájukat, köztük tíz nyugdíjas rendszeresen foglalkozik a panaszosokkal. Megvizsgálja az „elkezelt” beteget, s összeállítja a bíróság asztalára szánt beadványt. A nyugdíjas orvosok előnye a nagy élettapasztalat, s a függetlenség. A tárgyaláson ők már nem kérdezhetnek a tanútól, csak az eljáró ügyvédnek súghatnak. Pártatlan szakértőt a bíróság hivatalból rendel ki, de még egyikük sem kérdőjelezte meg az iroda munkatársainak szakértelmét.

Az irodához fordulóktól egyéni elbírálás alapján kérnek előleget, illetve egyeznek meg az ügyvédi és a szakértői költségben. Nagyon sok orvossal állnak kapcsolataiban, közülük nyolc rendszeresen az irodának dolgozik. Az ügyfelet a megfelelő specialista saját rendelőjében vizsgálja meg, a kereset megfogalmazásában ő is segít, ő a bírósági tárgyaláson újabban már beavatkozóként vehet részt. Bent ülhet a tárgyalóban, és kérdéseket tehet fel az alperes szakértőjének. Így lesz ez legközelebb is, amikor egy 11 éves ügyben kell megmérkőzniük az ETT IB nevesített tagjával. Szokatlan dolog ez a bírói gyakorlatban, de a pervitel közvetett, verbális volta miatt van rá lehetőség. A Fővárosi Bíróság minapi végzésében élt ezzel a jogával. Korábban elfogadták az írásos szakvéleményt, most viszont ragaszkodnak a személyes szakvéleményhez.

Ez a legrégebbi ügyük, mely 1984 óta húzódik. Igaz, ezt még más kezdte el, s az iroda csak a perújításkor kapcsolódott be. A betegek gyógyulni szeretnének. A bírói ítélet nem adja vissza egészségüket, de legalább hátralévő életüket szeretnék anyagi biztonságban tölteni.

Műhibák

4. Orvosi műhibák a bíróságon

Dr. Ádám György ügyvéd az orvosi műhibák károsultjainak jogi védelmét látja el Budapesten. A kőbányai iroda munkáját előbbi írásunkban bemutattuk. Most a professzor úr újabb, konkrét ügyeiről írok, melyet 1995-ben az Árnycék munkatársaként hallottam. Akadt náluk tragikus ügy jócskán. A 190 kártérítési per fele haláleset. Ilyenkor az eljárást a hozzátartozók kezdeményezik.

Sok szülés körüli halálesettel találkozunk. Nem az anya, hanem a magzat halála a gyakori. A kiváltó ok rendszerint az elkésett császármetszés. A magzat túl sokáig van a szülőcsatornában, elszorul a köldökzsinór, spontán légvételre viszont még nem képes. Ilyenkor négy percen túli agyi oxigénhiány következtében haláleset, míg ezen belül maradandó egészségkárosodás – szellemi fogyatékoság bénulás – következhet be. Mind a kettő borzalmas, s hogy melyik rosszabb, azt döntse el az olvasó!

A legnagyobb összeget a magzat életben maradásakor fizeti a kárt okozó kórház. Az újszülöttet egy életen át el kell tartani, s élhet akár 80 évet is. Ha intézetbe kerül, az állam nem vállalja át a tartást, hanem a szülőnek kell utána fizetni. Igaz, nem az egészet, csak az önköltség bizonyos hányadát. Ez is szép summa. Egy szegedi orvosnő két éve szült gyereket, s a helytelen szülésvezetés következtében az ő gyereke sem lesz soha egészséges.

Abban az intézetben nevelkedik, ahol az édesanyja dolgozik. Most tízmillió forintos kárigényt követelnek egy összegben, s további tartásdíjigényt a gyermek élete végéig. Első fokon tart még az ügy, s a bíróság teljes költségmentességet engedélyezett az anyának. A perköltség a perérték hat százaléka lenne, de a két szülő összjövedelme nem éri el a létminimumot. Kiszámításához a gyermek után fizetendő összeget le kell vonni a keresetből.

Ugyancsak Szegeden folyik egy másik ügyük Ádám doktoréknak. Egy kozmetikai műtét során szenvedett szívbénulást egy lány Nem akart szemüveget, s a szemét operálták. Ezt nem bírta ki. A szülők egy-egymillió forint nem vagyoni kártérítést kérnek. Az ügyben rövidesen dönt a másodfokú bíróság. Ha megnyerik – s erre meg is van az esély –, a haláleset napjától évi húsz százalék kamat is jár a kártérítés után. Ez nem kamatos kamat, s nem függ az infláció mértékétől sem.

Nőgyógyászati panaszokkal – illetve ennek rossz megoldása miatt – is keresték már fel a kőbányai irodát. Egy nőbetegnek vágták át a vesevezetékét az urológián. A furcsa az, hogy meg sem kellett volna operálni. Spirálja okozta az állandó alhasi fájdást a nemi együttlétek során, s a nőgyógyász erre nem gondolt. Ahelyett hogy a spirált vette volna ki, urológushoz küldte, aki rögvest kés alá fektette. Ekkor következett be a végzetes vágás.

Az asszony azóta nem tudja tartani vizeletét. Éjszaka is pelenkázni kell, ha nem akar reggelig háromszor is lepedőt cserélni. Másodfokon megnyerték a pert, bár első fokon rosszul állt a szénájuk. A szakértő szerint a műtéti kockázat öt-húsz százalék – tehát akár minden ötödik beteggel is előfordulhat –, s erről a beteg fel sem kellett volna világosítani. A másodfokú bíróság másként döntött. Szerintük a betegnek épp ezt kellett volna megmondani s akkor talán bele sem egyezik a műtétbe. A pert így megnyerte az asszony.

Tíz év alatt sem tudtak dönteni

Vitás szakértői kérdésekben az Egészségügyi Tudományos Tanács IB dönt immár megfellebbezhetetlenül – írtam egy korábbi ügyben. Ma már ez nincs így – mondja Ádám professzor. Épp a napokban hozott végzést a Fővárosi Bíróság arról, hogy az ETT IB nevesített képviselőjét személyesen hallgassa meg egy kártérítési ügyben. Korábban elég volt a testületi véleményt írásban elküldeni, s ezt olvasta fel a bíró. 1996. márciusban az Ádám-csapat egyik orvosszakértője

tehet majd fel beavatkozóként kérdéseket az ETT IB tagjának. S a beavatkozó elejétől a végéig benn lehet a tárgyaláson. Korábban erre tanúként nem volt lehetőségük. Csak az ügyvédnek süghattak.

Ez az ügy még 1983-ban indult. A klimaxos hölgy rendszeres vérzésről panaszkodott. Ez a klimax végére általában elmúlik, neki mégis azt tanácsolták, hogy vetesse ki a méhét. S hogy ne legyen vágás a hasán, mehessen még strandra bikiniben, a méheltávolítást hüvelyen át ajánlották. A műtéti veszélyekről őt sem világosították fel. Azt sem mondták meg neki, hogy a vérzés csak időleges. A műtét során az ő vesevezetékét is elvágták, de ezt csak három nap múlva vették észre. Addig a kórházi ágyon a saját hasüregébe vizelt. Ha a műtét előtt felvezetik az ilyenkor kötelező üréterkatétert, ez nem következhetett volna be, s nem kellett volna később az egyik veséjét is eltávolítani a vizelet okozta fertőzés következtében. Tizenegy évvel ezelőtt háromszázezer forint kártérítést kértek. Akkor ez a pénz még jóval többet ért, bár a kamatokkal együtt mostanra egymillió forint körül jár. Korábban már vesztett az asszony, Ádám doktor a perújításnál kapcsolódott az ügybe.

A kórház félt a nyilvánosságtól

A tárgyaláson szerettem volna részt venni. Ádám doktor hívott meg, mert szerette volna, hogy az igazság a nyilvánosság előtt derüljön ki. A tárgyalás előtt szabályosan bejelentkeztem a bírónőnek. Mondhattam volna, hogy egyszerű érdeklődő vagyok, de szeretem a tiszta munkát. A bírónő a felperes érdekében le akart beszélni a tudósításról, de Balóné és ügyvédje ragaszkodott személyemhez. Ekkor – ülnöki sugallatra – a kórház jogtanácsosához fordult. A Balassa Kórház képviselője tiltakozott személyem ellen, noha korábban sohasem találkoztunk, róla, illetve munkahelyéről soha egy sort sem írtam. Mégis kérte a nyilvánosság kizárását. Ádám doktor hiába tiltakozott, hiába kérte ennek jegyzőkönyvi rögzítését, a tanács elnöke hajthatatlan maradt! El kellett hagynom

a tárgyalótermet.

Az ügygel kapcsolatban több kérdés adódik: Vajon miért fél a kórház a nyilvánosságtól? Eddig mindig ő nyert. Talán mégsem biztos a sikerben? Azt sem értem, egy nyilvános tárgyaláson miért nem lehet benn az újságíró? Épp a tárgyalást megelőző napon hangzott el a bűnügyi tudósítók értekezletén, hogy az újságíró a nyilvánosságot képviseli, így bárhová bemehet, ami a nyilvánosság előtt nincs elzárva. S miért lenne elzárva bárki előtt is egy nyilvános tárgyalás? S mi van, ha nem közlöm, hogy újságíró vagyok? Az sem világos számomra, miért nem mert végre megjelenni egy műhiba-perben az ETT IB nevesített képviselője? Miért csak a testületi véleményt küldi el maga helyett? A neves orvosokból álló bizottság tagjainak bizonyára kínos lenne páciéntúrájuk előtt, ha a tárgyaláson nem egy beteg érdekében mondanának szakvéleményt, hanem a kórház javára, mintegy a mundér védelmében?

A tárgyalást most is elnapolták, tíz év óta nincs jogerős döntés. A kórház továbbra sem akar fizetni, a beteg most sem jut pénzhez, s történik mindez a nyilvánosság teljes kizárásával. Csak azt nem értem, miért hivatkozott mégis a bírónő a felperes – a beteg – érdekeire? Ha valóban azt nézte volna, épp az ő határozott kérése miatt történt volna meg a tárgyalóteremben!

Kis Zoltán „félszemű” olvasónk is reagált

1998 óta pereskedek a műhiba okán. Az ETT IB valótlan véleménye alapján elbuktam az egyik pert! Hogyan történhet, hogy az ETT IB hamis tanúzás miatt nem perelhető? Mert nem jogi személy? Ha nem, hogyan rendelkezhet számlaszámmal, amire a szakértői díjat kell fizetni? Hogyan adhat ki egyáltalán szakvéleményt? Melyik paragrafusban van meghatározva, hogy az ETT IB nem jogi személy? Ki határozta meg, egyáltalán van-e ilyen hivatalos meghatározás? Mert én kerestem a per elbukása miatt, de nem találtam sehohol. Valaki segítsen, ha tud! - írta a ZETApres.hu portálon.

Etikátlan ellátás
Megmenekült az édesanya

Sokat hallottuk 2007-ben, hogy a vizitdíj bevezetésétől várják a borraavaló elmaradását az egészségügyben. Az orvosokat korábban valóban nem fizették túl, mert a jattot eleve belekalkulálták a bérükbe. A baj csak az, hogy a beszedett vizitdíjaktól most sem nőtt meg a fizetésük, így az elmaradó mellékes nekik inkább jövedelemcsökkenést okozott. Sajnos eddig is voltak olyanok, akik kiprovokáltak egy kis pluszpénzt a betegtől, és ilyenek ezután is lesznek. Egy '56-os történet is erről szól.

Serdülőlányok voltunk mindketten a nővéremmel. Édesanyánk betegen nevelt bennünket. Súlyos asztmája volt, gyakran fulladt. Megtanult együtt élni ezzel, de számunkra nagyon ijesztő volt gyakori légszomja és köhögése. 1956 nyári hajnalán is ilyenre ébredtünk – mesélte Katika.

Gyorsan magamra kaptam a ruhát, és végigfutottam a falun. Messze lakott a körzeti orvos, s mire odaértem, én is jócskán kapkodtam levegő után. Alig tudtam megszólalni, amikor végre a hosszas kopogásra, csengetésre ajtót nyitott. – Tessék jönni gyorsan – kértem sírva –, mert mindjárt meghal az édesanyám!

– Hogy mertél felkelteni? – ripakodott rám, de nem mert nemet mondani. Elindultunk a kihalt utcákon át, s ő folyton szidott. Zsörtölődött, de azért igyekezett. Lehet, hogy csak azért sietett, hogy mielőbb végezzen, s újra otthon lehessen? Akkor erre nem gondoltam, csak azt vártam, hogy mielőbb segíthessen édesanyánkon.

Hazaértünk, s a beteg az asztalnál ült. Asztmás fulladás esetén ez a legmegfelelőbb póz. Ha fekvé maradá, nem kap levegőt és megfullad. Az orvos vele is veszekedett, de azért ellátta. Felszívta az injekciót, könnyen betalált a vénájába, s édesanyám légzése rögvést szabályossá vált. A beavatkozás sikerült, az orvos úrrá

lett a betegségen.

– Köszönöm, Doktor Úr! – sóhajtottam megkönnyebbülten, s vártam, hogy a jól végzett munka után ő is elmosolyodik. Sajnos nem ez történt, továbbra is komor maradt. Előszedtem spórolt fillérjeimet, az egész heti kosztpénzt, s át akartam nyújtani neki. – Csak nem képzeled, hogy ennyivel elintézzük, hogy kirángattál az ágyamból? – dörrent rám. Ha nem, hát nem, gondoltam, de mivel látta, hogy vissza akarom tenni a pénzt a dobozba, gyorsan kirántotta a markomból. Rutinos mozdulattal zsebre vágta, s már fordult is ki az ajtón. Egy hétig koplaltunk utána, de legalább az édesanyám megmenekült! – fejezte be Katika a hatvan évvel ezelőtti történetet.

Dal az édesanyákhoz

Az anyuka akkor megmenekült, de már lassan negyven éve – az enyém meg közel ötven – nem lehet közöttünk. Katika is, meg kislányunk is már boldog anyuka, alábbi versével a többi édesanyát köszöntsük!

*A legszebb hivatás anyának lenni,
És derült szívvel megöregedni.
Nem lenni bús, se reményvesztett,
Csendben viselve a keresztet.
Irigység nélkül nézni végig
Mások a jót hogy' élük végig.
Pihenni ott, hol tenni vágyol,
S nem bánkódni, ha valaki vádol.
Kezed letenni az öledbe
Hagyva, hogy gondod más viselje.
S ha könny is szökik a szemedbe
Ez a meghatottság könnye.
Ott, hol tudtál segíteni régen,
Bevallod majd nyugodtan és szépen,*

*Hogy erre most már nincs erőd,
Nem vagy olyan, mint azelőtt.
És járkálsz közben szépen, vidáman
Az Isten által rád rakott igádban.
Ellene sosem lázadol,
Hozzá sűrűn imádkozol.
De mondd: a békét honnan vesszük?
Onnan, hogyha erősen hisszük,
Hogy a teher, mit vinni kell,
Az égi útra készít fel!
Az Úr nem győzi tanítani,
Hogy kell a keresztet hordani.
Szavát meg kellett hallani,
Be tudtad végre vallani.
Ha agg korodban csendesen,
Szíved az övéen majd megpihen.
Kész leszel majd kezétől venni,
Mert véle tudsz csak boldog lenni!*

Etikátlan betegtárs Agyonverték Gábor bácsit?

Egy múlt század végi áprilisi napon a Teve utcában az ügy előadójától tanúként megtudtam, hogy egy idős ápolunk március közepén elhunyt, s a halál okaként egy február 13-i fejsérülés is szóba jöhet. 1998. december elsejétől 1999. február 28-ig egy dél-pesti szociális otthon ápolója voltam. A BRFK Bűnüldözési Osztály VII. emeletén '99. április 23-án tettem tanúvallomást és zárt személyi adatkezelést kértem. Az első két hónapban a II. emeleten nappaloztam, míg februárban az I. emeleten éjszakáztam. Kolléganőmnek a munkáját akkor is segítenem kellett a másodikon. Neki 15, nekem viszont csak öt mosdatásom volt, ezért hajnali fél öttől fél hatig a másodikon mosdattam meg helyette öt beteget.

1999. február 12-én 19 órától 13-án 7 óráig voltunk szolgálatban. Hajnali 5 óra körül a II/213. kórteremben mosdattam, s kolléganőm ekkor hívott át a 209-es szobába. A 80 év körüli Gábor bácsi arccal a föld felé feküdt az ágy mellett a padlón. Feltettük az ágyra, majd én visszamentem a megkezdett lakót mosdatni. Pár perc múlva kolléganőm újra a segítségemet kérte, mert a bácsi újra elesett. Az előző pozícióhoz hasonlóan találtam. Ekkor már a feje és az arca is vérzett. Sérülését kolléganőm látta el, én addig a mentőket hívtam. Az esetkocsi rövid időn belül az ügyeletes traumára szállította, mely a Csepeli Weisz Manfréd vagy a Gyáli úti Merényi Gusztáv Kórházban volt. Legközelebb 16-án jöttem éjszakára, addigra már Gábor bácsit visszahozták a kórházból.

Lakónk néhány hónappal korábban költözött be az intézetbe. (Fia, az ifjabb Gábor, '89-90-ben kollégám volt a BKV-nál.) Magatehetetlen volt, teljes körű ellátást igényelt. Állandóan menni akart. Pelenkáztuk, ő azonban folyton levetkőzött alulról. Mindig mezítláb, csupasz fenékkal mászkált, s a széklete folyton potyogott. Ha

az ágyban csinált maga alá, azt előszeretettel kente ki a falra, vagy rakta ki az éjjeliszekrényre. Szobatársa, József rendszeresen kiabált rá ezért, és botjával is állítólag többször megütötte. Igaz, ezt én nem láttam, csak másoktól hallottam. Rajtuk kívül ketten laktak még a szobában.

Józsefet összeférhetetlen betegként ismertem meg. Olyan volt, aki igyekezett terrorizálni szobatársait. Egyik korábbi szobatársának is ezért kellett másik szobába költöznie. Motorbalesete miatt bénult le deréktól lefelé – korábban versenyző volt –, tolókosiban közlekedett, s haragudott az egészséges emberekre. A nővéreket is utálta. A folyosón üldögélt, s figyelte, hogy mit csinál a személyzet. Hallottam, hogy van egy gázspray-je, amit nyáron az utcán tart magánál a támadók távol tartására. Ezzel már az egyik szobatársának a feleségét is megfenyegette, amiről az asszony panaszkodott nekünk.

Gábor bácsi többször ment József úr ágya felé, aki ilyenkor durva szavakkal üldözte el. Állítólag a botjával többször is fejbe ütötte, de én ezt sosem láttam. Február 13-án hajnalban Gábor bácsi kétszeri elesése idején Józsi bácsi még az ágyában volt, így ő akkor nem üthetett. Kollégánóm akkor egyébként is a kórteremben mosdatott egy másik beteget, így egy esetleges ütést neki látnia kellett volna, József viszont sosem ütött tanúk előtt.

Arról is szóltam tanúvallomásomban, hogy a szobában volt egy kb. 40 centiméteres fanyelű hátmosó kefe a fürdőben vagy az előtérben, melyet József úr használt, míg botja mintegy 110 centiméter hosszú, fából készült barna színű gyógyászati segédeszköz volt. Kollégánóm tanúkenti kihallgatása akkor még nem történt meg, de Józsefé igen, s az orvosszakértői véleménytől függött, hogy esetleg gyanúsítottá váljon. Mivel az otthonban azóta sem jártam, az ügyről egyebet elmondani nem tudok. Azóta már bizonyára lezárták, s az esetleges bűnös is megbűnhődött.

Szemétügyek

1. Elütötték a rakodónkat

Kukásautó ütközött kisteherautóval 2012. november 19-én kora reggel az Üllői úton, a balesetben egy ember megsérült – adta hírül az MTI negyed 7-kor a rendőrség sajtóügyeletesére hivatkozva. A kisteherautó hátulról rohant bele a szemétszállítóba, amelynek következtében az utóbbi jármű egyik rakodója életveszélyesen megsérült.

Háromnegyed 7-kor indulok el otthonról. Házunk előtt villog a sárga fény az FKF Zrt. kukásautóján, az úton a rendőrautók és egy tűzoltóautó kék fénye villog. A helyszínelés még folyik, az Üllői úton a Liliom utca és a Páva utca között egy-egy sávon halad a forgalom. A kukásautón még mindig rajta van a kukánk, a másikat, a már kiürítettet a rendőrök íróasztalnak használják. A gázoló az úttesten beszélget a rendőrökkel.

A szomszéd ház takarítója meséli el a történetet. Negyed 6-kor – másfél órával azelőtt – nagy sebességgel rohant bele a kisteherautó a kukáskocsiba. Kukánkat felkente rá, míg a rakodót mintegy húsz méterre repítette. A takarító sietett a segítségére. Láta, hogy a fejét alaposan szétütötte, térde is ki volt fordulva. Rögvest mentőt hívott, a rohamkocsi hamar kiérkezett, s elvitte a sérültet. Vérnyomai azóta is az úttesten, a kukásautó előtt még egy kocsihossznyira vannak. Jókorát repült szegény!

Nem báméskodom tovább, dolgomra indulok. 10 órára érek haza, addigra befejeződött a helyszínelés. Elmentek a rendőrök és tűzoltók, s a kukásautó is elment az összetört tartályunkkal. Eltűntek a vérfoltok is, az úttestet is felszórták homokkal. A kukát biztosan pótolják, de ennél fontosabb, hogy a rakodót ne kelljen sokáig pótolni! Gyógyuljon meg mielőbb, s térjen vissza hozzánk!

December 3-án Szűcs Pannitól, a BKK Holding Zrt. szóvivőjétől a Westend City Center I. emeleti Gyermekjátsszójában a Mikulásgyár sajtótájékoztatóján arról érdeklődtem, hogy van a kétgyermekes családapa és mit kap a család a Mikulástól? Panni elmondta, hogy dolgozójuk azóta is kórházban fekszik, s az FKF Kft.-től egymillió-kétszázézer forintot kap a család. Nem tudta még megmondani, hol, mikor és kitől kapják meg az adományt, de jó ötletnek tartja, hogy a lappföldi Mikulás nyilvánosan adja át nekik!

Már tudatánál van a két hete elgázolt dolgozónk. A 32 éves rakedón több műtétet is végrehajtottak, súlyos végtag- és arcsérüléseket szenvedett, de állapota javul. Klug Lajos vezérigazgató rögvest intézkedett az egymillió vállalati gyorssegélyről a kétgyermekes családnak. A szakszervezet és az üzemi tanács által szervezett gyűjtésen további egymillió forintot adtak össze a dolgozók is – adta hírül az FKF Zrt. december 4-én. Mint Pannitól később megtudom, a család kérte a nyilvánosság kizárását.

Szemétügyek

2. Önjelölt nyomozók Budán

Találkoztak már olyan utassal, aki buszra szállva jogosítványt kért a gépjárművezetőtől? Volt már olyan útitársuk, aki elkérte a forgalmi engedélyt a sofőrtől, hogy nem lopta-e el a gépjárművet? Ugye ez még viccnek is rossz lenne! – mesélte egy ismerősöm, akit már többször igazoltatni akartak munka közben a lakók.

Több budai házból húzom ki esténként a teli kukákat, majd a másnap reggeli ürítésük után kell visszahúznom azokat. A lakók szívesen fogadnak, hiszen a saját szemetüktől szabadítom meg őket. Egyedül az egyik Attila úti ház lakói gyanakvók. Ha véletlenül találkozunk a kapuban, legszívesebben kilöknének, pedig csak a munkámat végzem. – Kit keres? – kérdezik, s mivel a kuka nem személy, csak azt mondhatom: Senkit! Ezzel még gyanúsabbá válok, s amikor a kukákhoz nyúlok, azt hiszik, guberálni akarok – mesélte a kukakihúzó.

Nem csak az idegenre, de egymásra is gyanakodnak. Nemrég az egyik földszinti lakostól loptak el egy gyermekbiciklit, s a károsultak hetekig kérték a faliújságon a tettest, hogy mielőbb hozza vissza nekik! Azért a kapun belül ragasztották ki a levelet, mert szerintük házbeli volt az elkövető! Persze ha már egymásban sem bíznak, miért kéne velem kivételt tenniük?

Nemrég találkoztam egy másik „kapuőrrel” az Attila úti házban. – Ne gyere be ide, ha nem itt laksz! – szólt rám a kapuban egy kétméteres, 30 év körüli alak, aki egy kislánnyal jött kifelé. – Miért nem mondtad, hogy itt van dolgozó? – kérdezte továbbra is tegezve, amikor megtudta, hogy a kukákért megyek, holott a köztünk lévő korkülönbség alapján az apja lehettem volna. – Ne haragudj, de nemrég törtek be a házba! – folytatta az izomagyú, majd gyorsan továbbálltak. Csak nem ő volt a korábbi betörő, aki a

gyereket álcaként használta, s most vagy a lebukástól félt, vagy a vélt konkurenciát akarta így távol tartani? – dohogott ismerősöm.

Nem sikerült a tolvajfogás

Nem csak az Attila utcában vannak önjelölt nyomozók, sajnos ez nem egyedi eset Budán. Egy Batthyány utcai házban hasonló kalandban volt részem. Az esti órákban húzom ki a kukákat az egyik társasházból, s mivel nincsen kapukód, kulccsal kell bejutnom. Egyszer elfelejtettem kulcsot vinni, ezért aztán arra vártam a ház előtt, hogy egy hazajövő vagy távozó lakó beengedjen. Ilyenkor lassan telik az idő, nem érkezett a megmentő, s nekem már tovább kellett volna mennem. Majd' negyedóra múltán végre egy ismert fekete kocsis érkezett. Sokszor láttam a kapu előtt parkolni, s most végre a gazdáját is megismerhettem. Nagy darab idős úr áll le vele, lassan kászálódott kifelé. Komótosan vette ki aktatáskáját, lassan zárta be a kocsiajtót, majd még lassabban járta körül az autót, s mind az öt ajtót egyenként végigpróbálta, nem hagyta-e nyitva valamelyiket – mesélt tovább ismerősöm.

Látta, hogy a kapu előtt álldogálok, félszempellel folyton engem figyelt, mégsem indult befelé. Nem sürgettem, hagytam, hadd végezze a dolgát. Ha már eddig is negyedórát várakoztam, ez az egy-két perc nem számított. Hirtelen kinyílt belülről a kapu, egy ismeretlen hölgy távozott. – Köszönöm, hogy beengedett! – hálálkodtam neki, s már indultam is befelé. Mire a kukákhoz értem, már az ajtós úr is a kapuhoz ért. – Mit keres itt? – üvöltötte már az utcáról, de amikor meglátta, hogy a kukát húzom kifelé, rögtön megnyugodott és elnézést kért.

Nem haragudtam, inkább sajnáltam. Rájöttem, hogy nem véletlenül húzta az időt odakinn. Mivel gyanúsnak találta várakozásomat, azt hitte, hogy egy kocsit akarok feltörni, vagy valamelyik lakást akarom kirabolni. Azért nem jött a kapuhoz, mert nem akarta addig kinyitni, míg a közelben vagyok, s amikor a kijövő hölgy mellett

bementem, gyanúját beigazolódni látta. Azért rohant utánam, hogy elfogjon egy besurranó tolvajt, de most nem jött neki össze! Sikerre vágyott, de csak magát tette nevetségessé! Azóta is csak a kocsiját láttam, de nem is hiányzik nekem különösebben! – fejeződtek be a budai történetek.

Nagyvilági furcsaságok

1. Liz, a szaglóbajnok

A '90-es évek elején a Kurír napilap szenzációs sorozatot indított. Érdekeségeket mutatott be benne a nagyvilágból. Ezeket a kitalált történeteket persze magyarok írták angolosított nevekkal. Magam is írtam néhányat, s mivel a sorozat pár hét után abbamaradt, a '98-ig havonta megjelenő Árnyék bűnügyi magazinban sztoriztam tovább. Elsőként mindjárt egy érdekes asszonyról olvashatunk.

Mrs. Elisabeth Robinsont különleges képességekkel áldotta meg a teremtő. Szaglóképessége sokszorosa volt az átlagemberének, vetekedett a nyomozókutyáéval. – Minek köszönheti ezt a tulajdonságát? – kérdeztük kezelőorvosát, Watson doktort.

– Köztudomású, hogy az ember érzékszervei kiegészítik egymást. Egyik szerv pótolja a másikat. Ennek köszönhető, hogy a vakok kiválóan hallanak, a siketek átlagon felülően látnak. Robinson asszonynál más a helyzet. Nem csak rosszul lát – húsz dioptriás szemüveget kellene viselnie, ha nem szégyellné –, de a hallása is csapnivaló. Csömlátása mellett gondot okoz neki az állandó belső hang is. Emiatt a külső zajok csak ritkán jutnak el a tudatáig. A két csökkent érzékszerv, a fül és a szem szerepét kellett tehát szaglószervének, az igencsak méretes orrának átvenni. Sajnos ennek sem örülhet igazán – felelte a professzor.

– Sokat szenvedek kiváló szaglásom miatt – mondta el Liza –, mert újabban a saját szagomat sem bírom. Otthon állandóan nyitva kell lennie az ablaknak a legnagyobb télben is. Enélkül el sem bírnám viselni a benti léteget. Drága virágaim mind megfagytak, aranyhörcsögeim, tengeri malacaim sorra elhulltak. Nem is tudom, mi lesz velünk, ha a férjem is elhidegül tőlem a huzatos lakásban. Csak kedvenc eszkimó kutyám viseli el a farkasordító hideget – panasolta a szerencsétlen asszony.

Jimmy, a férj is nehezen viseli el az otthon hidegét. – Napjában háromszor kell megfürödnöm, mert Liza nehezen viseli el a testszagot – panaszoja. – Megpróbálkoztam már különböző szappanokkal, fürdőszókkal, dezodorokkal is, de nejem ezeket sem bírja. Minden fürdés végén legalább tíz percig kell leáztatnom a bőrömről a mosdószeret. Félek, hogy én sem bírom sokáig, s előbb-utóbb odacsapok! – kesergett.

Talán ez nem is lenne rossz ötlet. Egy jól irányzott orrba vágás megfosztaná Elisabethet a neki is oly kellemetlen képességétől. Lehet, hogy titokban ő is erre vár? Csak nehogy majd egy újabb szerve nyerjen ezután többszörös képességet, mert erre férje várna most a legkevésbé.

Nagyvilági furcsaságok
2. Halál a Berber-tréningen

Életünkben mindig versenyeznünk kell. Az új munkahelyért, az előmenetelért szüntelen harcot folytatunk. Az erős fennmarad, a gyenge kihull a rostán. Nem lesz kilátástalan a helyzetünk, ha kelőképp felkészülünk a küzdelemre. Akadnak, akik erre szerveznek tanfolyamokat.

John Berber, az ismert amerikai pszichológus kommunikációs tréninget szervezett Alabamában. Háromnapos kurzusait főleg a munkanélkülieknek ajánlotta. Ezeket az embereket egyre inkább uralja a kisebbségi érzés, egyre nehezebben tudnak kapcsolatot teremteni, így egyre nehezebbek az elhelyezkedési lehetőségeik. Tréningjével nekik kínált segítséget. Jócskán jelentkeztek a szerencsétlenek, megtakarított dollárjaik a főnök zsebébe vándoroltak. Az első csalódás akkor érte őket, amikor a mester helyett a szadista Ronald Smith vezette a foglalkozásokat. Vért fognak izzadni a tanfolyam végére, kiabált velük a kápó, s a hallgatók egyre kiszolgáltatottabbnak érezték magukat.

Berber tulajdonképpen nem akart nekik rosszat. Hozzá akarta szoktatni hallgatóit a durvasághoz, a gorombasághoz. Meg akarta velük taníttatni, hogy el tudják ezeket viselni. Ki akarta belőlük váltani a lázadást, hogy odakint is ellent tudjanak állni az erőszaknak, ne engedjenek az agresszióknak. Ebből lett később a baj.

Ron megkövetelte, hogy a nyolc órás foglalkozásról csak engedéllyel menjenek ki. Szünetet nem tartott. Vécére is csak azt engedte, aki hangosan bejelentette, hogy kis vagy nagydolgát végzi-e odakinn. Már ehhez is bátorság kell, hogy ezt elmondjuk, s a tanfolyam résztvevőinek többsége ennek bizony híján volt. Edmond Capiti például jelentkezni sem mert. Nagyon meg volt fázva, s már az első órában ki kellett volna mennie. Mégsem kéredezkedett. Összeszorított

lábbal ült helyén, de nem sokáig bírta. Hamar tele lett a nadrágja.

Ron felállította a fiatalembert, s röhögve mutogatta a vizeletes nadrágját. Edmond a megalázást nem bírta elviselni. Kirohant a teremből. Azt sem bánta, hogy a pénze odalett, de nem ment vissza többé. Odahaza aztán összeült a családi tanács. A rokonság úgy döntött, ezt nem hagyják megbosszulatlanul. (Nemrég vándoroltak ki Itáliából, égett bennük a déli tűz.) Két unokabátyra bízták az ítélet végrehajtását. Mindketten fekete öves karatésok voltak...

A következő tanfolyamra már ők iratkoztak be. Egyikőjük, Tony csak csendben figyelt, míg Marcelló állandóan az előadásba kotyogott. Ron egyre ingerültebben szólt rá, végül odament hozzá és ordítani kezdett. Marcellónak sem kellett több, és visszaordított. Ron mérgesen belökte a padba. – Bántod az öcsémet? – állt fel most már Tony is. – Gyere ide, ha ilyen nagy pofád van!

Ron nem tudta, hogy karate bajnokkal áll szemben. Neki-ugrott, hogy megüsse, de Tony egy karate rúgással a földre küldte. Utána a hátára ugrott, s fejfeszítéssel eltörte a gerincét. Az orvosok már nem tudták Ront megmenteni.

– Hirtelen felindulásban cselekedtem – mondta a vizsgálati fogságban, de nehezen hisznek neki. Ha rábizonyítják, hogy előre megfontolt szándékkal gyilkolt, még villamosszékbe is kerülhet. Mint azóta a londoni hírekből megtudtuk, a Berber-tréning folytatását a hatóságok ideiglenesen felfüggesztették.

Nagyvilági furcsaságok

3. Reszkess telefontársaság!

Egymillió márkás kártérítésre perli a lipcei Hans Dittler a német telefontársaságot, mert egyhetes késéssel vezették be lakásába a telefont. Arra hivatkozott a bíróságon, hogy ennyi nyereségtől esett el a társaság hibájából. Ki lehet ez a menő üzletember, aki ilyen nagy üzleteket bonyolít le telefonon keresztül? – kérdezheti a nyájas olvasó. Nos, ki kell ábrándítanunk őket: Dittler úr már évek óta nem dolgozik. Munkanélküli, így viszont van ideje tévét nézni.

Nemrégiben rendszeresen figyelte az egyik tévécsatorna műsórán a telefonos vetélkedőket. A kérdésekre mindig tudta a választ, együtt számolta a pénzt a nyertesekkel. Csak annyi volt a baj, hogy neki nem volt telefonja, így ő sosem telefonálhatott. Elhatározta tehát, hogy telefont igényel.

Rövidesen – pár napon belül – hozták is a készüléket. (Remélem, ezzel a magyar olvasóknak sem mondok újat, hisz ez az európai norma! – írtam 1993-ban.) A szerelők becsengettek a lakásba, ám áramszünet volt, a csengő nem szólalt meg. Azt hitték, a lakók elmentek, kikapcsolták az áramot, ezért aztán nem is kopogtak. Hans tehát hiába várta őket otthon, mégsem vezették be a vonalat.

Néhány nap múlva a telefonosok újra próbálkoztak. Ekkor már sikerrel jártak, viszont elmondták, hogy öt napja már itt jártak. Hans nem sokat törődött ezzel, örült, hogy van telefonja. S mivel éppen ment az aznapi vetélkedő, máris tárcsázta a számot. S amilyen kiszámíthatatlan a szerencse, rögvest kétszázézer márkás rekordnyeremény ütötte a markát. Ennyit még senki sem nyert.

Később aztán számolni kezdett. Ha öt nappal előbb kötik be a telefont, ötször kétszázézer, azaz egymillió márkát nyerhetett volna. Ettől a telefontársaság hibájából elesett. Miért nem kopogtak, hisz itthon volt, várta őket! A bírósághoz fordult, fizetni ugyanis senki sem akar.

Nagyvilági furcsaságok

4. Az ördögűző

Nem mindennapi ügyről érkezett hír a szerkesztőségünkbe. A nagy hírnévnek örvendő brit Williams mester, a hittudományok doktora már évek óta végez ördögűzést az ódon angol kastélyokban, de ilyen kérést még nem hallott. A fiatal londoni bírónőt, a csinos szőke Miss Mandy Judge-t kellett megszabadítania megszállójától, a sátántól. Ez a munka azóta is tart, Mandy is roppantul élvezi...

Történt még tavasszal, hogy Mandy szemet vetett egy szomszédos bíróság ifjú bírójára, Jackre. Egy fogadáson ismerkedtek meg. Tetszett neki a fiatalember mosolya, deltás alakja, de bármennyire is kellett magát, a bíró úr csak nem akarta észre venni. Mandy minden figurát bedobott, de hasztalan. A fiú nem akarta megmutatni a bélyeggyűjteményét.

A bírónő nem értette a kudarc okát, s hosszasan gondolkozott. A bíróságon zömmel valóperes ügyeket tárgyalt, s a vesztesként kikerülő felek sokszor csúnyán néztek rá. Ha szemmel ölni lehetne, már alulról szagolná az ibolyát. Csak nem átkozott meg valamelyikük? – gondolta, s eszébe jutott Williams mester. Nemrég egy barátnőjét szabadította meg a gonosztól.

Gyertyafénynél fogadta a várva-várt megváltót. Hosszasan mesélt életéről, eddigi kapcsolatairól, munkájáról. Ezután a lakás feltérképezése következett. Minden kritikus helyet megnéztek, ahol az ördög elbújhatott. A mester is érezte, hogy jelen van, s hosszas keresés után a lány testében találta meg a sátánfajzatot.

Most már csak ki kellett űzni onnan. Igaz, ez nem ment túl egyszerűen. Még szerencse, hogy a lány mindenben odaadóan segített... Módszerét a mester természetesen nem árulta el, nehogy valamelyik szélhámos megpróbálja utánacsinálni. Elégedjünk meg annyival, hogy a hölgy kiűzéséhez Mandy testébe kellett hatolnia.

A munka ezzel nem ért véget, mester és a bírónő pár nap múlva újra találkozott. Mandy a rázós ügyek aktáit hazavitte a bíróságról, s kérte Willy-t, állapítsa meg belőlük, melyik ügyfele hozta rá a rontást. Az ördögűző erre már nem volt hajlandó. Neki csak az ördögöt kellett kiűznie, s ezt megtette. Nem nézett bele a periratokba, a szertartást viszont megismételték: nehogy visszabújjon az ördög!

A bírónő továbbra is környékezi Jacket, de sikerről nem tud beszámolni. Lehet, hogy a férfit is a sátán tartja a hatalmában? Csak nem a bajszos angyalokhoz vonzódik, s azért hagyja hidegen a lány vonzódása? Bírósági munkája során az agglegény ezt eddig ügyesen titkolta. Csak Williams mester lett egyre kimerültebb. Mandy őt ostromolja újabbnál újabb kiűzetésekért. A szigetországbeli átkozódó periratról azóta sem tudunk beszámolni, Berlinből viszont érdekes válásról hallottunk.

A festőnő ördöge

Miss Mandy, a csinos brit bírónő nem tudta meg, melyik ügyfele hozta rá a rontást. Berlini történetünkből most megtudhatják, hogy a házastársak sem mindig angyalok.

Mónika Dumm, a neves berlini festőművész komoly változásokat vett észre rajzain. Korábban remek csendéleteket alkotott, de egy idő óta inkább sárkányokat, ördögöket, s más alvilági figurákat mintázott meg vásznain. Hiába tett maga elé mosolygó almát, ropogós körtét, a végeredmény mindig egy-egy vigyorgó ördögfej lett. Keze nem engedelmeskedett akarátának, csak az említett alakok sikeredtek ecsetje alatt. Később látta is őket felszállni a vásznonról. Sehogy sem értette, mi történt, mígnem különös dolgot látott éjszaka.

Előbb azt hitte álmodik, de rá kellett jönnie, hogy sajnos ébren van. Férje táncolt a tűz körül cimboráival, az ördögökkel. S óh, mily tragédia: férje is hozzájuk hasonló csupa szőr, páratlan ujjú patás volt. Mikor észrevették, hogy felébredt, azonnal eltűntek, s Klaus is rögvest visszaváltozott emberré. S ez még csak hagyján,

de tagadta is azt, hogy ördöggé vált volna, s Mónika is leginkább ezen háborodott fel. Úgy döntött, egy percig sem marad a lakásban. Hátrahagyva festőszerszámaikat, már reggel ismeretlen helyre távozott. Magával vitte hatéves kislányát, a közös gyermeküket is.

Klaus egyedül maradt abban a lakásban, amit a Művészek Szövetségétől valaha Mónika kapott. A művésznő hamar megindította a válást, ügye Frau Taufelhez került. Igaz, az idézés kiküldése komoly nehézségekbe ütközött, mert Mónika egy-kéthetente továbbköltözött. Félt, hogy férje utánamegy, s visszalopja a gyermeket. Klaus – az emberbőrbe bújt sátán, ahogy férjét jellemezte – szerette volna visszaszerezni a kislányt. Nem átallotta nejét holmi elmebetegséggel vádolni. Ördögi tervével még a bírónőt is sikerült átejténie, aki elmeszakértői vizsgálatra küldte Mónikát. Az asszony szerint másnak kellett volna a szakértő elé járulni. Csak nem a bírónőre célzott?

Az igazság malmai lassan őrölnék, ítélet talán csak évek múlva születik. Anya és lánya addig szorgalmasan költözködik. Gaby addig sem jár iskolába, nem tanulja meg a betűvetés tudományát. Mire a gyámhatóság léphetne, már tovább is állnak. Illetékességi körük így megszűnik, az újabb hivatal meg leveleket gyárt ahelyett, hogy drasztikusan fellépne a tébolyult anya ellen. Az apa hiába harcol gyermekéért.

Nagyvilági furcsaságok

5. Kutyák és bergengócok

Timothy régóta tartott kutyát. Már gyerekkorában hazavitt egy kiveret korcsot szülei nem kis riadalmára. Az állat meghálálta a törődést, hűséges társa lett. Felnőttként sem maradt házőrző nélkül, s a gyermekkori jó barátot újabb kutyák követték. Egyszer az egyik kutya nagyon megijedt valamitől. Panaszosan vonyított, rémülten kapkodta a fejét, morgott, vicsorgott. A jámbor állat félelmében harapni akart, Timothy-nak mégis a közelébe kellett mennie, meg kellett fognia. Gondolkodás nélkül hozzá lépett, mert tudta, hogy a derék négy lábúban mindig megbízhat. A kutyák ugyanis sosem harapják meg azt a kezet, mely korábban enni adott nekik.

Timothy nemrég érdekes hírt olvasott. A messzi Bergengóciában új főnököt kaptak a rendőrök, akit mindenki a szigoráról ismert. Az autósok is megijedtek, hogy oda a szabálytalan parkolásnak, oda a gyorskocsinak, oda a spicces vezetésnek. Az ismerős zsarukkal eddig mindig el tudták intézni a dolgot, de mi lesz ezután? Ha bekeményít az új rendőrkapitány, hogyan tudnak majd ezután szabálytalankodni, s el merik-e fogadni ezután is a rendőrök az eddigiekben megszokott baksist.

Az első hetek felmérése után érdekes kép alakult ki a rendőrökről. Akik eddig is keménykedtek, azok ezután még keményebbek lettek. Új főnökünk van, megköveteli a szigort, mondták ezek. El kell dugnunk a rendőrautót, lesből kell támadnunk, mindenkit fel kell jelentenünk, folytatták a mesét. Ezzel etették kollégáikat is, pedig főnökük sosem mondott ilyet. Szavaikat nem csak a többi rendőr, de az autósok is elhitték, s haragjuk folyamatosan az új kapitány ellen fordult. Szegény főnök nem is értette, miért utálják annyian, eszébe sem jutott, hogy a néhány rágalmazóra kéne haragudnia.

Azokra az emberekre, akik korábban is keménykedtek, de akkor az előző főnökre hivatkoztak, az előző főnökkel takaróztak.

A kenyéradó kézbe haraptak

Akadtt másfajta csoport is. Ők korábban megvesztegethetőek voltak, de mostanra beijedtek. Csak nem rúgatom ki magam miattad, mondták a szabálytalankodó autósoknak, s szemrebbenés nélkül jelentették fel annak ellenére, hogy néhány hete még elfogadták az ajándékát, megitták a kávéját, elszívták cigarettáját. S tették mindezt olyan természetességgel, mintha úri emberek között megszokott lenne az ilyesmi.

Timothy a hírt olvasva kutyáira gondolt. Az állatok is ijedtükben harapnak, jutott eszébe, s ezek a rendőrök most ugyanúgy viselkednek, mint az állatok. Ha már minősíteni lehet, ők még a kutyáknál is rosszabbak. Ők most azokat a tenyereket harapják, amelyekből ez ideig ettek, azok ellen fordultak, akik korábban kenyeret adtak nekik. S teszik mindezt emelt fővel a világ legtermészetesebb dolgaként, saját önző egyéni érdekeikből, a mit sem sejtő főnökükre hivatkozva. Gyávák ezek az emberek és jellemtelenek, gondolta a kutyáját simogató Timothy. Örült, hogy Bergengócia messze van, így nálunk az ilyen ocsmányságok nem történhetnek meg.

Nagyvilági furcsaságok

6. Levágták a jobb lábát

A '90-es évek közepén egy budai ortopédiai osztályon dolgoztam, ahol rendszeresen amputálták az alsó végtagokat. Ilyenkor nagyon észnél kellett lenni az előkészítésnél, az infúzió bekötésénél és a fáslizásnál. Az alábbi történet – amely a többi nagyvilági furcsasághoz hasonlóan pusztán kitaláció – akkor pattant ki a fejből.

A területi vezető kórház sebészetén lábamputációra készültek. Az egykori élsportoló térdében rosszindulatú daganatot diagnosztizáltak, s emiatt akarták eltávolítani combközéptől a beteg végtagot. A műtéti előkészítésbe viszont egy apró, de annál végzetesebb hiba csúszott.

Szokásban volt az osztályon, hogy amputáció előtt a műtetre váró beteg egészséges lábát a műtős befászlizza. A kötés a műtét végéig fenn marad. Mielőtt a fásli felkerül, bekötik az infúziót, majd a műtős indul a beteggel a műtőbe. A fáslizás több okból is hasznos lehet. Egyrészt így műtét közben és utána is kisebb a trombózis veszélye, másrészt ez támpontot ad az operatőrnek arra, hogy melyik lábat távolítsa el. Az infúziót is az egészséges oldalra kötik, hogy műtét közben ne legyen útban az orvosoknak. Most is erre készültek.

A könyökvénába már a kórteremben bekötötték az infúziót. Betegünk nyújtotta is a bal karját, de a reszkető kezű nővérke – aki előtte talán épp egy férfibeteget katéterezett – sehogyan sem tudott a vénába találni. Segítségül hívta az egyik kolleginát, aki az összeszurkált véna láttán kart váltott. Csak pár napja dolgozott az osztályon, a sebészethez vajmi keveset értett, szűrni viszont tudott. Most is elsőre betalált. A beteg tiltakozott ugyan a karcseré miatt, de gyorsan lehurrogták. – Maga úgyis aludni fog, Ketteske – mondta a két szakember –, a többit meg bízza csak ránk!

Pár perc múlva a műtősfü is megérkezett. A jobb lábát vágják le, csodálkozott, majd befáslizta talpközéptől combközépig az infúziós oldali, tehát a beteg jobb alsó végtagot. Miért erre a lábamra került a pólya? – gondolkodott közben a beteg. Mindenki tudja, hogy nekem a bal lábam a jobb, mert a jobb a beteg! A jobb a fájós, az a rosszabb, így attól akarok megszabadulni. Bizonyára azért fáslizták be, hogy már az altatás előtt se fájjon – gondolkodott. Közben megérkeztek a műtőbe és felfektették a műtőasztalra.

Hogy áll az a röntgenfilm?

Nahát, csak nem fordítva tették fel a röntgenfilmeket a tartóra – döbbsent meg az altatónővér, amikor még egyszer utoljára mindent ellenőrzött. A felvétel szerint a jobb térdben van a tumor, a beteget viszont bal alsó végtag amputációjára készítették elő a fáslizás és az infúzió bekötése alapján. Még jó, hogy a főorvos úr nem ért ide, mert a trehányóságért nagyon haragszik – gondolta és gyorsan megfordította a felvételeket. A fali tartón most már a bal térdben látszott a tumor és a jobb mutatkozott egészségesnek.

– Alszik már a beteg? – kérdezte a belépő főorvos, s az igenlő válasz hallatán megkezdtek a műtétet. Vértelenítették a bal lábat, majd a kellő leszorítás után combközépen megtörtént az amputáció. Az eltávolított végtagot a Kórbonctanra vitték, hogy tanulmányozhassák a térdben kifejlődött daganatot. Közben a beteget is felébrésztették az altatásból, és visszavitték a kórterembe.

– Miért a jobb lábamat vágják le, amikor a másik a beteg? – kérdezte a nővért, amikor már ébredezett. – Csak nem volt abban is egy daganat? S mondja csak, a fájós másiktól mikor fognak végre megszabadítani? – érdeklődött aggódva. Félelme a nővérrre is átragadt. Most döbbsent csak meg igazán, mert rájött, hogy műtét előtt félreértette betegét. A férfi ugyanis amikor a jobb lábáról beszélt, a jobbikot értette alatta, s a jobbik balt nevezte minduntalan a jobb lábának.

Volt tumor, nincs tumor!

Közben a kórboncnok is belevágott a levágott térdbe, de a tumornak nyomát sem találta. Lehet, hogy a műtét előtt elmúlt magától? – gondolta, bár ekkora csodával még sosem találkozott. A sebészeknek is furcsa volt, hogy a kórlapon is, meg a röntgenkérőn is beteg jobb térd szerepel, s ők mégis a balt távolították el. Mindenki a másikra mutogatott. Az orvos az altatónővért szidta a megfordított röntgenfilmekért, ő a műtőst a téves fáslizásért, az meg a nővért hibáztatta a rossz oldalra bekötött infúzióért.

Mivel az ápolónő nem tudott tovább mutogatni, rögvest kirúgták. Nem sokáig maradt munka nélkül, egy közeli kórházban már másnap alkalmazták. Kellett, aki kiveszi az ágytálat a betegek alól. Erre a munkára úgysem sokan tolonganak. Reszkető kezű kolléganője önként felmondott. Azóta már egy masszázsszalomban segít a férfiakon.

A betegjogok biztosa is gyorsan előkerült, s felajánlotta segítségét a pórul járt férfinek. A kórháznak kéne helytállni a dolgozóért, de ők mégsem akarnak fizetni. Ehelyett mindenki a másikra mutogat, így az ügy most a bíróságon folytatódik. Megnehezíti a dolgot, hogy a korábbi kórházi vezetőkől már senki sincs a helyén. Kormányváltás történt, s az új hatalom mindenütt a saját embereit ültette vezető pozíciókba. Megszokott dolog már ez régóta a többpártrendszerű demokráciákban!

Nagyvilági furcsaságok

7. Megtaláltuk a hasonmásokat

Sorozatzáró történetünk igazi kuriózum. Nem mindennapi hírt fecsegett el az egyik London melletti kétes hírű lebuiban Jim Maloney, a valaha szebb napokat megélt, mostanra viszont alaposan lecsúszott színész. 1989 karácsonyán, a romániai forradalom (vagy népfelkelés?) idején őt és barátnőjét, Flóra asszonyt ítelték halálra a Ceausescu házaspár helyett Bukarestben, a tévékamerák kereszttüzeiben!

A színész akkoriban már évek óta élettársával együtt Romániában tartózkodott. Kitűnően megtanult románul, közelről szerette volna megismerni a diktátort, azt tervezték ugyanis, hogy Chaplin Diktátorának mintájára filmre viszik a „Kárpátok géniuszának” tetteit. Jim ugyan hivatalos kiküldetésben volt Romániában, de utazásának igazi okát természetesen titkolni kellett.

A Securitas mégis megsejtett valamit. Szállodai szobájában tartóztatták le a színészt, akit egyenesen Ceausescu elé vittek. Már azt hitte, itt a vég, annál nagyobb volt meglepetése, amikor a nagyvezér üzletet ajánlott. – Öreg vagyok én már – mondta az államfő –, a szemem sem túl jó. Beszédeimet is különleges gépen írják, hogy el tudjam olvasni. Helyettesítsen engem a nagygyűléseken! Maga színész, el kell tudnia játszani a szerepem. Remek maszkmesterem s néhány plasztikai sebészem olyanná alakítja, hogy még a saját édesanyja sem ismer magára!

Maloney nem mert tiltakozni. Tudta, hogy az életével játszik. Rövidesen élettársával együtt „halálos baleset” érte őket. Halálhírről hivatalosan értesítés ment Londonba, ők azonban egy titkos katonai kórházban sebészek kezébe kerültek. A műtétek remekül sikerültek. A hasonlóság szinte megdöbbentő volt. Felépülésük után megkezdődött felkészítésük az országjáró körútra. Jim remekül tanult. Egyre inkább beleélte magát a szerepbe. Csak azt sajnálta,

hogy régi szenvedélyének – a vadászatnak – nem hódolhat. Medvevadászatra ugyanis az igazi Ceausescu ment, mert neki nem mertek fegyvert adni a kezébe.

Rettegett diktátor vagy ártalmatlan dublőr?

Elérkezett 1989. december 22-e, felkelt a nép! Mint köztudott: a vezért már az első órákban elfogták, menekülése lehetetlen volt. Aki figyelte a híradásokat, annak úgy tűnhetett, mintha a diktátort kétszer is elfogták volna a város más-más helyén, holott közben egyszer sem szökött meg. Ez a kettősség a dublőrpárosnak volt köszönhető. A forradalom kitörésekor a zavarodottságot kihasználva a hasonmások megszöktek a főhadiszállásról. Eszükbe sem jutott, hogy odakinn a felkelők azonnal elfoghatják őket, s mivel joggal hihetnék, hogy ők az igaziak, menten falhoz is állítják őket. Pechjükre pontosan ez történt. Már épp bekötötték a szemüket, s reszketve várták a sorozatot, mikor a város másik végéről jelentették: megvan a gyűlölt házaspár. Csak másodperceken múltott az életük. Szerencséjükre az igaziak sem tudhatták, hogy a színészek is a felkelők kezén vannak, ezért meg sem próbálták megzavarni a nyomozást, s magukat beállítani dublőrként. Pedig akkor igazán nehéz lett volna eldönteni a felkelőknek, hogy melyik páros az igazi?!

Ceausescu szabályos tárgyalást akart, nem volt hajlandó a frissiben összeszedett vérbírákkal együttműködni. A nyilvános tárgyaláson szeretett volna sok és sokakra nézve kompromittáló adatot nyilvánosságra hozni. Társak nélkül ugyanis nem tarthatta volna fenn évtizedekig diktatúráját. A bírák, az új hatalom, ettől megijedt, ezt nem merték megengedni. Ekkor jutott eszükbe Maloney és élettársa, akiket elfelejtettek kiengedni a fogdából. Megszületett a sátáni terv.

A diktátor házaspárt minden teketória nélkül szép csendben agyonlőtték, a tévékamerák kereszttüzébe viszont megrendezték a tárgyalást. Mivel a két színész a feltett kérdésekre nem ismerte –

hiszen nem is ismerhette – a választ, mindenre csak azt válaszolták, hogy a népbírák itt nem illetékesek, ők csak a nemzetgyűlésnek felelnek. A videón ezért nincsen semmi érdemleges válasz egyik kérdésre sem. A makacs vádlottakat végül rövid úton halálra ítélték. Utána már csak az igaziak hulláját kellett a szalagra felvenni néhány puskalövés meg egy-két géppisztolysorozat kíséretében.

Maloney-eket jóval később kiengedték Romániából, de előbb újabb plasztikai műtérnek vetették őket alá. A diktátor pár arcvonásait most már ne is keressük rajtuk. Álmukból azóta is gyakran felriadnak, az utcán állandóan azt lesik, nem követi-e őket a Securitas, nem akarnak-e velük is végezni? A színészi munkának egyelőre befellegzett, de legalább élnek!

Vigyázók

1. Dolgoznak a mezőőrök

Közös szervezetet hozott létre a XVI. és a XVII. kerület a külterületeik védelmére 2009 júliusában, melynek két hónapig magam is tagja voltam. Aznap délben Rákosmente határában gyűltünk össze egy napraforgó tábla melletti dűlőúton, hogy terepszemlét tartsunk. A sok zöld ruhás, a természetben otthonosan mozgó, annak védelmét fontosnak tartó látogató arra volt kíváncsi, hogy mit fogunk védelmezni, hol fogunk járőrözni az újonnan alakult Rákosmenti Mezei Őrszolgálat fegyveres mezőőreiként.

Lökös Zoltán vadász, Zámbó István mezőőr, Rózsahegyi Péter, a környezetvédelmi bizottság elnöke, Riz Levente XVII. kerületi polgármester, Szabó Zoltán, a Fővárosi és Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal osztályvezetője és Takács Péter, a földtulajdonosok képviselője is részt vett a bejáráson az őrszolgálatot fenntartó szervezet társulási megállapodásának ünnepélyes aláírását követően. Az ünnepi aktusra a Fuchs kastélyban került sor, ahol Kovács Péter és Riz Levente, a XVI. és XVII. kerület polgármesterei az őrszolgálat működtetése érdekében önkormányzati társulást hoztak létre. A megállapodás alapján a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat feladatai közé tartozik a két kerület külterületeinek védelme, a termények megóvása, az illegális személerakás és illegális fakivágás megakadályozása.

Megtudtuk, hogy Budapest legnagyobb kiterjedésű kerülete a XVII. és a főváros legnagyobb zöldfelületi hányada is Rákosmentéhez tartozik. A szomszédos XVI. kerület jegyzőjének volt az ötlete a társulás létrehozása, amelyet mostantól széles körű összefogással lehet működtetni. A földtulajdonosokat, a vadászokat, a külterületi rendpartolóit kivétel nélkül magában foglalja ez a társaság. Rákosmente mezőgazdasági jellegű vidék, errefelé ennek van hagyománya. Ma

is van erő a földben, a mezőgazdasági termelés feltételeinek erősítésével a jövőben ez is munkahelyteremtő gazdasági ága lehet a kerületnek. Nemcsak a belterületen, hanem a külterületen is meg akarják tartani a rendet a XVI. kerülethez hasonlóan.

Az ünnepélyes eseményen Ecser község képviselője is megjelent, mert a társulás nyitott, az alapítók szeretnének további településeket bevonni a közös munkába. Kőbánya, Pécel, Maglód, Nagytarcsa csatlakozása is fontos lenne, hiszen a rendbontóknak így egy, a jelenleginél is szélesebb körű fellépéssel kellene számolniuk illegális tevékenységük során.

A társulás költségeit a két kerület közösen viseli, amelyet jelentős részben a központi költségvetés visszatérít. Az érintett külterületek arányában Rákosmente 75%-át, a XVI. kerület 25%-át állja a kiadásoknak. Az őrszolgálat 9 fővel, Oláh Csaba vezetésével kezdte meg a munkát, de létszámuk hamarosan bővülni fog. Révbéri Béla vadászmeister – aki úgy ismeri a környéket, mint a tenyerét – elmondta, hogy szükség esetén 3-4 terepjárával azonnal segítenek elfogni az elkövetőket.

– Seholy nem történt meg eddig, hogy a kerületek, települések közösen léptek volna föl a közös határ védelmében – mondta Szabó Zoltán osztályvezető, aki nagyra értékelt az úttörő kezdeményezést. Hangsúlyozta, hogy hivataluk minden szakmai támogatást megad az eredményesség érdekében. Takács Péter ügyvéd, a földtulajdonosok képviselője, Rákosmente korábbi rendőrkapitánya kiemelte, hogy a mezőőröknek fontos a szoros kapcsolatot tartása a kerületi rendőrkapitányságokkal, intézkedésre ugyanis csak a rendőröknek van jogosítványuk, így most ők is megjelentek.

Az ünnepélyes aláírásra és az azt követő bejárásra eljött Engelbrecht Amanda rendőrhadnagy, a kerületi rendőrkapitányság körzeti megbízotti alegységének vezetője is. A csinos fiatal hölgy nem ijed meg a saját árnyékától. Előző fővárosi állomáshelyén üldözőbe vett egy bűnözőt. Ő futott gyorsabban, s amikor utolérte,

földre teperte a férfit, hasra fektette, karjait hátracsavarta, s a hátán térdelve várta meg a segítség érkezését. Szívesen vesz részt ebben a munkában, s kollégái is ugyanilyen keményen bánnak majd a külterületek hivatlan látogatóival. A mezőőrökhöz hasonlóan ők is éjjel-nappal szolgálatban vannak.

Megruházták a mezőőröket

A mezei őrszolgálat működését az 1997-es CLIX. törvény és a 29/1998. (04. 30.) kormányrendelet szabályozza. A ruházati ellátmányt ez utóbbi tartalmazza. A mezőőri és a hegyőri formaruha részletes leírása és kihordási ideje: 1 db téli kord- vagy posztóöltöny 24 hónap, 1 db nyári öltöny 12 hónap, 1 db nyári nadrág 12 hónap, 1 db bélelhető kabát 36 hónap, 1 db esőkabát 24 hónap, 1 db kalap 36 hónap, 1 db téli sapka 36 hónap, 1 db sál 36 hónap, 1 db nyakkendő 36 hónap, 1 pár kesztyű 12 hónap, 4 db ing 12 hónap, 8 pár zokni 12 hónap, 1 pár gumicsizma 12 hónap és 1 pár bakancs 12 hónap. Minket is ezekkel láttak el pár nappal a megalakulás után.

Az őrök a szabályzat szerint sörétes lőfegyverrel járőröznek, melyet csak végszükség esetén és önvédelemre használhatnak. Nálunk ilyen nem rendszeresítettek, csak gázpisztollyal láttuk el a szolgálatot. Kényszerítő eszközként testi erőnket használhattuk, szolgálati kutyánk sem volt. Megfigyelésünket távcső, információcserénket mobiltelefon segítette, míg a bizonyítékok rögzítésére digitális fényképezőgép szolgált. Helyváltoztatáshoz terepjárót, motorkerékpárt és hátaslovat használtunk, de nem féltünk egy kis gyaloglástól sem. Ez még jól is esett azon a nyáron.

Vigyázók

2. Disznók-e a vagyonörök?

Furcsán álltak az őket védő személy- és vagyonörökhöz 2011 őszén az egyik észak-pesti bankfiók ügyintézőnöi, ahol néhány hétig magam is dolgoztam akkoriban. A koedukált vécéfülkében – ahová csak a dolgozók léphettek be – az alábbi szöveg fogadott egy fal plakáton:

Kérés ahhoz, akit illet... Mi tudjuk, hogyan kell használni azokat a tárgyakat, amik megkönnyítik életünket... mert, ha sürgős a dolog, akkor nem azzal szeretnénk kezdeni, hogy az előttünk járó disznó után használhatóvá tegyük a helységet – kezdődött a förmedvény.

Mert ugyebár, mi tudjuk, hogy mennyire fontos a higiénia. Hidd el, nem lesz nehéz neked sem megtanulni! Csak célzás kérdése, és biztos kézzel kell tartani a csövet... sőt célozni sem lehet ördögösség... csak akarni kell...

A kézmosás sem felesleges úri cífraság, hanem fontos, a saját és a mi egészségünk megóvása érdekében... Mert a mi türelmünk sem végtelen... csak majdnem! Ne élj vissza velem! – fejeződik be a falírkája. Igaz a disznó szó helyett egy szőrös disznófej van a papíron, s a vécét is helyiség helyett helyiségként jelölik, mely köztudottan települést jelent.

Akkoriban hetente váltották egymást az örök, mert a „szíves vendéglátást” senki sem bírta hosszú távon elviselni. Igaz, a bankosok sem fogadták be egyikünket sem, mindenkit csak ideiglenes megoldásnak tartottak. Csak a falfirkán tegeztek minket, valójában az ügyintézőnök szigorúan magázódtak velünk. Hogyan is ereszkednének le az örök – a disznók – szintjére!

Köszönjük, hogy elmosogattál magad után (ezzel is megtisztelve a másikat)! – olvasható a kioktatás a konyhában is. A szekrényajtókon a Lányok felirat, nehogy az ör kivegyen egy poharat, vagy

vegyen a Nescaféből. Nekünk a Vendég feliratú másik polcra lehet poharat vennünk, hiszen itt mi csak megtúrt személyek vagyunk. S ezek után még képesek elvárni a megalázott őrtől, hogy élete kockáztatásával is megvédje őket!

A fiókvezető úr – aki pár hónapja egy másik bankból igazolt át nagy bánatára – beosztottjai nyomására egy szuper zsarut vár. 240 centi magas, 40 évnél fiatalabb izomkolosszust, aki nem lehet tetovált, nem lehet barna bőrű, de fakó sem. Naponta telefonál az örök főnökéhez, senkivel sincs megelégedve. – Az őrzés komplex tevékenység – mondta kérdésemre, de sosem fejtette ki, hogy mire gondolt. Lehet, hogy még ő sem tudja, mit akar, csak a kifejezés tetszett meg neki? Én sem forszíroztam, mert nem hosszú távra, csak kíváncsiságból vállaltam el a feladatot. Ő sem bírta sokáig, egyszerre hagytuk ott a bankot.

S mit lehet mindehhez még hozzátenni? – Az ideális munkavégzéshez az őr és védenca között érzelmi kötődés is kell! Nem kell ehhez beleszeretni a védett személyekbe – ne legyen az őr több mint testőr! –, de ellenszenvet se táplálhat irántuk! Ha a bankosok sajnálják tőle a közös kávé, ha vizet is csak külön pohárból ihat, ha folytonosan azt érzi, hogy lenézik, tőle se várhatnak embertársi szeretetet. A gyűlölet gyűlöletet szül, s az örök is érző emberek.

A bankőrök nem profi testőrök, csak fegyveres civilek, akik szerencsére ritkán kerülnek éles helyzetbe. Ilyenkor kell aztán hideg fejjel dönteniük, de kérdés, hogy tudnak-e majd? Nem fognak-e tudat alatt is inkább az őket folyton megalázó banki alkalmazottak helyett a fegyverrel fenyegetőző támadónak drukkolni? Kockáztatják-e az életüket, akik csak megtúrták őket. Addig kéne ezen az észak-pesti bankfiók ügyintézőnőinek is elgondolkozniuk, amíg nem kell a földre fektetve várniuk a lenézett örök segítségét!

Mától ne tegezzen!

Nem csak a bankszektorban, de az egészségügyben is többen azt hiszik, attól válnak nagyobbá a beosztottjaik szemében, ha magázódnak velük. Így történt ez 2008 nyarán abban a kórházban is, ahová asszisztensnek jelentkeztem. Az osztályokról összegyűjtött eszközöket kellett sterilizálnunk, majd visszaszállítanunk a feladónak. A felvételi beszélgetésen a vezető asszisztens fogadott, aki alig pár évvel volt idősebb nálam. Már közel járt a nyugdíjhoz, s engem szánt az utódjának. Már az első mondatok után felajánlotta a tegeződést, melyet természetesen elfogadtam. A szakmai és magánéleti beszélgetés után a munkahely és a leendő kollégák bemutatása következett.

Akkor fel sem tűnt, hogy mindegyikükkel magázódott. Zömük jóval fiatalabb volt tőlünk, így ez akár amiatt is történhetett. Végignézttem az osztályt, elmagyarázták a munkát, s vártam, hogy pár hét múlva munkába állhassak. Amíg a felmondási időmet töltöttem, gyakran beszélgettünk telefonon – természetesen tegeződve –, mert számos intézni valóm akadt a felvételhez. A döbbenet a belépéskor következett. – Ne értse félre, amit mondani fogok! – kezdte a napóleoni termetű kispfőnök. – Igaz, hogy eddig tegeződtünk, de ezt mostantól felejtse el! A többi beosztottammal sem tegeződök, magával sem tehetek kivételt. Szoktassa magát ahhoz, hogy ezentúl magázódnia fogunk!

– Nem lenne egyszerűbb a többiekkel is tegeződnöd? – próbáltam menteni a helyzetet, mert nem tudtam visszaállni a magázódásra, de ez ellen még jobban tiltakozott. – Nekem diplomám van, néhányuknak érettségijük sincs, meg egyébként is a főnökük vagyok, meg kell őriznem a tekintélyemet! – felelte. – Miért, te a tekintélyedet csak magázóva tudod megtartani? – döböntem meg, s ezután már az állás sem érdekelt. Azt a napot kíváncsiságból végigdolgoztam, másnap családi okokra hivatkozva odébbálltam. A munkaügyön visszakértem irataimat, szerződést sem kötöttem és bért se kértem

az előző napi munkámért, hogy nyomot se hagyjak magam után.

A fősterilizátornak nem beszéltem az igazi okokról. Nem mondtam el neki, hogy a tegeződés-magázódás egy munkahelyen fordított sorrendben szokott megtörténni. Az új dolgozóval a belépésig, meg még pár napig-hétig magázódnak, s csak akkor ajánlja fel a főnök a tegeződést, ha már látja, hogy megmarad. Ezzel jelzi számára, hogy befogadták. Kár, hogy ezt a vezető asszisztens azóta sem tudta. Igaz, ezt nem is az egészségügyi főiskolán tanítják. A kultúrát mindenkinek szüleitől kell örökölnie, otthonról kell hoznia!

Vigyázók

3. Csórók-e az örök?

Fegyveres szolgálatra jelentkeztem egy dél-budai értékszállító céghez 2008 nyarán. A hazugságvizsgálatot követően alkalmassági vizsgálatra küldtek, melyet egy Budafoki úti üzemorvosi szolgálat végzett. Hallásom mellett a látásomat is megvizsgálták, s ekkor ért a döbbenet. A falon lévő számokat kellett fél-félszemmel elolvasnom, s nekem mindegyiket könnyen sikerült. Nagyon jól lát – mondta a doktornő –, visel-e olvasáshoz szemüveget? – Másfél dioptriásom van – feleltem, de a doktornő ezt nem hitte el. – 55 éves korban magának már két és fél dioptriásra van szüksége! – mondta ellentmondást nem tűrő hangon.

Csodálkozásomra aztán rövid magyarázatba kezdett: Negyven éves kortól hatvan évesig a szem ötévenként fél dioptriát romlik. 40 évesen egy, 45 évesen másfél, 50 évesen kettő, 55 évesen harmadfél, míg 60 évesen már három dioptriás szemüveg kell olvasáshoz. Ekkor a romlás megáll, s erősebb szemüvegre már nem lesz szükség – mondta.

– Vegyen magának 2,5 dioptriás szemüveget a piacon! – folytatta a szemész. – Megvizsgálhatnám most a szemét, írhatnék is fel egy olvasószemüveget, de a legolcsóbb is legalább négyezer forint lenne TB-kerettel. Ha elmegy a piacra, ott kétszáz forintért is kap egyet az olvasáshoz.

– Nem lesz baj, ha nem egyezik meg a tengelytávolság? – kérdeztem, de a doki megnyugtató: – Maga úgysem olvas sokat, a munkájában sincs erre különösebb szüksége, azt a pár számot meg azzal is el tudja olvasni. Sokat ez már amúgy sem ront a dolgon.

Nem akartam vitatkozni, hiszen ő az orvos. Minek is magyaráznom, hogy a személy- és vagyonörök sem mind izomagyú analfabéták, akik csak a NAGYBETŰT ismerik. Tudomásul vettem, hogy

alaposan alulértékeli tevékenységünket. A szemvizsgálatra, az új szemüveg felírására egy előítéletektől mentes szakembert keresek. Annyira csóró azért mégsem vagyok, hogy a saját egészségemre, szemem világára ne tudjak áldozni pár ezer forintot.

Nem vagyok hazudós

S hogy milyen egy hazugságvizsgálat? – Ilyenen akkor magam is részt vettem 2008-ban. Néhány vagyonsvédő cég alkalmazta mindaddig, míg az ombudsman törvénytelennek nem minősítette. A törvényesség betartásával, önkéntes alapon végezték, de aki megtagadta, azt fel sem vették. Akinek nem volt vaj a füle mögött, nyugodtan vállalhatta, akinek meg volt, az csendben hazaballagott. A gond csak az, hogy a bűnözők a felvételt nyert dolgozókat később is megkörnyékezhették.

Hazugságvizsgálatom egy pszichológiai laborban zajlott. Két semleges kérdésre kellett igennel, további 15-re nemmel válaszolnom, melyet előtte a vizsgálatvezetővel átbeszéltünk. Utána a felkaromat egy vérnyomásmérő mandzsettával, 50 Hgmm-es nyomással leszorította, két ujjbegyemre pedig érzékelőket szerelt. További két érzékelő figyelte mellkasi és hasi légzésemet. A bemelegítés után élesben ismételtük meg a kérdéseket.

Az ön keresztneve Tamás? – hangzott el az első kérdés, melyet a Ma péntek van? – követett. Mivel mindkettőre igaz választ várt, nem mondhattam csütörtököt. Ezt követték azután az érdemi kérdések. Közülük néhány a testi-lelki állapotomra vonatkozott: – Áll-e jelenleg pszichiátriai kezelés alatt, fogyasztott-e az elmúlt egy évben kábítószer, vett-e be a vizsgálat előtt nyugtatót, van-e olyan betegsége, mely gátolja a munkavégzésben? – kérdezte a pszichológus. Mindegyikre nemet mondtam, s a műszert jelezte, hogy őszintén teszem ezt.

Később vagyoni helyzetem felmérése következett: – Van-e ki nem fizetett százezer forintnál nagyobb tartozásom, volt-e koráb-

ban, amit nem tudtam törleszteni, vesztettem-e szerencsejátékon ötvenezer forintnál nagyobb összeget? – kérdezte. Utána arra volt kíváncsi a vizsgálatvezető nő, hogy folyik-e ellenem rendőrségi eljárás, loptam-e a munkahelyemen ezer forintnál nagyobb összeget, és elbocsátottak-e fegyelmissel valahonnan?

Az is felmerült kérdésként, hogy tartok-e kapcsolatot bűnözői körökkel, szándékomban áll-e leendő munkahelyemen bűncselekményt elkövetni és a cégnél megszerzett bizalmas információkat ki akarom-e adni valakinek? Azt is megkérdezte, hogy tartok-e olyan kérdésektől, melyet előre nem beszéltünk meg? Mivel megígérte, hogy ilyenre nem kellett számítanom, nyugodtan mondhattam erre is nemet.

Néhány perces szünet után a kérdéseket más sorrendben újra felvette, előtte azonban a műszert is leellenőrizte rajtam. Szándékosan kellett hazudnom, a 11-től 20-ig mondott számok közül az általam előzetesen kihúzott, s a pszichológus által nem ismert számra is nemet kellett mondanom. Ahogy közeledtünk a kihúzott 15-ös számhoz, egyre szaporább lett a pulzusom. Amikor rákérdezett, a gép egyből jelzett. Nem tudtam becsapni, mutatta, hogy nem mondtam igazat. Ez azt is jelentette, hogy a korábbi válaszaim is őszinték voltak. Az eredmény szerint alkalmas vagyok a bizalmi állásra.

Kockázatteremtő kérdések

Nevezze meg két ismerősét, akitől véleményt kérhetünk Önről! – kéri a biztonsági szolgálatok személyzeti vezetői jelenleg is a vagyonvédelmi munkára jelentkezőt. Eszükbe sem jut, hogy ezzel épp ők teremtenek biztonsági kockázatot. A jelölt környezetében ugyanis ekkor tudják meg, hogy mivel is foglalkozik ismerősük valójában. Bankot őriz-e, vagy pénzt kísér? Ha eddig nem is beszélt lakókörnyezetében a munkájáról, ezután már egyre többen fognak érdeklődni róla. Az ártatlannak tűnő kérdések között aztán a bűnözők célzott kérdései is meghúzódhatnak.

A legbiztosabb védekezés a nem kívánatos személyek távol tartására, ha bizalmas munkánkat minél kevesebben ismerik. Amit két ember tud, az már nem titok, szokták mondani teljes joggal. Éppen ezért az a legjobb, ha szűkebb környezetünk sem tudja, mivel foglalkozunk, hol dolgozunk. A rólunk informálódó személyzetisek épp ettől a lehetőségtől fosztanak meg minket azzal, hogy elárulják nekik munkánkat. A kockázat kiszűrése helyett épp ők tesznek minket kiszolgáltatottakká.

Vigyázók

4. Séta a közterület-felügyelővel

Néhány éve a közterület-felügyelők is hivatalos személyek lettek. Igazoltathatnak, testi kényszert alkalmazhatnak. A '90-es évek közepén még nem volt így, de a felügyelőknek akkor is kellett intézkedni a szabálytalanul parkoló autósokkal szemben. Az alábbi írásom akkor készült a Hekus bűnügyi magazinnak, s kiderül belőle, hogy miért is volt már esedékes a változtatás.

– Hogy mert engem megbírságotolni? – rohant a közterület-felügyelő után a felbőszült sofőr a Váci utcában, amikor a szélvédőjére tett cédulát megtalálta. – Csak egy percre álltam meg a Ferenciek terén a járdán, s már megyek is tovább. Árut hoztam, le kell pakolnom! Nekem dolgozni kell, hogy a magához hasonló ingyenélőket is eltartsam! Ki maga, hogy velem packázni mer?

A felügyelő nem ijedt meg a sértegető fellépéstől, pedig támadója egy kétajtós ruhásszekrényre hasonlított. Beállása biztonsági őrt sejtetett, míg a zsebéből kikandikáló maroktelefonja alapján inkább egy fontoskodó ember benyomását kelthette. Igaz, a szürke ruhás sem volt piskóta. Ha szakállt növesztene, akár Piedone zsarunak is nézhetnénk. Higgadtan kezdte elmagyarázni a szabálytalanságon rajtacsípett autósnak, hogy a járdán közterület-foglalási engedély nélkül tilos megállni, vagy várakozni, így ez a mostani eset kétezer forint helyszíni bírságot kóstál.

– Hogy fizetnék én magának? – üvöltött a testőr kinézetű. – Jelentsen fel, aztán majd adok én magának! A személyi igazolványomat viszont úgysem adom oda egy ilyen senkiházinak. Találkozunk a bíróságon! Fel fogom jelenteni az autósok zaklatásáért!

Szerencsére épp arra járt egy rendőr és segítette a felügyelőt. Az okiratból kiderült, hogy a nagyhangú autós, Z. György, 29 éves budai lakos. Anyja nevét és születési helyét is rögzítették a II. kerü-

leti lakáscímével együtt, s a feljelentést a lakhely szerinti rendőrkapitányság fogja elbírálni. A szabálytalan parkolásért húszszerez, hivatalos személy akadályozásáért tízezres, személyazonosság igazolásának megtagadásáért további tízezres pénzbüntetést lehet kiszabni, így könnyen kerülhet ez a nagyhangú handabandázás akár negyvenezer forintjába is a szabálysértéseket halmozó autóvezetőnek. A kétezer forintos helyszíni bírság jóval kevesebb lett volna, ha nem akarta volna mindenáron a nagyfiút játszani ahelyett, hogy csendben marad.

Jobb lenne csendben fizetni!

Sajnos több olyan autós is van, mint ez a fehér Fordos – panaszkodott a felügyelő. – Nem sokkal a Váci utcai eset előtt a Hold utcai bankbejárat előtt másodikként várakozó fehér Lada vezetője kötött belém. – Mit képzelsz te Macskajancsi? – ordította, amikor kivettem a bírságcédulát a szélvédőjére, majd kommunista csökevénynek, múltból visszamaradt elvtársnak nevezett. A személyi igazolványt ő sem adta át nekem, csak a pár méterrel arrébb posztoló rendőrnek. Ezzel viszont ő is elkövette az igazolás megtagadását és a hivatalos személy akadályozását.

Igazolványából kiderült, hogy a 43 éves G. Gábor Monorról érkezett egy pénztárosnővel a cég pénzéért. A feljelentésem után őt is lakhelyén fogják a rendőrök elmarasztalni. Munkahelyét, családi állapotát, gyermekei számát a Váci utcai autóshoz hasonlóan ő sem árulta el, s a személyi igazolványban nem szereplő adatokra az adatvédelmi törvény értelmében újabban a rendőr sem kérdezhet rá, ennek megmondására nem kényszerítheti – mondta a felügyelő.

Sajnos az igazoltatási jog sincs teljesen leszabályozva – panaszkodott a közterület-felügyelő –, mert a személyi igazolványt elkérhetem ugyan, de ennek megtagadásakor nem alkalmazhatok testi kényszert, fizikai erőszakot. Ehelyett rendőrt kell kérnünk, aki nincs mindig a helyszínen. Az állampolgár ezért azt hiszi, hogy a felü-

gyelő nem hivatalos személy, s így nem is igazoltathat. Az 1983-as kormányrendeleten – mely a közterület-felügyelőket a fővárosban és vidéken létrehozta – mielőbb módosítani kellene! Akkor talán a felügyelők is kevesebb sértegetést kapnának a szabálytalankodó autósoktól. Sokan ki akarják oktatni a felügyelőket, s azt sem hiszik el, hogy hivatalos személlyel állnak szemben. Csak akkor vesznek vissza a hangerőből, ha intézkedni kezd velük szemben a rendőr.

Beszélgetőpartnerem régi motoros. Mielőtt felügyelő lett, harminc évig vezetett autóbuszt és taxit, és közben népi ülnök volt a bíróságon közlekedési ügyekben. A paragrafusok a kisujjában vannak. Inkább tőle kéne tanulni az autósoknak ahelyett, hogy kioktatnák! Monori ügyfele egyébként a Macskajancsit tagadta a rendőr előtt. Saját bevallása szerint Paprikajancsinak nevezte a felügyelőt. Nem hiszem, hogy szabálysértési hatóság ezt enyhítő körülménynek venné. A hivatalos személy sértegetését Monoron sem szeretik a szabálysértési előadók.

Vigyázók

5. Civil vagyonvédelem

A '90-es évek elején sorra alakultak az őrző-védő vállalkozások. Akkoriban még újdonságnak számított az ilyesmi, s főleg a rendőrök kezdték el a szervezésüket. Egy dél-budai őrző-védő kft. társ tulajdonosával a Reform Hírmagazin tudósítójaként beszélgettem akkoriban.

– Kft.-nk több üzemet is véd – mondta nevének elhallgatásával.
– Egy vezető rendész ellenőrzi mindegyiket. Az öröket a gyárak között rendszeresen cseréljük, hogy ne alakulhassanak ki összefonódások. Idomított kutyákkal mozognak az egymástól távoli ellenőrzési pontok között a védett területen, a betörőknek már a látványuk miatt is elmegy a kedvük a behatolástól.

A vállalatok a kft.-nek fizetett összeget költségként számolják el, s így levonhatják az adóalapjukból. A kft. technikai őrzőberendezések felszerelését is vállalja, de erre alig van igény. Ha kedvezményt kapnának a vállalatok a biztosítótól, akkor erre is nagyobb gondot fordítanának. Gondot okoz az is, hogy az építési szabványokból hiányoznak a vagyonvédelmi előírások. A tűzvédelmiel mellett ezekre is szükség lenne.

A gyárak és üzemek őrzése mellett személyi biztosítással is foglalkozunk – folytatta beszélgetőtársam –, a sok készpénzt vagy értékpapírt szállító vállalkozók útját biztosítjuk. A legnagyobb kísért összegünk ötmillió forint volt, amit mesterlövész őrzött. Az útvonalat minden esetben megtervezik. Minket még nem ért támadás, de beosztottjaim a tűzharcra is felkészültek. A volt rendőr- és katonatisztek rendszeres lő-kiképzésen vesznek részt, a fegyverhasználat szabályait álmukból felriadva is tudják. Most magánnyomozói iroda felállítását tervezem – mondta a cégvezető.

Ma már az autók is sokkal biztonságosak mint 1990-ben, amikor én is részt vettem öt gyűjtő körúton a Frangepán utcai Pénzszállító és Szolgáltató Rt. alkalmi szállítójaként. A cég Németországból kapta páncélozott, golyóálló járműveit. Volkswagen és Mercedes teherautók voltak, meg Mercedes személykocsik, s a cég ennek arányában vált részvényessé. Ezzel ők is részt vállaltak az anyagi kockázatból, s a későbbi fejlesztésre is gondoltak. Néhány benzinkúttól szedték össze a napi bevételt, s újabbak bevonásán gondolkodott.

1990 októberében a 22 fővárosi kerület OTP-fiókjából kellett összeszednünk az osztrák lottó tavasz óta összegyűlt bevételét, s a pénzerméket – schillingeket és márkákat – a Magyar Nemzeti Bankba továbbítani. Csütörtökönként négy-öt kerületet keresünk fel az előzetes útvonalterv alapján, így egy hónap alatt bejárjuk az egész fővárost.

A négytagú személyzet parancsnoka az rt. főállású dolgozója, mi többiek alkalmi munkában dolgoztunk. A négytonnás páncélozott Volkswagen speciális motort kapott. Ajtaja csak belülről nyitható, golyóálló ablaküvegei nyithatatlanok. A szabványosnál valamivel szélesebb karosszéria miatt a szűk utcákban nehéz vele manőverezni. Szerencsére remekül gyorsul.

Gépkocsivezetőnk korábban teherautót vezetett. Munkásőr volt az átkosban, így megszokta, hogy parancsolnak neki. Önálló véleménye ritkán volt, mindig megkérdezte, merre kanyarodjon. Igaz a parancsnok is jól ismerte a fővárost, hiszen munkaidő után taxizott.

Az rt.-nek nem volt fegyvere, így alkalmi fegyverest alkalmazott. Velünk egy hivatásos katonatiszt jött saját önvédelmi fegyverével. Mint megtudtam, a korábbi alkalmi őröknek sem kellett beszo­l­gáltatni fegyvereiket Horváth Balázs belügyminiszteri rendelete ellenére, mert az rt. igazolta, hogy szükségük van rá. Ekkor még nem kezdték szervezni a személy- és vagyonőri vállalkozásokat, így eléggé képlekeny volt a dolog.

Az útvonalterv alapján aznap négy OTP-fiókot kellett a reggel 8 órai nyitástól felkeresnünk, s az összegyűjtött érmékkal délig beérni a bankba. Először a Flórián térre mentünk. A pénz kis zsákokba volt csomagolva, címletenként külön-külön. Egy-egy zsák három-négy kilogramm, s legalább száz darab van belőle. Le volt mindegyik plombálva.

A kocsiparancsnokkal együtt számoltunk. A kis zsákokból öt-tíz darabot a nagyobbakba tettünk, mindegyikbe annyit, hogy fel bírjuk emelni. Ezeket azután kézikocsin toltuk ki az utcán álló teherautóhoz. A sofőr nem szállhatott ki a járó motorral várakozó járműből, a fegyveres pedig csak a kocsi mellett állva biztosított, így a fizikai munkát csak ketten végeztük a parancsnokkal.

Innen az Árpád hidon át Újpestre, onnan Rákospalotára, végül a Nyugati térre mentünk. A feladat mindenütt azonos volt, csak a zsákok száma más. Néhol a páncélterem a föld alatt volt, máshol a lift nem volt tökéletes. A kiskocsik sem bírták mindenhol a terhelést, de szerencsére sehol sem tört ki a kerekük. Néhol az ügyfelek között húztuk a nehéz zsákokat. Jobb lett volna nyitás előtt, vagy zárás után dolgoznunk, de ezt nem tehattük.

A Szabadság téri bankba időre érkeztünk, az elektromos kapu kinyílt előttünk. A zsákokat fiókonként és címletenként különválogatva adtuk át. Örünk itt sem segített, pedig a zárt térben rendőr is volt. Az átadás rendben zajlott. Közben megérkezett a bankba az rt. Mercedes teherautója is, őket két géppisztolyos rendőr biztosította.

Mivel a pénzt a gondos szállítás ellenére is elrabolhatják, ezt biztosítani is kellett. A biztosító átvállalta ezzel a kockázatot – tudtam meg kollégáimtól. Az átadás után néhány napig pihenhettem, s a következő héten újabb OTP-k következtek. Akkor eszembe sem jutott, hogy életveszélyben is lehetek. Boldog békeidők...

Vigyázók

6. Nyugdijas nyomozók

Ha már a cégalapításról hallottam, egy olyan zuglói céghez látogattam a Kurír tudósítójaként a '90-es évek elején, ahol ez már működött. Megtudtam tőlük, hogy F. J., az újjgazdag vállalkozó az előző év elején találkozott T. P.-vel. Újdonsült ismerőse elmondta, hogy alföldi kft.-je bővítésére keres tőkeerős társakat. Ki is csalt emberünktől több mint egymillió forintot. Hogy uzsorakamatra kapta-e, most ne firtassuk. Lényeg, hogy a pénz is, meg ő is eltűnt.

A magánnyomozó iroda vezetője elmondta, hogy a károsult őket bízta meg a nyomozással. Hosszas, kitartó munkával kiderítették, hogy a szélhámosnak sosem volt semmije, rég ismeretlen helyre távozott, s az alföldi ház, amit biztosítékként emlegetett, nincs is a nevéen. Körözik a rendőrök is. Nagy kárértékű csalás miatt büntetőeljárás, elfogatóparancs van ellene folyamatban. Ha F. J. nem mulasztott volna el telekkönyvi szemlét kérni a szép summa kölcsönadása előtt, sok felesleges procedúrát elkerülhetett volna. Nem kellene most a pénze után futnia.

Nem értettem, miért kell magánnyomozót fogadni drága pénzen, ha a rendőrség is keresi a szélhámost? Az irodavezetőtől megtudtam, hogy az ok a rendőrségi panaszfelvételi gyakorlatban keresendő. Az ügyeletes tisztek általában a polgári bírósághoz küldik a panasztevőt ahelyett, hogy érdemben foglalkoznának vele. A bíróság nem nyomozó szerv, így bizonyítékok hiányában nem tud dönteni. Ezeket kell azután megszerezni a magánnyomozóknak. Igaz, az adatszerzés egyelőre roppant nehézkes számukra, mert késik a törvényi szabályozás.

A zuglói iroda másfél éve alakult. Volt rendőrtisztek, nyugdíjas nyomozók alkotják a csapatot. A főnök korábban a BRFK akcióosztályát vezette. Bármilyen ügyet elvállalnak, csak pénzbehajtást

nem. Törvénytelennek tartanak, ha valakit erőszakkal kényszerítenének tartozása kiegyenlítésére. A volt hivatásos figyelők végzik a személyek megfigyelését. Ehhez minimum két kocsi kell, két-két személlyel. Egyikük vezet, a másik figyel. Esetleges gyorsajtáskor, tiloson áthaladáskor mélyen a zsebükbe kell nyúlniuk épp a jogi rendezetlenség miatt. Könnyen a jogosítványukba is kerülhet az ügy.

A megbízótól a nagy kockázat miatt napi húszezer forintot kérnek, és legalább háromnapi figyelést kell megrendelni. Egy hűtlen feleség megfigyelésére ez az összeg első hallásra soknak tűnhet, de a bontóperi vagyonmegosztásnál többet veszíthet az, akinek a hibájából kimondják a válást. Olykor bizony ennél jóval nagyobb összegek forognak kockán. Cégeknek gazdasági információkat szereznek. Jól jönnek ehhez a korábbi kapcsolatok, a rendőrtisztai múlt. Magánnyomozói igazolványok hiányában mindig írásos megbízással mennek, s a módszerük az adott szituációhoz igazodik. Most a fegyvervásárlást fontolgatják. No, nem a kikapós menyecskéket akarják meglőni – legalábbis nem pisztollyal –, hanem pénzkísérésre vállalkoznak. Megtervezik a szállítási útvonalat, gondoskodnak a szállítókoszin kívül biztosító járműről is.

Búcsúzóul az irodavezető néhány jó tanáccsal szolgált az újjagdagoknak. Ne dőljenek be a csábító uzorakamat ígéretének, mert becsületes úton ennyit lehetetlenség fizetni. Biztosítékként ne elégedjenek meg a pazar nyugati kocsi látványával, hanem kérjék el a forgalmi engedélyt és a slusszkulcsot is a tartozás kiegyenlítéséig. Autóvásárlás esetén szakműhelyben győződjünk meg arról, nem átütött-e az alvázzsám. Túl olcsón kínált gépcsoda esetén azon sem árt elgondolkozni, nem bűncselekményből származik-e. Csak az a baj ilyenkor, hogy a kapzsiság elnyomja a józan ész! – mondta az irodavezető a '90-es évek elején.

Sajnos a jó dumás, jól öltözött szélhámós sokakat meg tud szédíteni. Sok a balek mostanában. Nem féltém a magánnyomozók csapatát. Még jó ideig lesz munkájuk. A bűnözők egy lépéssel előt-

tünk járnak. Azóta már a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara is megalakult, és segített abban, hogy a magyar Matulák hatékonyabban lépjenek fel ellenük, s a kontárok se tudjanak beférkőzni soraikba. A magánnyomozói munka komoly szaktudást igényel.

Vigyázók
7. Vigyázat, tolvaj!

Új térfigyelő rendszert adtak át a Nyugati pályaudvaron 2006 decemberében. Nem volt ott mindig ilyen modern technika. 1992-ben a Heti Szó munkatársaként a Nyugati pályaudvarról utaztam csütörtökönként Nyíregyházára. Úgy gondoltam, megismerkedem az ottani rendőrök munkájával.

Az utas sorba áll a pénztárnál a jegyéért, pár méterre eltávolodik lerakott csomagjától. Mire visszatér, csak hült helyét találja. Pályaudvari „élmény”. S nem is ritka. Mint a budapesti Nyugati pályaudvar rendőrőrsének parancsnokától, Szmetana Györgytől megtudtam, meglehetősen gyakoriak az ilyen bejelentések. Amikor az őrsparancsnokot kerestem, éppen a területet járta. Egyedül, rádiót sem vitt, így az őrsügyeletes egy R-1-es készülékkel próbált a nyomára bukkanni: Ereggy és keresd meg! – utasítja a járőrt.

A parancsnok rövidesen előkerül, s egy jó ideig a múlt századi technikájukat szidja. XX. századi munkát várnak tőlük elavult felszereléssel – elrettentő példaként mutatja az asztalon álló kurblis telefont. Néhány faluban talán még elmegy az ilyesmi, de nem egy nagy forgalmú pályaudvaron...

Sajnos – mondja – a rendőri pálya amúgy sem vonzó. Sok olyan ember jelentkezik, aki máshol nem kell. Sok kollégát kellett leszerelni mostanában, mert nem bírták a terhet. Meg aztán nincsenek is megfizetve: a parancsnok 25 évi szolgálattal a háta mögött havi 17 ezret visz haza. Mit várjon akkor egy kezdő?

A csomagtolvajokról már szóltunk, hasonló esetekkel a vonatokon is találkozni. Itt összeszokott triók lopnak. Egyikük a bent álló vonatban megy végig, a másik kettő lent, a vonat két oldalán követi. Az alvó utasokra specializálják magukat: csomagjukat elemelik és kidobják az ablakon a lenti társnak. Ilyen esetekben

egyébként jó tudni: kártérítést csak akkor várhat a magyar utas, ha jegyéhez külön kéri a poggyászbiztosítást. A külföldiek jegyében ez benne van.

A Nyugati rendőrőrsé egyébként nemcsak pályaudvari ügyekkel foglalkozik. Minden panaszt föl kell venniük. Jelentettek már náluk villamoson történt zsebtolvajlást, hoztak ide Csepelen talált személyi igazolványt. Ahogy mondják egyébként: főképp a fizetési napok a rázósak. A tolvajok is tudják, mikor tömött a pénztárca. Ha sokadika van, ők is pihennek.

Szabolcsból egyébként igen sok “szerencsevadász” jár fel a fővárosba. A hajléktalanigazolványt itt bementésre állítják ki, olyan nevet íratnak rá, amelyet akarnak. Ezzel tudnak az ingyenkonyhákra enni. Éjszakánként aztán a félreállított vagonokban húzzák meg magukat. Szmetana százados és emberei rendszeresen végigjárják ezeket – nem egy vagonot gyűjtöttek már fel a csövesek.

A rablóktól és tolvajoktól nemhogy a civilek, a zsaruk sincsenek biztonságban. A minap egy civil ruhás rendőrt támadtak meg öten, s kirabolták. Nem volt ugyan szolgálatban, mégis hivatalos minőségében érte a támadás: korábról ismerték a csibészek, s emiatt bántalmazták. Hogy ezt elismerték – mármint a korábbi ismeretiséget –, súlyosbító körülményt jelentett számukra.

Végezetül egy jó tanács. Köztudott, hogy utazás, várakozás közben gyakran szövődnek ismeretségek. Nagyon vigyázzon mindenki: sok tolvaj igyekszik mások bizalmába férkőzni. Nem biztos, hogy a jól öltözött és jó dumájú útitárs becsületes is egyben. Egy szélhámósnak a jó ruha, a nagy szöveg munkaeszköz. Ne higgyünk nekik! – írtuk 1992 nyarán. A karácsonyi zsúfolt vonatokon és pályaudvarokon, no meg persze év közben is mindig aktuálisak a zsaruk intelmei.

Vigyázók

8. Négy lábú drogvadászok

Imént már bemutattam a Nyugati pályaudvar rendőrőrsének másfél évtizeddel korábbi állapotát. Nemcsak csütörtökönként jártam a környéken, máskor is megfordultam ott. Így történt ez akkor is, amikor terepszínű ruhába öltözött fiatalemberekbe botlottam. Bevetésre várahoztak egy 1992-es júniusi délelőttön a pályaudvar területén. Mindegyikük jól megtermett kutyával érkezett. Előbb kommandósoknak véltem őket, de kiderült, hogy nem azok. Beszédbe elegyedtem velük. A BM Dunakeszi Kutyavezető-képző Iskola hallgatói voltak, s épp vizsgára készültek. Kábítószer akartak keresni. A többit már parancsnokuk, Pálincás András főhadnagy, kiképzési szakcsoportvezető mondta el.

Tizen készülnek vizsgára. Közülük nyolcan határőrök, ketten rendőrök. Négy hónapja kezdődött a tanfolyam. A létszám a megyék igényeitől függ. Jelentkezni a helyi határőrsegeken, rendőrségeken lehet, hozzánk már onnan küldik a hallgatókat. Tíz embernél többel nem is igen tudnánk foglalkozni. Ez az ideális létszám a tanfolyamon. Ezek a hallgatók kábítószer-kereső kutyavezetők lesznek. A kutyák csak erre a feladatra lettek képezve, mást nem kell tenniük. Nem mennek járőrbe, nem követnek nyomot – mondta a főhadnagy.

Állandó készenlétben

A kiképzés alatt igyekeztünk életszerű helyzeteket teremteni. Minden nap más-más helyszínen gyakoroltunk. Az iskolán kívül például gyárakban, közintézményekben keresték a drogot a derék négy lábúak. Gazdáik nem most láttak kutyát először életükben, otthon korábban is foglalkozott mindegyik kutyákkal. Vizsga után ezekkel az állatokkal térnek haza lakhelyükre, ez most már az övék. Ellátásukra külön illetményt kapnak. Állandóan készenléti szolgálatban

kell lenniük, hiszen bármikor jöhet a „füles”, hogy kábítószer van valahol. Olyankor pedig menni kell.

A határőrségnek nem csak a határon, hanem attól 20 kilométerre is joga van átvizsgálni a gyanús szállítmányt. A sikeres tranzakciót lebonyolító kamionos nem alhat nyugodtan, később is fülön csíphetik. A kutyákat a hasis, kokain, marihuána és heroin szagára tanítják meg, de megérik a ma még ritka amfetamint is.

A kutya húzza a gazdit

A főhadnagy három félreállított postavagonban helyezte el kiképző társaival együtt a kábítószeret. Egyik segítője nyíregyházi, de kérte, hogy munkájuk jellege miatt se az ő nevét, se a vizsgázó fiúkéét ne hozzuk nyilvánosságra. Érkezik az első jelölt. A kutya húzza a pórázon gazdáját. Szájkosár nincs rajta, s később sem lesz soha. Nagyon szelídek. Emberek között kell végezni munkájukat. Találtak már a gyakorlaton zokniban és zsebben is heroint. Nem haraphatják meg a csempészt. Előfordulhat, hogy zsúfolt vonaton kell keresniük. Kutyát és gazdáját éles helyzetben négy fegyveres határőr biztosítja. Egyedül soha nem megy kutatni.

Ha talált, jutalmat kap

A kutyák között van egy labrador retriever és egy springer spániel is. Zárt helyiségben akkor találják meg könnyebben a szert, ha már régebben ott van, mert a szag jobban beivódik a levegőbe. Igaz egy idő után annyira átveszi a kábítószer szagát a helyiség levegője, hogy a kutya csak azt érzi, hogy van narkó, de nem találja meg a helyét.

A vagonban most nincs utas. Bemegy a gazdi, s kinn visszafogják a kutyát. Mikor végre indulhat, módszeresen és dinamikusan szaglássza végig a sarkokat. Egyik helyen hirtelen kaparni kezd. Ezzel jelzi, hogy talált valamit. Gazdája zsebéből előkerül a jutalom. Rövid játék következik a feszültség levezetésére, majd újabb

keresés kezdődik. Ez azért fontos, mert ha egy helyiségben csak egy csomagot keresne, a csempész elhelyezne egy kisebb mennyiséget, egy feltűnő helyen, a nagyot pedig kényelmesen átvihetné a határon. Itt most gyorsan előkerül az adag is, s a németjuhász újra megkapja a jutalmát. A vizsga sikerült, megtörténik a minősítés – írtam 1992-ben a Heti Szóban.

Vigyázók

9. Narkó galambszárnyon

Amikor a narkóvadász kutyákkal találkoztam, épp egy tanulságos filmsorozat ment a tévében. Az élelmes tolvajtrío postagalambokat vitt külföldre személygépkocsival. Odakinn lopott gyémántot akasztottak a nyakába, s az okos madár hazarepült vele, a határon át. A történet nem hagyott nyugodni. A Heti Szó munkatársaként felkerestem Deli Ferencet, a Magyar Postagalambsport Szövetség főtitkárát Verseny utcai irodájában. Egyenesen a mellének szegeztem a kérdést: Csempészek-e a galambászok?

DF: Ezen már én is elgondolkodtam, de hallgattam róla, mert nem akartam tippeket adni senkinek. Sajnos a filmek hatására sokan úgy vélhetik, érdemes lenne ezzel megpróbálkozni, mert ez roppant egyszerű. Nem is a gyémántcsempészettől félek, inkább a kábítószer behozatalától. Egy madár rövidtávon öt-tíz gramm narkót tud behozni. Olyan gyorsan száll, hogy követni sem lehet. A határ körzetében egyébként sem lőhetik le mindet. Meg aztán, ha elpusztul, akkor hogyan vezetné el a gazdájához a nyomozót?

– Egyáltalán hogyan lehet külföldre vinni a galambot?

DF: Valamennyit be kell jelenteni, s állatorvosi vizsgálatra is szükség van. Ezek a tenyésztők tehát nem merik csempészésre használni kedvenc madaraikat, mert a nyilvántartás alapján könnyen lebuknának. Ahhoz, hogy a madarat csempészésre használják, kifelé is csempészni kell az országból. Ez viszonylag egyszerűen megoldható, csak arra kell vigyázni, hogy ne csapjon zajt a szárnyával a vámellenőrzés alatt. Ha a határ két oldalán egymástól 30-40 kilométerre lakik egy csempész-páros, hatalmas lehetőségek nyílhatnak előttük a postagalambok jóvoltából.

– A szövetség gyakran szervez külföldi versenyeket. Ilyenkor sincs mód hazaküldeni valamit?

DF: Mi speciális szállítókoszkat használunk, melyeket indulás előtt leplombálunk. A járműben ketrecek vannak, ezekben helyezük el a madarakat. Útközben nem nyitjuk ki a kocsit, hanem a rácson keresztül tápláljuk a szárnyasokat. Az ajtót csak a helyszínen, a verseny kezdetén tárjuk ki, s a galambok egyszerre repülnek el. Közben egyszerűen nincs lehetőség arra, hogy valaki a nyakukba akasszon valamilyen küldeményt.

A másik kizáró ok, hogy több száz vagy több ezer kilométeres távolságból nem is érdemes csempészni. Már csak azért sem, mert a madár egy ilyen hosszú távon akár el is tévedhet, megsérülhet, esetleg soha nem ér haza. Továbbá a tollas versenyzőknek gyűrű van a lábukon, ami alapján könnyen kideríthető, ki a gazdájuk. A narkóhordó madarak bizonyosan gyűrű nélkül indulnának. De én nagyon remélem, hogy ilyen tranzakcióra nem kerül sor!

Vigyázók

10. Udvariasan, de határozottan!

Jogszabályaink sajnos kimondják, hogy a munkájukat becsülettel végzőknek el kell viselniük a személyüket érő aljas támadásokat. A szabálytalanul parkoló is szidhatja a közterület-felügyelőt, a garázda tüntető a kivezényelt rendőrt, miközben a hivatalos szerveknek józan önmérsékletet kell tanúsítaniuk. A BKV-, a MÁV- és a Volánbusz-ellenőr nem sértheti meg a potyautast, nem dobhatja le a járműről a jegy nélkül utazót, csak udvariasan megkérheti a megállóban a leszállásra. Cserébe neki kell elviselni a durva hangokat. Persze később ők is kitombolhatják magukat, másnap civilben ők is civilként viselkedhetnek. Csak ki ne derüljön róluk egy igazoltatáskor, hogy előző nap még ők is egyenruhát, vagy formaruhát hordtak, mert akkor azt már soha többé nem vehetik fel!

Leszállt a potyautas

Az ellenőr sem dobhatja le a potyautast, akadt közülük mégis valaki, aki úgy védte meg magát, hogy ehhez még egy pofont sem kellett adnia. Ilyesmit hallottam az ezredforduló idején. – Helyközi autóbusszal utaztam – mesélte valaki –, s a felszálló ellenőrök kérték jegyeinket, bérleteinket. A többségnél volt is ilyen, hiszen a gépjárművezetőnek is ellenőriznie kellett a felszállókat. Egyik utastársunknak mégis sikerült fellógnia valahogy, s a középső ajtó közelében üldögélt.

Az ellenőr udvariasan hozzálépett, de csak nagyhangú elutasítást kapott. – Ki vagy te? Mit képzelsz magadról? Hagyj engem békén! Nem szállok le, s az igazolványomat sem adom át! – kiabált a potyautas. Józan volt, mégis elveszítette önkontrollját. Azt hitte, mindent megtehet. Az ellenőr viszont megőrizte nyugalmát. Előre ballagott a vezetőhöz, megállította a buszt, s közölte a hőbörgővel,

hogy addig nem mennek tovább, amíg le nem száll. Mivel lakott területen voltak, ezt meg is teheték. A sofőr kinyitotta az ajtót, és türelmesen várt.

– Majd mindjárt te szállsz le! Ha nem indulsz el, én doblak ki! – kiabált az utas, s megindult az ellenőr felé. Vesztére, mert nem tudta, hogy kivel áll szemben. Az ellenőr ugyanis régóta kung-fuzott, megtanulta megvédeni magát. Mosolyogva várta ki a támadást. Amikor a potyautas nekiugrott, csinált egy testcselt, s a hóbörgőt saját lendületével segítette le a járműről. Jókorát huppant a járdán, de megérdemelte! Mindjárt csendbe lett!

A sofőr és az ellenőr együtt szálltak ki, s kérdezték a „volt” utast, hogy kér-e orvosi segítséget? Nem akarták cserbenhagyni, mert ez mégis büntetendő. Az eddigi nagylegény erre nem tartott igényt. Gyorsan – már amennyire ezután bírt sietni – eloldalgott, s még anyázni is elfelejtett. A busz az ellenőrrel továbbindult. Remélem, hogy műszak után beleírták a jelentésbe, hogy az utas önként szállt le! Ehhez hazudniuk sem kellett, mert a hóbörgő tényleg repült lefelé!

Vigyázók

11. Kiket vesztegetnek meg?

2009 egy augusztusi szerdáján furcsa dolgot tapasztaltam Terézvárosban, a Nyugati pályaudvar előtti parkolóban. Este 7 óra tájban sorra gördültek be az autók, s néhány „alkalmi parkolóőr” irányította őket a szabad helyekre. A beálló autó mellől aztán addig nem tágitottak, míg a baksist – persze számla nélkül – meg nem kapták.

Míg a 26-os buszban az indulásra vártam, három autó is beállt előttem az üres helyekre. Két sofőr fizetett, míg a harmadik erre nem volt hajlandó. A „beállító szakember” rövid vita után továbbállt, majd nem sokkal később egy zöld ruhás igazi parkolóőrrel tért vissza. A formaruhás őr rögvest fotózni kezdett, kitöltötte, majd a szélvédőre tette a büntetőcédulát. Utána dolga végeztével távozott, s a másik két autóval – amelyek vezetői a parkolójegy megváltása helyett az „alkalmi munkásoknak” zsebbe fizettek – nem foglalkozott.

Amíg közterület-felügyelők a szabálytalanul parkoló autósokat büntetik, addig a parkolóőrök a szabályosan, de parkolójegy nélkül várakozókat pótdíjazzák. Mindkét csoport ki van téve így a kísértésnek, hogy a szabálytalankodók megpróbálják megvenni jóindulatukat. 2010 elején néhány hétig magam is parkolóőr voltam Józsefvárosban, s ezt saját bőrömön is tapasztaltam. Sokszor előfordult, hogy a fényképezés, adatrögzítés közben megjelent a tulajdonos és pénzt ajánlott fel, ha elállok a folytatástól. Ilyenkor mindig a parkolóórához küldtem a pénzzel és töröltem az adatokat.

Az autósok mindig csodálkoztak azon, hogy a pénzt nem fogadtam el. Eszükbe sem jutott, hogy ilyenkor kötelességem felfüggeszteni az intézkedést, hiszen az ügyfélnek a később bemutatott jegyével amúgy is nyert ügye lenne! Más kérdés, hogy ez hosszabb utánjárást igényelne, ha viszont nem küldöm be elektronikus úton az adatait, akkor ezt mind megtakaríthatja, s az idő neki is pénz.

Azt sem értem, miért kéne törvénybe iktatni a méltányosságot arra az esetre, ha az ügyfél saját hibáján kívül nem vált parkolójegyet. Ilyenkor ugyanis jogos igény a pótdíj elengedése, s a parkolási társaság nem kegyet gyakorol ezzel, hanem a kötelességét teljesíti.

Előfordult többször is, hogy az autóból kiszálló sofőr egy fém kétszázast mutogatott. Mivel néhány parkolóóra ezt nem fogadta el, nálam szeretne volna felváltani. Ezt sosem tettem, mert a térfigyelő kamerán ez megvesztegetésnek látszott volna. Arra sem hagytam magam rábeszélni, hogy ezért a pénzért „csak néhány percet” parkolhasson jegy nélkül, hiszen ez a néhány perc bizonyára néhány órát tett volna ki.

Egy-egy autó előtt egyébként sok-sok percet kellett eltöltenem, hiszen először le kellett kérdezni interneten, hogy fut-e a mobilparkolása, van-e lakossági kártyája, s ha igen, akkor a rendszer nem is engedne továbblépni. Utána kell legalább hat fotót elől-hátulról, a rendszámról, a szélvédőről és a mögöttes területről készíteni, s közben még a pótdíjfizetési felszólítást is kinyomtatni, és a csekkel együtt bezacskozva az ablaktörőbe helyezni. Ezalatt van ideje a sofőrnek odaérni és pénzt kínálni. Aki elfogadja és lebukik, az magára vessen! Megérdemli a büntetést!

Felkínálkozott?

Munkából hajtott haza hétköznapi délután egy csinos fiatal hölgy a szűk budai utcán. Hirtelen egy rendőrautó bukkant fel a semmiből és megállásra kötelezte. – Nincs bekapcsolva a biztonsági öve, kis-asszony! – mondta köszönés után a fiatal tiszthelyettes. – Hogyan intézhetjük el a dolgot?

– Tegyenek velem, amit akarnak! – csúszott ki a száján első rémületében, de hamar rájött, hogy szavai eléggé kétértelműnek tűnhetnek a két rendőr előtt. Azok összenéztek, s egyikük megkérdezte, hogy nem hívná-e meg őket egy kávéra. – Mehetünk! – mondta a lány –, csak előbb félreállítom a kocsit. – Nem kell

félreállnia – nyugtatta meg a rendőr –, megisszuk mi azt a kávé magánélkül is!

A lány most már megnyugodott. Megértette, hogy a rendőrök nem a testét, hanem csak a kávépénzt akarják. Elővette tárcáját, s a nála lévő hatezer forintot átadta az egyik rendőrnek. Az átvette, kettőt kollégájának adott, kettőt zsebre tett, a maradék kettőt meg visszaadta a lánynak. – Jó lesz ez még benzinre, ne menjen pénz nélkül haza! – köszönt el, aztán ki-ki ment a dolgára.

A történet természetesen kitaláció. Rendőreink zöme becsületes, nem megvesztegethető. Ezért is kapták fel 2010 őszén sokan a fejüket amikor kiszivárgott, hogy törvény készül a rendőri korrupciók leleplezésére. A tervezet lényege, hogy a belbiztonsági szolgálat ellenőrei szándékosan szabálytalankodhatnak, majd megpróbálják megvesztegetni az intézkedő rendőröket és közterület-felügyelőket. Ha sikerrel járnak, a hatósági személyt nem csak rögvést kirúgják, de néhány évre börtönbe is kerülhet, míg ellenkező esetben – ha nem hagyja megvesztegetni magát –, akkor az ellenőr felfedi kilétét és továbbáll. Ilyenkor is készül jegyzőkönyv, mert egy embert évente csak háromszor lehet kipróbálni.

Ha súlyozni lehet a dolgokat, engem inkább az háborít fel, ha a rendőr kezdeményezi a korrupciót. Ellenkező esetben, ha a szabálysértő ajánlja fel az összeget, szerintem nem bűnös. Lehet, hogy megszánna a delikvenst, hagyná is elmenni, de ekkor már ő is vacillál, hiszen ő is a piacról él. Ilyenkor talán ő az igazi áldozat, míg a pénzt kikövetelő rendőrök jellemtelenek és bűnösök, akik megérdemlik, hogy súlyos börtönbüntetést kapjanak.

A törvénynek talán még örülhetnek is a rendőrök. Elfogadása után ugyanis minden megvesztegetőt potenciális ellenfélnek nézhetnek, korra és nemre való tekintet nélkül mindegyikben ellenséget láthatnak. S mivel a hatósági személy megvesztegetési kísérlete régóta bűncselekmény, így azon sem csodálkozhatunk, ha ezután az összes megvesztegetőt rögvést bilincsbe verik és előállítják, mielőtt még

ideje lenne esetleg az ellenőri igazolványát előkapni! Ha ellenőr, akkor a kényszerítőeszköz alkalmazásával azért büntetik meg a megvesztegetettek, mert a kollégái ellen kémkedett, ha meg nem az, akkor azért, mert el akarta kerülni a megérdemelt büntetését!

Érdekességek itthon

1. Hogyan lettem tévésztár?

Egy kedves ismerősöm arról mesélt, hogyan vezette orránál fogva a '90-es évek elején a hazai médiát. Akkor még nem igazolták vissza nálunk osztrák mintára a szelvények feladását. A sógorok már akkor is így akarták elejét venni a felesleges reklamációnak. Így akarták megvédeni a szelvények kibocsátóit az állítólag feladott, de be nem érkezett öttalálatos szelvények tulajdonosaitól. Sokan bizony alábbi történetünk kiagyalójához hasonlóan eddig is csak feltűnési vágyból reklamáltak. Álljon most itt az ő sztorija okulásul úgy, ahogy nekem elmesélte.

Amióta százmilliót is fizet a lottóötös, egyre több reklamációról olvastam. Elhatároztam, én is megpróbálom. Ők sem nyertek, én sem veszíthetek! Vásároltam is rögvest egy szelvényt az újságosnál. Már otthon kitöltöttem, zsebre tettem, s a lottózóba mentem. Ott – szerencsémre – csinos fiatal hölgy ült az ablak mögött. Három szelvényt kértem tőle. Külön kihangsúlyoztam, hogy három egymás melletti sorszámú legyen.

Az asztalnál a két szélső sorszámút töltöttem ki, a középsőt zsebre tettem. Helyére az újságosnál vásároltat csempészttem. Sokan ültek körülöttem, de senki sem vette észre az akciót. Mindannyian a saját dolgukkal törődtek. A három szelvényt nem dobtam be a ládába, hanem odaadtam az ablak mögött ülő eladólánynak. Kértem: dobja be ő! Hosszasan beszélgettünk, ami szintén része volt a tervemnek. Azt akartam, hogy jól megjegyezzen, s később is emlékezzen rám. Megígértem neki, hogy ha nyerek, nem leszek hálátlan. Most már csak a húzást kellett megvárni.

Mindenki megette a maszlagot

Elérkezett a péntek délelőtt, s én otthon ültem a rádió előtt. A középső sorszámú igazoló szelvényre beírtam az öt nyertes számot. A szelvény többi részét már korábban megsemmisítettem, s most ugyanezt tettem az újságosnál vásárolt igazoló szelvényvel is. Azon ugyanis nem volt egyetlen találatom sem.

Azon a héten a tévé is bement, meg az újság is megírta, hogy megint nem volt ötös, pedig 150 milliót fizetett volna. (Szép summa volt ez akkoriban, a Bokros-csomag előtt.) Hétfőn ezért első utam a lottóigazgatóságra vezetett, az igazgatót kerestem. – Maguk ellopták a szelvényemet, elcsalták az ötösömet! – szitkozódtam. Alig tudtak lecsillapítani. Mutogattam a három egymást követő szelvényt, s a középsőn az öt találatot. Hittek is meg nem is, de a vizsgálatot el kellett rendelniük.

A két szélső sorszámú ellenőrző szelvény hamar előkerült – elég sokan keresték –, de a középső, a nyertes, csak nem akart meglenni. (Nem is lehetett meg, hisz magam húztam le a vécen még jócskán a húzás előtt. Ehelyett adtam be az újságosnál vásároltat.) Persze, hogy nem nyugodtam bele a dologba, hanem a Híradóhoz fordultam. Menten felkarolták az ügyemet, a stáb azonnal felkeresett. Már az aznap esti műsorba belekerültem. Ott aztán kígyót-békát összehordtam a lottómaffiáról, az emberek pénzét kicsaló, de saját zsebükre dolgozó szélhámosokról.

Bemutatta a Híradó a lottózóban dolgozó eladónőt is. Ő is emlékezett rám. Sehogy sem értette, hogyan kallódott el a középső szelvény, hisz saját kezűleg továbbította mindhármát. Az igazi okot csak én ismertem. Hülyére vettem magam körül mindenkit, pusztán csak feltűnési vágyból. Mások is megtették már, mért pont én lettem volna kivétel? Másnap már a sarki hentes is megismert, pedig még a Friderikusz Show-ban sem szerepeltem. Ez ám a karrier!

Mint később megtudtam, azóta már egyesület is alakult a lottóötösüket elvesztő peches emberek csoportjából. Kár, hogy ez nem

nekem jutott eszembe! Talán még elnök is lehettem volna! Ők is hiába reklamáltak, hiába verték a nyálukat, nekik sem fizettek. Lehetett viszont rajtuk jókat sajnálkozni, együtt érzően szitkozódni. Ez úgysem kerül semmibe. Miért ne tegyék, ha tehetik?

Érdekességek itthon

2. Gumi Juci a szexshopban

A '90-es évek elejétől legálisan vásárolhatunk szexuális segédeszközöket. Az egyik kiskörúti üzlet ezek kereskedelmére specializálódott, s guminőket is árult. A Reform hírmagazin munkatársaként Szabolcs Laci fotós kollégámmal kerestük fel akkoriban. A hetilapban Tőke Péter főszerkesztőnk a telt keblű hölgyeket heti rendszerességgel már mind meginterjúvolta, így nekem csak Gumi Juci maradt. Mivel nem magyar termék volt, a tolmácsolásban az eladó segített.

– Nincs itt valami nagy forgalom. Nem vágnak rátok a férfiak?

GJ: Valóban naponta csak egy-két úrnak fáj ránk a foga, s ők azonnal haza is visznek magukkal. Roppant hűségesek vagyunk, sosem beszéljük ki őket, ha idő előtt elfáradnak. Nem énekeljük sose nekik, hogy Még, még, még, ennyi nem elég!

– Sosem szoktak előzőleg kipróbálni benneteket?

GJ: Próba nincs! Szigorúan monogámok vagyunk. Csak azzal fekszünk le, akinek állandóra kellünk, s vele is csak otthon. Ez itt nem egy nyilvános ház, mi tisztességes gumilányok vagyunk!

– Mondd, Juci, nincsenek zavarban a férfiak, amikor meg akarnak kapni titeket? Nem pirulnak el, mint a főtt rák, nem dadognak egy kicsikét?

GJ: Tudod, a férfiak roppant találékonyak. Sosem azt mondják, hogy nekik kellünk, hanem azt hazudják, hogy a barátjukat akarják velünk meglepni a legénybúcsún. Persze ez minket nem zavar. Akinek kellünk, azé leszünk!

– Nem féltek attól, hogy veletek népesítik be majd a nyilvános házakat? Nem kell hozzá orvosi vizsgálat, nem eshettek teherbe, fizetést sem kértek, s a TB-járulékról már nem is beszélék.

GJ: Ne is folytasd, mert még rád sütik, hogy gumikupit reklámozol! Aki gyengédségre vágyik, annak úgyis az igazi hús-vér nő

kell. Bennünket négyezerért amúgy is örökre megkap a gazdánk. Minket fűzni se kell, csak pumpálni!

– Egyik kolléganőd igencsak eltátotta a száját. Miért csodálkozik?

GJ: Jaj, hát neki ez is a munkaeszköze, csak ő veled ellentétben nem interjú készítésére használja. Jelszava, hogy mindent a kedves vendégért. Most viszont már nincs több időm. Döntsd el végre, hogy kellek-e neked?!

– Azt hiszem, Jucika, hogy amíg nem tanulsz meg főzni és zoknit stoppolni, maradok a feleségemnél. Sietek is haza hozzá, de ne búsulj, biztosan elkelsz te is hamarosan! Egyre több a magányos ember, s téged az Isten is nekik teremtett!

Gumival vagy gumi nélkül

A '90-es években az egyik pesti kerület kereskedelmi rádiójában késő esti betelefonálós műsorok voltak, amelyet kábeltévén mi is foghattunk. Itt persze csak a hang jött, nem volt képük hozzá. Egyik alkalommal a szexuális betegségekről volt szó *Gumival vagy anélkül* címmel. Megindult az agyam, magam elé vettem a reformos cikkemet, s felhívtam őket. Elmondtam nekik, hogy magam is gumival csinálom, s amikor a műsorvezető a részletekre kérdezett, elmondtam, hogy nem óvszerről, hanem guminőről beszélek.

Elmondtam a riporternek, hogy kamiont vezetek, Gumi Juci az állandó társam, őt dugom a kamionparkolóban a hivatásos prostik helyett. Ezzel sok pénzt takarítok meg, betegséget sem szerzek, amit a páromnak adnék át otthon. Beszélgetés közben a cikkemből idéztem, a rádiós elhitte a mesét, s úgy búcsúztunk el egymástól, hogy másoknak is ajánlani fogja a guminőt.

Érdekességek itthon

3. Kutyás hölgy az alagútban

Nyitókép: Kánikulai vasárnap délután a '90-es évek elején. A Deák téri metróállomáson csak kevesen várjuk a Kőbányára vivő szerelvényt. A padon csöves lány üldögél. Előtte kutyája fekszik. A lógó nyelvű állat liheg. Akkor még a melegtől.

Közelebbről is szemügyre veszem őket. A kutya a hátán fekszik, mely nála nem a legmegszokottabb póz. Bal hátsó lábát gazdaszonya emeli. Mezítelen lábával – s cipőt sem látok mellette – az eb herezacskóját birizgálja. Az állat egyre jobban élvezi a dolgot, s hamarosan kézzel fogható jelét is adja. Már ki is bújt a bőréből...

Második kép: Két ellenőr érkezik. Egyenesen a nőhöz lépnek. Kérik a jegyüket. A kutyának sincs, de a nő erről se beszél. A metrósról tudomást sem véve csak a kutyájával foglalkozik. Már le is térdel mellé.

Úgy dönt, saját kezébe veszi a dolgok foly(t)atását. Ballal továbbra is a kutya lábát emeli, míg jobbójával dolgozik. Vajon melyik maszszázszalonban tanulhatta a dolgot? Közben szoknyája felcsúszik a derekáig. Ilyen melegben luxus lenne a bugyogó! Mezítelen popója virít a sínek felé. Az ellenőrök meg csak nézik-nézik. Szemük összevillan.

Ha elfeledtem volna mondani, vegyes páros érkezett. Vajon melyik fél helyében szeretnének most lenni? Bizonyára az azonos neműben, míg társukat a másik helyébe képzelik. Ezt persze én nem tudhatom, egymás iránti érzelmeiket nem ismerhetem. Már a jegy sem érdekli őket. Betelnek a látványal.

Záró kép: A kutyának már jó, egyenletesen lélegzik. Nedv-, azaz kedvtelésének nyomait majd csak feltakarítják az illetékesek. Közben már a második szerelvény is megérkezik, hiszen az első

elengedtem. Az ellenőrök maradnak még, én nem báméskodom tovább. Beszálláskor riadt felismerés hasít belém. Nejem nemrég említette, hogy kéne már egy kutya! Lehet, hogy öregszem?

Érdekességek itthon
4. A lányok nem ülnek ölbe

A '90-es évek elején nem csak Gumi Juciról, hanem igazi hús-vér lányokról is írtam. A nyíregyházi Heti Szó munkatársaként egy határ közeli városba látogattunk el fotós kollégámmal.

Dél előtt érkezünk, így a sörözőben csak kevés vendég van. Az igazi élet este kezdődik. Akkortól van erotikus műsor hajnali 5 óráig. A lányok kéthetente váltják egymást, nehogy rájuk unjon a vendég. A főnökasszonytól megtudom, hogy ügynökség szállítja a „friss húst”. Nekik nem lenne idejük lányok után járni. Sok a munkájuk. Korábban a peepshow-k személyzetével próbálkoztak, ott kerestek lányokat. Ez akkor nem vált be, ma már nem kell onnan lány. Azokkal rendszeresen jöttek a stricik, sok volt a botrány. A mostaniak különbek. Nincs maffia.

A söröző felett üzemelt a panzió, amely 23 vendég elszállásolására alkalmas, olcsóbb árákkal, kötelező reggelivel. Nyaranta olasz vendégvadászok jöttek rendszeresen. S azon a tavaszon is már bejelentkeztek. No nem a lányokat lövik, nem kell rosszra gondolni!

A söröző melletti butik tele van csinos eladólányokkal. Az eladók a tánchoz is értenek, Mindjárt rögtönzött bemutatót tartanak nekünk az egyik szobában. Csilla és Kati mesterien ropják. Nem is kellett nagyon rábeszélni őket. Szívesen öltöttek munkaruhát. Az ő formáik is csábítóan gömbölydedek.

Kati a butikban árul, onnan csaltuk fel. Jól állt rajta a csipkebugyi tánc közben. Egy közeli faluban lakik. Csilla profi táncosnő, egy közeli városból érkezett. Nem kell tehát a fővárosból importálni a szépségeket, helyben is megteremnek. Ő még merészebb, mint kolléganője. Éva kosztümben kelletti magát. A fügefalevelet nem a szél fújta el. Még szerencse, hogy nem ül ölbe! A vendég sincs fából! Közben fotósunk szorgalmasan dolgozik.

A tudósító elgondolkodik. Ezt a fügefalevél dolgot ki kellene próbálni. Csak megfelelő délszaki import kéne hozzá. Belibegne a lány, a vendégek előtt levetkőzne, s az utolsó ruhadarabként fennhagyott levelét a legcsorgóbb nyálú vendég fújná el az asztal mellett. Ő azután fújhatná... El is tehetné emlékébe a... takarót. Esetleg virágzó iparág lehetne a műlevelek készítése a megfelelő fartájra.

Megtudom a lányoktól, hogy az újak között bizony szemérmesek is akadnak. Volt, aki csak gogózott. Hiába kérték sztriptízre vagy erotikus táncrea, minduntalan fügét mutatott, de mélyebb régióiba nem engedett betekintést. Nem is erőltették. Majd belejön idővel, gondolták. A söröző mellett emeletes ház épül. Ez is a főnök tulajdona. Július végén, augusztus elején készül el. Három csillagos, minden igényt (?) kielégítő szálloda lesz, tűrhető árakkal. Az új hotel 15 szobás lesz, mindegyikben két ágygal, fürdőszobával. A szobákban színesestévé, és telefon. Lesz még a szállodában hét apartman, meg szauna, mulató – tudtam meg a kisvárosban 1992 tavaszán.

Érdekességek itthon

5. Repülőgépen Nyíregyházára

2006 őszén leállították a belföldi légi járatot Ferihegy és Debrecen között. A szolgáltatás rövid életűre, alig félévesre sikeredett. Kevés volt az utas, kicsi volt az érdeklődés, így nem volt kifizetődő a járat fenntartása. Már 14 évvel azelőtt is megpróbálkoztak hasonlóval. Az ország négy sarkából indítottak repülőket reggel és délután Budaörsre, hogy átszállás után onnan utazhassunk tovább. A nyíregyházi Heti Szó és az Esti Szó munkatársaként én is elrepülhettem 1992. május 13-án Budaörsről Nyíregyházára. Az alábbi riportot akkor készítettem.

Fodor István, a nyíregyházi állomásparancsnok már három héttel korábban biztosítja helyemet a szerda reggeli járatra. Május 4-től hétfőn és pénteken is napi két alkalommal teszik meg a gépek az utat. Budaörsön Németh László állomásparancsnok fogad. – Na egy újabb csókos! – fakad ki tiszteletjegyem láttán. Egymás után száll le a négy AN-2-es 8 órakor a budaörsi kifutóra. A szombathelyiről egy Győrben felvett utas száll ki, s a szegedi gépre száll át. A pécsi és a szegedi gép utasok nélkül érkezik. Fél óra várakozás után a szombathelyi és a pécsi gépek üresen indulnak vissza, a baranyaiak tehát teljesen feleslegesen tették meg utas nélkül oda-vissza a két-kétszáz kilométeres távolságot.

A nyíregyházi géppel 12 repülőtéri dolgozó érkezik. Többen el sem férnének rajta. Egy továbbképzésre jöttek, s a délutáni járattal indulnak majd 6 órakor vissza, s 8 órára érnek haza. A gépre most csak én szállok fel egyedül. Mivel a cég vendége vagyok, belőlem sincs anyagi hasznuk a hazavezető úton, ha csak a cikk reklámértékét nem tekinthetjük annak.

A gépen Szabolcsi Sándor másodpilóta egy kétdecis üdítővel és egy csomag kemény savanyú cukorral fogad. A cukros bácsitól

megtudom, hogy ezt hirdetik meg catering szolgáltatásként szórólapjaikon. Felszálláskor kéne szopogatnom, hogy ne duguljon be a fülem a légnyomásváltástól. Mivel félek a félrenyeléstől és a fulladásos haláltól, nem fogadom meg a tanácsát.

Fél 9-kor Papp Zoltán kapitány, a nyírségi reptér parancsnoka simán felemelkedik. A 600 méteres magasságot mintegy 4 perc alatt érjük el. Lehetne előbb is, de az utasok kímélése miatt nem teszi. Egy döntött bal-forduló után Debrecen felé vesszük az irányt. Elköszönünk a Dunától, irány az Alföld. Sebességünk kétszáz kilométer óránként, melyet az ezer lóerős csillagmotor biztosít. Légi folyosónk Jászberény felett vezet. Hasonló típusú repülőből ugranak az ejtőernyősök is, de ez a gép jóval komfortosabb. Plüssülésekben foglalhatok helyet. Húsz kilogrammos csomagot is felvihetnék fizetővendégként, felette pótdíjat kellene fizetnem.

Nemzetközi járatot is terveznek

Egy óra alatt érjük el Debrecent, mely oda-vissza kötelező leszállóhely. Egy levelet adunk át Jenei Attila állomásparancsnoknak, utas viszont nem érkezik. Megtudom, hogy Ukrajnába indítanak járatokat a civisvárosból. Ungvárra a gyorsabb és drágább L-410 típusú gépek mennek. Igaz, hogy messzebb van oda a határ, mint Nyíregyházához, de egyelőre csak náluk van vám- és útlevélezés. – Lehet, hogy ősztől nálunk is lesz! – avat be a tervekbe a nyíregyházi gép kapitánya –, s akkor majd mi is részt veszünk nemzetközi légi forgalomban. Ha kell, különjáratokat is indítunk. Repülőterünk éjszaka is képes fogadni a járatokat, s gépünk műszerezettsége is alkalmas az éjszakai leszállásra.

A beszélgetést a nyíregyházi repülőtéren folytatjuk tovább, ahová újabb húsz perc repülés után érkezünk. A kapitány elmondja, hogy a reggel 6 órai indulás előtt húsz perccel illik kinn lenni az utasoknak a repülőtéren. Ha kocsival jönnek, egy zárt parkolóban vigyáznak rá. Akinek nincs kocsija, azt a Viking Taxi kiszállítja

a csomagjával együtt. Aki útközben a repülőn rosszul lesz, Debrecenben kiszállhat. Ha nem szimuláns, a menetdíj-különbözetet is visszafizetik neki.

A gép csak jó időben száll fel, folytatja a kapitány, s le is kell majd tudni szállniuk. Épp ezért állandó rádiókapcsolatban vannak a fogadó állomásokkal, s ha rossz az idő, ha az ottani köd húsz percen belül nem oszlik fel, el sem indulnak. Erről már lehetőség szerint otthon értesítik az utasokat. Ha már a repülőtéren vannak, abban is segítenek, hogy elérjék a Hajdú expresszt a vasútállomáson. Ha csak Budaörs nem fogad, Ferihegyen lesz a leszálló- és átszállóhely.

Ma már szívesen utaznánk az akkori árakon

A kapitány nem sokáig pihenhetett, mert 11:30-ra 12 fős gyermekcsapatot várt. Nyertek valahol ötezer forintot, ezért a 28 ezer forintos óradíjjal negyedórát szemlélődhetnek majd madártávlatból. 16 órakor kell menetrend szerint újra Budaörsre repülnie. Haza kell hoznia reggel felvitt kollégáit a továbbképzésről. A többi három járat is megérkezik majd a fővárosba este fél 6 óra körül. Szerencsére volt dolga fél 12-ig a városban, így a szerkesztőségig elfuvarozott. Elmondta még útközben, hogy a gép egy utasért is felszáll. Talán ezért nem volt a belföldi légi járat 1992-ben sem kifizetődő, s ezért szüntették meg akkor is még a tél beállta előtt.

Essen még néhány szó végezetül az árakról is. 1992-ben egy menetjegy Nyíregyházáról Debrecenig ötszáz, Budaörsig 3170, míg Szombathelyig 4620 forintba került. A retúrjegy ennek duplája volt. Ungvárra Budaörsről 7200 forintba, Debrecenből négyezerbe került egy repülőjegy, míg a retúr 13 600, illetve 7200 forint volt. Igaz, akkoriban a minimálbér még a tízezer forintot is alig érte el.

Érdekességek itthon

6. Kukkoló zsaruk a kupiban

Sándor, a középkorú független úr már harmadszor ment egy hétfő este a józsefvárosi Éden Társkereső Szolgáltató Bt.-be a '90-es évek közepén. Otthonosan mozgott, pillanatok alatt megtalálta a három konzumáló lány közül a társát és szobára vonult vele. Eszter is profi volt – egy bizonyos koron túl már a férfiasság sem bírja sokáig –, így a belépés után 15 perccel már kész is volt. Épp ekkor léptek be a lakásba a zsaruk, s a velük lévő operatőr a bevilágító jupiterlámpák fényénél megörökítette a jelenetet. Igazi inflagranti volt. Sándor sem szégyellte, amint meztelen fenékkal virít a kamerába, csak a dolgát szerette volna befejezni. Teljeskörű szolgáltatást akart a pénzéért.

S hogy miért ütött rajtuk az akciócsoport? Mert a soklakásos házból egy hete bejelentés érkezett. A bejelentő elmondta, hogy a II. emeleten kupleráj működik. A lakók féltik a gyerekeiket, unokájukat, s nem szeretnék, ha a prostituáltakkal kapcsolatba kerülnének. A zsaruk hamar megszervezték a figyelmet, s egy héten át kukkoltak. Megállapították, hogy a társkereső szolgálat naponta 14 órától 23 óráig tart nyitva, s napi négy-hat vendég veszi igénybe a szolgáltatásokat. A bíróságon is bejegyzett társkereső bt. Jutka madám 60-70 négyzetméteres saját lakásában működik, s az unokaöccse engedi be a lakásba a vendégeket. (A ház is zárva volt, oda kapucsenegő használatával lehetett bejutni. A zsarukat egy beavatott lakó engedte be az épületbe.) A lakásban nem tároltak sok piát, nehogy az APEH ellenőrzéskor bárjellegre gondoljon. Az unokaöccs lement a közeli éjjel-nappali közértbe italért, ha a vendégnek valamilyen különleges igénye volt. (Most bizonyára a közértesnek is csökken majd a forgalma.) Éjjel 11 -kor azért zárták be a kupit, hogy még a gyanú árnyékát is elkerüljék a nyilvános házról.

Egyhetes figyelés után hétfő este 7-kor aztán ütött az óra. Stopperrel mérték az időt Sándor belépése után, s 15 perc múlva becsengettek a lakásba. A kukucskálón kikémlelő unokaöcs csak egy főt látott, aki társat keresni jelentkezett. Kinyitotta az ajtót, a többi már ismert. Az inflagranti után a házkutatás során egy táska óvszer, valamint rengeteg használt szexuális segédeszköz, például vibrátor került elő.

A nyomozók alapos munkát végeztek

Jutka néni tiltakozott az eljárás ellen, de ez a zsarukat nem túlzottan érdekelte. A vizsgálat kiderítette, hogy egy éve működik a műintézet. A tarifa kezdetben hatezer forint volt egy órára, de ezért csak egyszer lehetett dugni. Ha valaki ennyi időn belül újra akart, annak rá kellett fizetni. Azóta a tarifa 4500 forintra csökkent óránként. A különleges szolgáltatás 16 ezret kóstált. Ezért már két lányt lehetett egyszerre boldoggá tenni, s a menetek száma sem volt megszabva. Lényeg, hogy éjjel 11-ig elmenjen.

Hat lány – 19-20 évesek – volt konzumnőként alkalmazva, de az ominózus napon csak hárman voltak szolgálatban. A másik három betegeskedett, s hogy alul- vagy felülvizsgálaton voltak, az eddig még nem derült ki. Az egyik kihallgatott „szolgáltató” úgy nyilatkozott, hogy a keresetéből néhány hét múlva önállósodni akart, s már talált is két ukrán testőrt. Lehet, hogy „Több, mint testőr” lett volna valamelyikük?

Az utóbbi két évben (a Red Pallas ügy óta) ez volt az első ilyen jellegű felgöngyölt ügy. Mióta az erkölcsrendészet (meg talán az erkölcs is?) megszűnt, sokkal nehezebb küzdeni a nyilvános házak megléte ellen. A nyomozóknak most több hasonló intézet is a látókörébe került, de a fővárosban lévő ötven-hatvanhoz képest ez minimális szám. Ebben a számban nincs benne a hasonló célt szolgáló sok bár sem. Mivel ukrán invázió fenyeget a szexiparban, a hazaiak kartellbe tömörülnek érdekeik védelmében. Szabott árak vannak.

Mértékadó körökben hallani, hogy talán meg kéne engedni a nyilvános házakat, mert ez a vendégnek is biztonságosabb, mint a kocsai vagy az ócska odúk. A saját lakásba felvitt utcalány is okozhat később meglepetést, ha az elcsent, lemásolt kulccsal később kirabolják a lakást. S még mindig ez a jobb, mintha megfojtja a felajzott házigazdát a fürdőkádban. A bejelentett s hatóságilag engedélyezett kupikban ilyen veszély nem fenyegetne. Nyugaton is van hasonló.

A józsefvárosi razziát nemsokára a tévében és láthattuk. Igaz, csak akkor, ha kábeltévénk vagy parabolaantennánk volt. A rendőrökkel beható tévések ugyanis a PRO7-nek dolgoztak, s a magyar szexhelyzetről készült témához készítettek anyagot. Igaz, a kazettát a magyar bíróságnak is átadják, ha az ügyészség a rendőrség javaslatára vádat emel Jutka mama és népes „családja” ellen. A vendégek tanúként lesznek kihallgatva a tárgyaláson, gondoltuk akkoriban.

Feljelentették a rendőröket

A három filmre vett lány hamarosan tévésztár lett, az ügy viszont egy év után érdekes fordulatot vett. Az örömlányok azt fontolgatták, hogy úgy a magyar rendőröket, mint a német tévéseket feljelentik. Elmondásuk szerint a felvevőgépet rendőrségi kamerának vélték, s az operatőrt nyomozónak gondolták. Akaratuk ellenére mutatták be testüket és arcukat a nyilvánosságnak. Ha tudták volna, hogy egy hazánkban is fogható külföldi csatorna fényképezi őket, tiltakoztak volna a nyilvános szereplés ellen. Ügyüket hamar felvállalta egy nyomozóiroda.

A lányok védőjéről tudni kell, hogy tulajdonképpen kollégánk. A Nemzetbiztonsági Hivatal egykori tisztje írói néven rendszeresen publikált egy képes magazinban. Leleplező írásai nem mindenkinek tetszettek. Erről az érintettek is mesélhetnének. Őt is, meg lapját is perelték már kártérítésért, így sajtóügyekben igazán otthon lehet, igazi szakértőként képviselheti a lányokat a bíróságon.

A per – ha lesz egyáltalán – évekig is eltarthat. A külföldi filmekkel szemben saját, míg a magyar rendőrökkel szemben a hazai bíróság az illetékes. A lányok vagyoni kártérítést kérnek személyiségi jogok megsértéséért. Rendőreink a tévésekre mutogatnak, hisz kérésük ellenére azok nem tették felismerhetlenné a lányok és kuncsaftjaik arcát. Igaz, az utóbbiak nem is akarnak pereskedni. Ők jobban félnek a nyilvánosságtól, tudtuk meg a '90-es évek közepén.

Érdekességek itthon

7. Artistaképzés Budapesten

Toborzó körútra indulunk a határainkon túli magyarlakta területre, hogy onnan is csábítsunk hallgatókat a Baross Imre Artistaképző Intézetbe – mondta el kérdésemre Varjasi László, a MACIVA igazgatója 2007. szeptember 27-én. A beszélgetésre azért került sor, mert augusztus végén megszűnt az Állami Artistaképző Iskola, s helyét a jogutód intézet foglalta el. A vidékiek korszerű kollégiumban lakhatnak továbbra is, s oda várják a külföldieket is.

Az oktatók közalkalmazotti státusza megszűnt, zömük mégis a helyén maradt. A változás után jövedelmük is növekedett, így nem lehet okuk panaszra. A hallgatók sem járnak rosszul, mert a továbbiakban piacképes, külföldön is eladható produkciókat tanulnak. Az orosz minta szerint csak a szakmai tárgyakat oktatják a Városligeti fasorban, míg a közismereti tárgyakat Terézváros általános és középiskoláiban tanítják. Az igazgató tervezi, hogy később egy helyen legyen az elmélet és a gyakorlat. Az Állami Balettintézettel is szeretne együttműködést, meg a kaszkadőr- és bűvészképzést is szeretné meghonosítani.

A száz körüli diáklétszámból 15-20 százalékos a lemorzsolódás. Egyik részük lustaságból nem folytatja az iskolát, másokat az „okos szülők” veszik ki innen. Ez utóbbi olyankor történik, ha a gyerek ront a közismereti tantárgyból, s bármennyire ügyes is, szülei értelmiségi pályára szánják. Ezek a gyerekek aztán sehol sem lesznek sikeresek, mert ahol kellene, ott nem fejlődhetnek, amiben meg erőltetik őket, abban tehetségtelenek.

A diákok a gimnáziumban angol és francia nyelvet is tanulnak. Lehetőség lesz rövidesen diák- és tanárcserére is külföldi tanintézetekkel. A gépjárművezetést is tanítani akarják. A 2008. januári Cirkuszfesztiválra – mely a '96-os kezdet óta immár a hetedik

lesz – az orosz és a kijevi artistaiskola vezetőit is meghívják. Az iskola névadójának, Baross Imrének a leszármazottjai az Egyesült Államokban várják az itthoni tehetségeket. Igaz, a külföldi munkavállalásra a frissen végzetteknek még három évig várniuk kell, mert idehaza ennyi ideig segíti őket a tanintézet a szakma még jobb elsajátításában – tudtam meg 2007 őszén.

Maguk készítették a védőhálót

Az artisták addig sem az utcáról estek be a manézsba, hanem az Artistaképző Iskolában tanulták a szakmát. A '90-es évek elején látogattam el hozzájuk. A Városligeti fasori edzőteremben hattagú csoport gyakorolta a levegőszámot. Az egyetlen hölgy, a 16 esztendő Tomkó Andrea volt. – Hogyan került a pályára? – kérdeztem.

– Családunkban nincs artista, engem mégis kiskoromtól vonzott ez a pálya. Rokonaim élnek Budapesten, minden évben itt nyaraltam, s amikor elmentünk a cirkuszba, mindig elképzelttem magamat a manézsban – válaszolta. Az általános iskolában 6 évig szertornázott. Őt is szigorú diétára fogták. Könnyűnek és laza izomzatúnak kellett lennie. Akkor szerette meg a gyümölcsöket és zöldségeket. Már tízéves korában szeretett volna az artistaképzőbe kerülni, de a szülei nem engedték felvételizni. Azt mondták, nem is indul képzés. Egy évvel később tévéhirdetésben hallotta az iskola felhívását. A nagymama beszélte rá a szülőket, engedjék, ha már ennyire odavan érte.

Az artistaképzőben csak a szakmai tárgyakat tanulják, a gimnáziumba délután megy Andi, ahol este 6-ig ül a padban. Ott okítják a cirkusz-, zene- és művészettörténetre, valamint az érettségéhez szükséges alaptantárgyakra. Két kötelező nyelvként a németet és az oroszot választotta. – Három éve lettem a levegőcsoport tagja, 1989-től tanuljuk humoros deszkaszámunkat. Egy szám begyakorlása általában három évet vesz igénybe. A védőhálót – a fellépés előtt – magunknak készítjük. Az életünk függ tőle, ezért nem is

bízzuk senkire. Reggel 8-tól két órát a Hungária körúti próbateremben gyakorolok, a fasori teremben délben kezdem újra a munkát újabb két órán át, Deltai Károly tanár úr irányításával – mondta.

Svájciakat is fogad az artistaképző

– Csak magyar hallgatóik vannak? – kérdezem Szakáts Ildikót, az iskola igazgatónőjét. – Van hat svájci is. A külföldiek érettségi után érkeznek. Négyszáz dollár a tandíjuk, s németül oktatják őket a régi artisták. Azt tanulnak a pénzükért, amit akarnak, de figyelmeztetjük őket, ha egy szám nem megy nekik, és váltaniuk kellene! – felelte.

Didier Dvorak két esztendeje érkezett Svájcból. Zsonglőr lesz. Angolul, franciául és németül beszél. – Ismerőseim ajánlották a budapesti iskolát, hiszen Svájcban nincs hasonló képzés. A Dimitri Iskola – névadója valaha híres bohóc volt – inkább a varietéknek képez művészeket – mondta. A külföldiek három évre jönnek, de ha igénylik, még egy évig maradhatnak. Didier is így tesz. Reggeltől estig gyakorol. Ha végez, visszamegy Svájcba, majd bejárja a világot – tudtam meg a '90-es évek elején. Következő történetünkben olyan idős artistanőről írok, akinek ez már rég sikerült.

Érdekességek itthon
8. Emlékek a kupolából

A Rodics-házaspárra, az '50-es évek artistapárosára nem emlékezhetnek ifjú olvasóim. A '60-as évek közepén visszavonultak, addig is inkább külföldön léptek fel. – Hogyan éltek akkor a magyar artisták külföldön? – kérdeztem a páros akkor hetvenesztendős hölgytagját budaörsi otthonában a '90-es évek elején. Férjével sajnos nem beszélhettem, mert öt évvel korábban elhunyt.

Rodicsné életét már kicsi korától meghatározta a cirkusz világa. Pécsi vendéglőjükben egymást érték a különböző vándortársulatok bemutatói. A vendéglős nagypapa jobbnál jobb produkciókat szerződtetett. A kis Erzsike velük gyakorolt. A családban sosem volt artista, szülei, nagyszülei becsületes polgári foglalkozást űztek, őt azonban megragadta a rivaldafény. Jelentkezett egy artistaiskolába, melynek sikeres elvégzése után a 18 éves hölgy a berlini Sarrasani Cirkuszhoz szerződött.

Megkezdődött a vándorélet, s ugyanakkor a II. világháború. 1940-ben még tűrhetőek voltak az utazások. A műsorok is zavartalanul folytak. A közönség összetétele olyan volt, mint békeidőben. A nézőtér nem volt tele katonákkal, hisz azok kinn harcoltak a fronton. Az első bombariadót 1942-ben éjjel fél 10-kor élte át a vonaton. Rigába utazott. Még német földön állt a vonat, amikor bombázni kezdték a lesötétített állomást. Le kellett ugrálniuk a vonatról, és a letakart lámpák pislákoló fényében elfutni az óvóhelyig. Később az előadásokat is többször félbe kellett szakítaniuk, mégis mindig megtelt a cirkusz. Rigában, Csehországban és Szlovákiában – ahol felléptek – az emberek a háború borzalmai közben is vidámságra, kacagásra vágytak. A fegyverropogás valahogy kívül maradt a cirkuszi sátoron.

Sosem lettek párttagok

A háború után ment férjhez, utána mindig együtt léptek fel. Igaz, nem volt egyszerű szerződéshez jutniuk. Bizottság bírálta el a jelentkezőket, s elsődleges szempont a párttagság volt. Ők nem léptek be, remélték, a tehetségük számít! Ez sem lehetett kevés, hisz pártonkívüliként is szerződést kaptak, pedig már huszonhat jelentkezőt eltanácsoltak előttük.

Egy hosszú, forgó acélrúdon mutatták be a produkciót. A rúd svédacélból készült. Olyanból, mint a híres golyóscsapágy. Az ára is eszerint alakult. Kiszámolták, mennyi csapágy telt volna ki belőle, s így került ez akkoriban harmincezer svéd koronába. Ugye szép summa? A rudat aztán alul egy motor forgatta, fölül pedig kilengett, mert nem volt rögzítve. Erre másztak fel a férjével. János beakasztott lábbal függött fejjel lefelé, Erzsikét pedig vagy lábon fogva tartotta fejjel lefelé vagy fogával tartotta. A feleség szintén a fogával kapaszkodott. Közben szédítő sebességgel forogtak. A sarokfüggésnél Erzsike egy karikába kapaszkodott két összeakasztott sarka segítségével. Lábai nem voltak összekötve, mentőkötelet sem használt. Ha szétcsúszott volna a lába, lezuhan a porondra. A gyakorlatot ő mutatta be először a magyarok közül. Produkciójukkal beutazták a világot. Eljutottak még Dél-Afrikába is. Lakókocsijukkal utaztak, de volt olyan társulat is, például a Cirkusz Pander, amelyik saját repülővel szállította a menő sztárokat.

Legszívesebben a londoni fellépésére emlékszik 1954-ből. Ekkor még a királynő is fogadta. 1967-ig éltek külföldön legálisan. Nem voltak disszidensek, az '50-es évek végén – a magyar artisták közül elsőként – engedték meg nekik, hogy Nyugaton vállaljanak munkát. Megkapták a német állampolgárságot is, Hamburgban telepedtek le. Amikor a rúdból kiöregedtek, jól menő presszót nyitottak. Hiába ment az üzlet, a honvág्य erősebb volt. Erzsike és szerb származású, de budapesti születésű férje magyarnak vallotta magát. Felszámolták a kinti életüket, és hazaköltöztek Budaörsre. A főváros közelsége

miatt esett rá a választás. Amióta János elhunyt, Erzsike egyedül él. Gyakran nézegeti a megsárgult fotókat. Olyankor gondolatban együtt vannak a forgó rúd tetején.

Érdekességek itthon

9. Ufó Nógrádban?

Szombat éjjel kevesen merték lehunyni a szemüket a Somogy megyei Jákón, adta hírül 2006 novemberében az RTL Híradó. Az emberek ufóinváziótól tartottak. Villogó fényeket láttak az égbolton, melyeket azonosítatlan repülő tárgyaknak véltek. Attól féltek, hogy a légi járművekből kicsi zöld emberkék szállnak majd ki a földre, behatolnak házaikba, s elhurcolják őket egy ismeretlen világba.

A rejtély másnap reggelre megoldódott. Mint addigra kiderült, a tíz kilométerrel távolabbi Kaposmérő diszkójában új fényforrásokat szereltek fel. Ezek fényei világították meg az éjszakai eget, ezek látszottak olyannak, mintha ufók lennének. Ezek is pont akkora tömeghisztériát okoztak, mint amilyenre 12 évvel azelőtt volt példa Rétságon.

Ufót látott a képviselő

Nógrád megye nyugati részén 1994 szeptemberében ufók megjelenését emlegették. Ott is villódzó, cikázó fényeket láttak az égbolton, s a jákói esethez hasonlóan az is a hétvégén történt. Urbán Árpád, a körzet országgyűlési képviselője is tanúja volt az eseményeknek, s az Új Kelet parlamenti tudósítójaként őt faggattam akkor a történetekről.

UÁ: Rétsági lakossági fórumról tartottam haza sötétedés után Balassagyarmatra, amikor egy emelkedő tetején a rendőrök megállítottak. Gépjármű ellenőrzést tartottak, s amikor felismertek, a titokzatos fényjelenségekre hívták fel a figyelmemet, mondta a képviselő. Én is felfedeztem őket. Forogtak, cikáztak az égen. Úgy néztek ki, mintha fénycsóvákat lövelltek volna a föld felé.

Mint másnap megtudtam, szó sem volt földön kívüli lényekről. Körhintások érkeztek egy közeli településre, s a lézertechnikát is

bevetették a hatásosabb reklámhoz. Ez látszott aztán 10 kilométerről ufójelenségnek, ettől ijedtek meg a környékeliek. Mára már ők is megnyugodtak, s a körhintát is kipróbálták – folytatta 1994-ben a honatya.

Sajnos a képviselő úrral 2006 őszén már nem vitathattam meg az 1994. szeptemberihez hasonló újabb eseményt. Urbán Árpádot 2005. november 25-én, felesége névnapján a testvérébátyja lőtte agyon egy vaddisznóhajtáson. Életét a gyors orvosi beavatkozással sem tudták megmenteni. Ezen írásunkkal rá is emlékezünk. Nyugodjék békében!

Utószó

In memoriam Puskás Ferenc

2006. november 17-én reggel 7 órakor a Kútvölgyi Kórház Intenzív osztályán 79 éves korában elhunyt Puskás Ferenc, 83-szoros válogatott labdarúgó. 1977. április 2-án, 70. születésnapján a Fővárosi Közterület-felügyelet munkatársaként írtam a születésnap ünnepéről. Emlékezzünk ezzel Öcsi bácsira, a Száguldó Őrnagyra, a későbbi tábornokra sorozatzáró írásunkban.

Puskás Öcsi 70. születésnapja emlékezetes dátum volt a Fővárosi Közterület-felügyelet életében. Aznap látogatta meg központunkat a 45 éves főpolgármester, hogy Tóth Ferenc igazgatóval együttműködési szerződést írjon alá a VI., VII. és VIII. kerületben létrehozandó új alközpontokról.

Két férfi – egy nap – két eset

Atrium Hyatt, 1997. április 2-a, délelőtt fél 11. Puskás Ferencet várják az újságírók, aki épp 70 évvel ezelőtt, 1927. április 2-án született. A szállodában jelen vannak mindazok, akik Öcsi bácsi életében meghatározó szerepet játszottak. Ott vannak az egykori játékosok: Fritz Walter, Alfredo Di Stéfano, Francisco Gento, Kubala László és még sokan mások. Felsorolni is nehéz lenne valamennyiüket!

Juan Antonio Samaranchot, a NOB elnökét is várják, aki az 1952-es olimpiáról fiatal újságíróként számolhatott be a magyar labdarúgók, köztük Puskás Öcsi olimpia aranyérméről. A nagyfokú sajtóérdeklődés a világhírességeknek szól, no meg az ünnepeltnek is természetesen.

Fővárosi Közterület-felügyelet, délelőtt 11 óra. Demszky Gábor főpolgármestert várják az intézmény vezetői. Körükben elvéve néhány újságíró. A főpolgármesterrel együtt a VI., VII. és VIII. kerület polgármesterei is megérkeznek. Meglátogatják a Felügyeletet,

meghallgatják az igazgató úr beszámolóját, majd együttműködési megállapodást írnak alá. Ebben leszögezik, hogy új alközpontokat hoznak létre az érintett kerületekben, melyek létrehozásának költségeit a főváros és a kerületek fele-fele arányban viselik. A munkabéreket és üzemeltetési költségeket az adott kerületek állják, míg a felügyelők kiképzése, a műszaki-technikai felszerelések biztosítása a főváros feladata lesz.

Folytatás a Belügyben és a Felügyeleten

Belügyminisztérium, délután fél 1. Puskás Ferenc és kísérete nemrég ért ide a szomszédos Atrium Hyattból. A 23 meghívott díszvendég Öcsit közrefogva felsorakozik a Tanácsteremben, hogy Kuncze Gábor sportot felügyelő belügyminiszter átadhassa az ünnepeltnek az államfő által adományozott köztársasági elnöki aranyérmét és saját nevében egy arany futball-labdát. Braziliában ugyanekkor Göncz Árpád államfőnk adja át az Öcsi által dedikált futball-labdát Pelének, a brazil sportminiszternek, aki cserébe dedikált mezét küldi el az magyar ünnepeltnek.

Fővárosi Közterület-felügyelet, az időpont itt is déli fél 1. Dr. Tóth Ferenc igazgató fogadást ad a megjelent főpolgármesternek, a polgármestereknek és a látogatásról tudósító néhány újságírónak. Nem sokáig időznek, a finomságok elfogyasztása után már köszönnek is el mindannyian. Igyekezniük kell, rövidesen kezdődik a Népstadionban a Magyarország–Ausztrália válogatott labdarúgó mérkőzés.

Népstadion, délután fél 3. Juan Antonio Samaranch, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke az olimpiai mozgalom legmagasabb kitüntetését, az Olimpiai Érdemérmét adja át az 1952-es olimpia aranyérmesének, a 70 éves Puskásnak. A kezdőrúgást is az ünnepelt végzi el 15 órakor. Az öröm, az ünneplés itt a következő két órában félbeszakad. A mérkőzést 1:1-es félidő után az ausztrálok 3:1-re nyerik. Annyi baj legyen, több is veszett Bernben, az 1954-es vb-döntőn. Legjobb gyorsan elfelejteni!

Fővárosi Közterület-felügyelet, este 7 óra. A diszpécserok is hazafelé indulnak. Eszükbe sem jut már a főpolgármester látogatása. Gondolataik másfelé cikáznak. De legalább a meccsen nem kellett idegeskedniük!

Budapesti Kongresszusi Központ, időpont itt is este 7 óra. Nem téma már a délutáni vereség. Miniszterelnökünk, belügy- és igazságügyi miniszterünk a nemzetközi és hazai sportnagyságokkal együtt ünnepli Öcsit. Az asztalokon minden, mi szem-szájnak ingere. A Száztagú Cigányzenekar – élén a három primáskirályal – éjfélig húzza a talpalávalót a szülinapi gálaműsoron. A fővárosi közterület-felügyelők akkor már régen alszanak...

Kitüntetés tüntetéssel

Ha már a 2006-os Főváros Napját említettük, aznap nemcsak gyászoltak, de kitüntettek, sőt tüntettek is a Váci utcában. Budapestért-díjat kapott többedmagával Gergényi Péter rendőr vezérőrnagy, a BRFK főkapitánya is. A kétszázezer forint bruttóval járó kitüntetés mellé a rendőrtábornok megkapta a háromszázezer forint bruttóval járó Főváros Közbiztonságáért Emlékérmét is. Mivel csak kevés idő telt el a Szabadság téri tévészékház szeptember 17-i ostroma, valamint az október 23-a és november 4-e környéki szemkilövésektől, a rendőrtábornok sértettjei tüntettek az Újvárosháza előtt a kitüntetés ellen. Akkor nem jártak sikerrel, s öt évet kellett várniuk, hogy 2011. szeptember 21-én az új városvezetés Gergényi Péter kitüntéseit visszavonja.

Tartalomjegyzék

Előszó - Képtelen könyveink	3
Nők a nőkért - 1. A színésznő	5
Nők a nőkért - 2. A táncosnő	9
Nők a nőkért - 3. A sportolónő	13
Nők a nőkért - 4. A rendőrnő	16
Női munka külföldön - 1. Líbiai emlék	19
Női munka külföldön - 2. Perzsaszőnyeg a boldogsághoz	22
Extrém sportok - 1. Barlangi mentés	25
Extrém sportok - 2. Magyarok a világ tetején	28
Intelmek cserkészeknek - 1. Hegymászás és veszélyei	31
Intelmek cserkészeknek - 2. Felszerelések hegyi túrákhoz	34
Lélekgyógyászat - 1. Ne félj, Kismama!	37
Lélekgyógyászat - 2. Zeneszó a szájsebészetben	40
Kommandósok - 1. A parancsnok	43
Kommandósok - 2. A beosztott	46
Kommandósok - 3. Az előzmények	52
Kommandósok - 4. A mesterlövész	55
Kommandósok - 5. Tűzok a Moszkva téren	58
Kommandósok - 6. Tűzok Ferihegyen	61
Kommandósok - 7. Nyomoznak az ügyészek is	64
Vasúti biztonság - 1. Rendőrök a vonaton	68
Vasúti biztonság - 2. Egyenruhások a vonaton	71
Vasúti biztonság - 3. Ne húzd meg a vészféket!	74
Vasúti biztonság - 4. Fináncok a vonaton	77
Vasúti biztonság - 5. Határőrök a vonaton	80
Vasúti biztonság - 6. Rendőrök az állomáson	83
Akciósok mesélték - 1. Törjünk be együtt, haver!	86
Akciósok mesélték - 2. Elhúzta a mézesmadzagot	89
Műhibák - 1. Az egészségre már nem futja?	92

Műhibák - 2. Elküldték a kismamát	94
Műhibák - 3. Milliók orvosi műhibákért	97
Műhibák - 4. Orvosi műhibák a bíróságon	100
Etikátlan ellátás - Megmenekült az édesanya	104
Etikátlan betegtárs - Agyonverték Gábor bácsit?	107
Szemétügyek - 1. Elütötték a rakodónkat	109
Szemétügyek - 2. Önjelölt nyomozók Budán	111
Nagyvilági furcsaságok - 1. Liz, a szaglóbajnok	114
Nagyvilági furcsaságok - 2. Halál a Berber-tréningen	116
Nagyvilági furcsaságok - 3. Reszkess telefontársaság!	118
Nagyvilági furcsaságok - 4. Az ördögűző	119
Nagyvilági furcsaságok - 5. Kutyák és bergengócok	122
Nagyvilági furcsaságok - 6. Levágták a jobb lábát	124
Nagyvilági furcsaságok - 7. Megtaláltuk a hasonmásokat	127
Vigyázók - 1. Dolgoznak a mezőőrök	130
Vigyázók - 2. Disznók-e a vagonőrök?	133
Vigyázók - 3. Csórok-e az őrök?	137
Vigyázók - 4. Séta a közterület-felügyelővel	141
Vigyázók - 5. Civil vagyonvédelem	144
Vigyázók - 6. Nyugdíjas nyomozók	147
Vigyázók - 7. Vigyázat, tolvaj!	150
Vigyázók - 8. Négy lábú drogvadászok	152
Vigyázók - 9. Narkó galambszárnyon	155
Vigyázók - 10. Udvariasan, de határozottan!	157
Vigyázók - 11. Kiket vesztegetnek meg?	159
Érdekességek itthon - 1. Hogyan lettem tévésztár?	163
Érdekességek itthon - 2. Gumi Juci a szexshopban	166
Érdekességek itthon - 3. Kutyás hölgy az alagútban	168
Érdekességek itthon - 4. A lányok nem ülnek ölbe	170
Érdekességek itthon - 5. Repülőgépen Nyíregyházára	172
Érdekességek itthon - 6. Kukkoló zsaruk a kupiban	175
Érdekességek itthon - 7. Artistaképzés Budapesten	179

Érdekességek itthon - 8. Emlékek a kupolából	182
Érdekességek itthon - 9. Ufó Nógrádban?	185
Utószó - In memoriam Puskás Ferenc	187

Sorszám: 14/2009

VIZSGABIZONYÍTVÁNY

Igazolom, hogy Zmeskál Zoltán Tamás
aki született: Balassagyarmat, 1953. 06. 27.
lakóhelye: 1001 Budapest, Örköi út 53/b.

a Fővárosi és Pest Megyer Mezőgazdasági Szakigazgatási
Hivatalánál
a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi
és a mezőgazdasági szőlő-
1997. évi CLIX. törvény által előírt

mezőőri vizsgát

eredményesen lelettte.
Budapest, 2009. június 22.

bizottsági tag

bizottság elnöke

bizottsági tag

02.09.13.

Sorszám: 267432

VIZSGABIZONYÍTVÁNY

Igazolom, hogy Ismétlél Zoltán Tamás vagy Bolla György
Szalaspappal születési: 1953. 06. 27. születési
helye: Budaörs a 2002. 09. 17. évi
Köztisztviselők Törvényéről szóló 2002. évi CLXXXIX. számú törvény szerinti
a jogviszony megkezdésének, hosszabbítás, megújításáról szóló 2002. évi CXCVII. számú törvény
által előírt vizsgát eredményesen lelettte.

Budapest, 2009. 09. 17.

bizottság elnöke

bizottsági tag

bizottsági tag

*Nyomtatás díja: 1000 Ft
Közzététel díja: 1000 Ft

Sorszám: 17/B

Sorszám: 196595

Törzslap száma: 3513/202

BIZONYÍTVÁNY

ZMESKÁL ZOLTÁN
Balassagyarmat
1953. 06. év 27. napján született,
anyja neve: Bolla György
születési helye: Budaörs
MEHES BT.
Budaörs lakos
Dóka u. 45. végzettség:
Budapest
Munkaadópiaci
Intervenció és Lőpönt
szolgálati helye: Budaörs

születési helye:

jeles(5)

születési helye:

jeles(5)

előneve:

En a Bizonyítvány az 1995. évi LXXXV. törvény 12. §-a értelmében az Országos Képzési Bizottsághoz megküldendő.

33 0913 01 azonosító száma

Személyi-és magaadat

megjelenési közzététel dátum

Budapest, 2009. 09. 21.

bizottság elnöke

A. 76. 5/9. sz. mell. - Felvétel - 001
Pécsi Könyvtár - (76) 7-4901
Létrejött: 2009. 09. 21.

Zmeskál Zoltán Tamás

Mentősregény

2014. június 27.

Zmeskál Zoltán Tamás

Tárgyalóteremben

2014. augusztus 9.

Születésnapomra júniusban a *Mentősregény*, míg feleségemére augusztusban a *Tárgyalóteremben* című riportkötetem jelent meg. Hűek maradva hagyományainkhoz, trilógiánk záróköteté unokánk, Bercike születésnapjára készült el *Kétfénnel vagy anélkül* címmel. A folytatáson még gondolkodunk.

Zmeskál Zoltán Tamás szerkesztő

KÖNYVÜNK SZERZŐJE 1989 elején kezdte az újságírást Szekszárdon, a Tolna megyei napilapnál, majd 1990 végén – immár ferencvárosi lakosként – a Reform hírmagazinnál folytatta a munkát. A múlt század utolsó évtizedében ezernél is több írása jelent meg nyomtatásban országos és megyei napi-, heti- és havilapokban, bűnügyi magazinokban. Trilógiánk első két kötetében 106 írást tártunk az olvasók elé, de maradt még jócskán a sok-sok anyagból válogatni való. Zárókötetünk újabb 64 fejezetében az egészségügy, a bűnüldözés és -megelőzés, valamint a személy- és vagyonvédelem világából közlünk történeteket, s mellettük a nagyvilág és szűkebb hazánk egyéb érdekességeit is bemutatjuk.

ISBN 978-963-12-0733-0

9 789631 207330